

Wiadomości **Uniwersyteckie**

4 | Życia Uczelni

*Pierwszy rok UMCS w konsorcjum
ATHENA*

17 | Życia Uczelni

I Forum Administracji

43 | Nauka i ludzie

*Matematyka jest wszędzie. Rozmowa
z dr Anną Pyzarą i dr Elizą Jackowską-
Boryc z Katedry Nauczania Matematyki
i Informatyki UMCS*

Fot. Bartosz Proll

II edycja Gali Organizacji Studenckich UMCS, 15 czerwca 2023 r.

Fot. Bartosz Proll

Promocje doktorów i doktorów habilitowanych, 28 czerwca 2023 r.

Spis treści

WYDARZENIA

- 4 | Z życia Uczelni
- 26 | Nasze sukcesy
- 31 | Na wydziałach

NAUKA I LUDZIE

- 41 | Matematyka jest wszędzie. Rozmowa z dr Anną Pyzarą i dr Elizą Jackowską-Boryc z Katedry Nauczania Matematyki i Informatyki UMCS
- 44 | Lecznicze właściwości grzybów. Okiem eksperta
- 46 | Arsen jako zagrożenie dla człowieka. Okiem eksperta
- 48 | „Montessori” kocha archeologię!

WYDARZENIA NAUKOWE

- 50 | XX Ogólnopolska Konferencja Naukowo-Szkoleniowa pt. „60 lat logopedii w Polsce. Historia – Teraźniejszość – Perspektywy rozwoju”
- 52 | Międzynarodowa Konferencja Naukowa pt. „Ogólne dyrektywy ADR a specyfika mediacji medycznych”
- 53 | Konferencja naukowa „Procedura zamówień publicznych – nowe pzp w orzecznictwie”
- 54 | II Ogólnopolska Konferencja „Innowacje w finansach i bankowości 2023”
- 55 | O językach i kulturach nad Bałtykiem
- 55 | Staż naukowy mgr. Elii Vettorato
- 56 | Dialog z botem: odkrywanie mocy języka w mediach
- 57 | Międzynarodowe webinarium badawcze III International Research Day
- 58 | Konferencja KAFU w Berlinie
- 59 | Wizyta studyjna w miastach LOM
- 60 | Ogólnopolska konferencja naukowa „Polska myśl polityczna na emigracji (1939–1990)”
- 61 | III Ogólnopolska Konferencja Naukowa „Bezpieczeństwo zdrowotne: polityka, medycyna, komunikacja”
- 62 | Projekt „Język w kulturze i kultura w języku – seminarium i warsztaty dla studentów polonistyki w Ołomuńcu”
- 64 | Lubelski Festiwal Muzyki i Edukacji
- 66 | Podsumowanie projektu Uniwersalność+ dla turystyki i rekreacji
- 67 | Panel dyskusyjny „Youth Forced to Flee – Inspiration in Displacement”
- 68 | I Międzynarodowy Kongres Edukacji Pozaformalnej „Całozyciowa KreAktywność”

- 70 | Międzynarodowa konferencja „Ochrona dziedzictwa archeologicznego Ukrainy”
- 71 | Staż naukowy mgr. Niccolò Testiego
- 72 | Konferencja o rosyjskich zbrodniach wojennych na Ukrainie w latach 2022–2023
- 74 | Kolejne spotkanie projektowe w ramach REINITIALISE
- 75 | Erasmus Coordinators' Network Meeting – Lublin 2023
- 76 | Śniadanie prasowe na Wydziale Politologii i Dziennikarstwa

SPRAWY STUDENCKIE

- 77 | II edycja Gali Organizacji Studenckich UMCS
- 78 | Ogólnopolski Finał VI Wielkiego Testu Języka Angielskiego „Challenge Accepted”
- 80 | Delegacja Wydziału Filologicznego w Woli Uhruskiej
- 81 | Konkurs z Historii Doktryn Politycznych i Prawnych
- 82 | Dzień z Fizyką
- 83 | Spotkanie „Ramzes był... z Lublina!”
- 84 | Wizyta gości z Niemiec na WNoZiGP
- 84 | Ogólnopolska Konferencja Naukowa „Film w kulturze”
- 85 | Aplikacja „Grzyby w Polsce”
- 86 | Konkurs „Rok przed Maturą – Fizyka”
- 87 | Turniej badmintona gier podwójnych
- 88 | Wręczono Studenckie Stypendia Marszałka Województwa Lubelskiego
- 89 | Oskary UMCS rozdane
- 90 | Symulacja mediacji w sprawie rodzinnej (o ustalenie kontaktów z dziećmi)
- 91 | Warsztaty jako forma promocji archiwistyki
- 92 | Koncepcja zagospodarowania przestrzennego miejscowości Niemce
- 93 | Projekt zazieleniania Podstrefy Lublin na finiszu
- 94 | Moja przygoda z krajką

KARTKA Z KALENDARZA

- 95 | Prof. dr hab. Jan Lewandowski (1944–2023)
- 96 | Jubileusz 70. urodzin prof. dr. hab. Leszka Leszczyńskiego
- 98 | Uroczyste obchody 70. urodzin prof. dr. hab. Janusza Golca

W ŚWIECIE KSIĄŻEK

- 99 | Promocja książki Grażyny Pomian pt. *Bierut i jego partia*

ŻYCIE KULTURALNE

- 100 | „Drzewa bursztynem płakały” i „Lubelski bursztyn” – wystawy w Dworku Kościuszków
- 100 | 6. Międzynarodowe Biennale Plakatu Lublin 2023

Wydawca: Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie

PL ISSN 1233-216X

Adres redakcji: pl. Marii Curie-Skłodowskiej 5, p. 1606, 20-031 Lublin, tel. 81 537 54 19

e-mail: wiadomosci@mail.umcs.pl
www.wiadomosci.umcs.pl

Współpracownicy: Krzysztof Bartnik, Agata Dzyr, Sara Filipiak, Monika Gabryś-Sławińska, Agnieszka Gryglicka, Urszula Jackowska, Teresa Klimowicz, Andrzej Kokowski, Ihor Kolisnichenko, Eliza Komierzyńska-Orlińska, Marta Kostrzewa, Monika Lenarciak, Urszula Lewartowicz, Julia Maj, Kamil Michaluk, Monika Mielko-Remiszewska, Anna Pastuszka, Tomasz Pośłada, Michał Zembrzycki

Projekt graficzny i skład: Studio DTP Academicon, dtp@academicon.pl, <https://dtp.academicon.pl/>

Okładka: Ogród Botaniczny UMCS, fot. Marta Sapko

Redakcja: Aneta Adamska, Magdalena Cichočka (p.o. redaktor naczelny), Magdalena Wołoszyn-Mról (redaktor wydania), Klaudia Olender, Bartosz Proll (fotograf), Katarzyna Skatecka

Redakcja zastrzega sobie prawo do skracania i korekty nadesłanych tekstów. Ma również prawo do wyboru tekstów do publikacji.

Pierwszy rok UMCS w konsorcjum ATHENA

Już od ponad roku nasza Uczelnia jest częścią konsorcjum Uniwersytetów Europejskich ATHENA. Wspólnie z ośmioma ośrodkami naukowymi z całej Europy realizujemy działania z zakresu zaawansowanych technologii w szkolnictwie wyższym. Za nami pierwsze sukcesy, a przed nami ogrom wyzwań i wiele możliwości współpracy.

W ramach sieci ATHENA zrzeszonych jest aktualnie dziewięć uniwersytetów:

1. Politécnico do Porto, Portugalia (koordynator projektu);
2. Hellenic Mediterranean University, Grecja;
3. Universität Siegen, Niemcy;
4. Univerza v Mariboru, Słowenia;
5. Universita Degli Studi Niccolo Cusano Telematica Roma, Włochy;
6. Université d'Orleans, Francja;
7. Vilniaus Gedimino Technikos Universitetas, Litwa;
8. Universidade de Vigo, Hiszpania;
9. Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej, Polska.

UMCS dołączył do ATHENY w czerwcu 2022 r. Od samego początku byliśmy aktywni, zarówno w sferze współpracy edukacyjnej, jak i badawczej. Nasze starania o dołączenie do konsorcjum rozpoczęły się już w 2021 r., kiedy wystosowaliśmy list intencyjny do jego koordynatora.

W lutym 2022 r. rektor prof. dr hab. Radosław Dobrowolski zaprezentował UMCS podczas spotkania rektorów uniwersytetów zrzeszonych w sieci. Po pozytywnej decyzji Rady Rektorów działającej w ATHENIE rozpoczęliśmy proces dołączania do konsorcjum, który zakończył się oficjalnym podpisaniem umowy przez władze Uniwersytetu w czerwcu 2022 r., podczas spotkania w Heraklionie w Grecji. Było to pierwsze spotkanie całego konsorcjum, w którym UMCS wziął udział. Reprezentowali nas wtedy prorektor ds. studentów i jakości

kształcenia prof. dr hab. Dorota Kołodyńska oraz prorektor ds. nauki i współpracy międzynarodowej prof. dr hab. Wiesław Gruszecki. Dwa miesiące później przedstawiciele naszej Uczelni mieli okazję wziąć udział w International Staff Week w Chani w Grecji, gdzie przekazywana była wiedza i doświadczenie trenerów z zakresu umiejętności miękkich i przekrojowych. Październik to kolejne spotkanie projektowe, tym razem w siedzibie koordynatora projektu – Politechniki w Porto. Podczas tego wydarzenia nakreślona została rola naszej Uczelni w konsorcjum, przejawiająca się w odpowiedzialności za wsparcie studentów oraz ich większe zaangażowanie w działania w ramach ATHENY.

Kolejne miesiące przyniosły wiele spotkań dotyczących współpracy w ramach poszczególnych pakietów zadań (komunikacja i upowszechnianie, edukacja czy kooperacja z biznesem), w których udział wzięli przedstawiciele naszej administracji centralnej.

Ostatnie spotkanie projektowe odbyło się w Rzymie w maju br. Uczestniczyli w nim: Kolegium Rektorskie, przedstawiciele administracji, studentów i doktorantów.

ATHENA daje możliwość nawiązania bezpośredniej współpracy z uczelniami zrzeszonymi w konsorcjum, z czego w ostatnim roku chętnie korzystaliśmy. W styczniu 2023 r. delegacja UMCS odwiedziła Politechnikę Wileńską, gdzie rozmawiano o możliwościach tworzenia wspólnych kierunków i programów studiów w zakresie zrównoważonego rozwoju. W lutym zaś na UMCS gościła francuska delegacja z Uniwersytetu w Orleanie. Podczas spotkań wytyczyliśmy dalsze ścieżki współpracy. Na efekty nie trzeba było długo czekać, ponieważ złożony został wspólny projekt w ramach programu Erasmus+, nasi naukowcy przygotowują się do realizacji staży zagranicznych w Orleanie, w planach jest także przygotowanie wspólnych projektów badawczych.

Fot. Fanpage ATHENA (<https://www.facebook.com/athena.university>)

↑ Przedstawiciele UMCS i Vilniaus Gedimino Technikos Universitetas przy wirtualnym portalu (lipiec 2022 r.)

W ostatnim roku nasz Uniwersytet odwiedzili koordynator konsorcjum ATHENA dr Nuno Escudeiro z Politechniki w Porto i sekretarz generalny ATHENY dr Konstantinos Petridis z Uniwersytetu Śródziemnomorskiego w Heraklionie. Goście zwracali uwagę na potencjał UMCS, który może być wykorzystywany do realizacji działań projektowych. Nawiązane zostały także kontakty badawcze i dydaktyczne, m.in. z Pracownią Technologii Światłowodów.

W trakcie wizyty koordynatora ATHENY nasz Uniwersytet zorganizował Forum Młodych Naukowców 2.0, podczas którego dr Escudeiro był jednym z prelegentów. W swoim wystąpieniu przedstawił główne założenia ATHENY oraz możliwości dla studentów, doktorantów i młodych naukowców.

Wizyta dr. Petridisa zbiegła się w czasie z inauguracją Erasmus Student Network ATHENA. W dn. 10–12 maja UMCS gościł studentów z uczelni zrzeszonych w konsorcjum. Trzy dni intensywnych spotkań i warsztatów zwińczyła uroczystość oficjalnego uruchomienia Erasmus Student Network ATHENA – pierwszego takiego zrzeszenia studentów wśród ponad 40 aktualnie działających konsorcjów europejskich. Wydarzenie, w którym wzięło udział 50 osób, zostało dofinansowane ze środków Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej w ramach programu Welcome to Poland (2020).

Podsumowując, ATHENA i UMCS w liczbach to:

- 7 umów międzyuniwersyteckich dotyczących wymiany dwustronnej w ramach programu Erasmus+ z partnerami z konsorcjum;
 - wspólny wniosek w programie Erasmus+ Skills4cosmetics i w ramach Blended Intensive Programme (BIP);
 - kilka wizyt naszych pracowników w BIPs organizowanych w Chani i Wilnie;
 - uczestnictwo w Mobility Fair, targach online, gdzie zaprezentowaliśmy naszą ofertę edukacyjną i badawczą;
 - zaplanowane staże badawcze w Uniwersytecie w Orleanie w sierpniu i wrześniu br.;
 - UMCS obecny w ATHENA Research Book vol. 2 (publikacja już wkrótce);
 - 11 spotkań i szkoleń stacjonarnych, w których wzięli udział pracownicy UMCS;
 - 5 spotkań stacjonarnych, kilkadziesiąt wideokonferencji i spotkań online zorganizowanych na naszej Uczelni.
- Bycie częścią ATHENY to dla naszego Uniwersytetu szansa na tworzenie wspólnych inicjatyw, projektów i programów studiów. Dzięki temu stajemy się kluczowym partnerem na arenie międzynarodowej, rozwijamy nasz potencjał naukowy, a przede wszystkim skupiamy się na studentach, by mogli realizować swoje pasje poza granicami regionu i kraju. Działania w tym zakresie z ramienia UMCS koordynuje Centrum Kształcenia i Obsługi Studiów oraz Centrum Współpracy Międzynarodowej. ATHENA to dziewięciu partnerów, ale jeden uniwersytet!

Diana Szczepańska

Co ATHENA oznacza dla społeczności UMCS?

Archiwum UMCS

Prof. dr hab. Radosław Dobrowolski, rektor

Dołączenie do prestiżowego konsorcjum Uniwersytetów Europejskich ATHENA to wyjątkowy sukces UMCS i wielka szansa na dalszy rozwój oraz budowanie dobrej marki naszej Uczelni w Europie.

ATHENA to idealny przykład dla innych podmiotów, pokazujący, jak należy ze sobą współpracować na gruncie międzynarodowym. Tego rodzaju kooperacja wzmacnia wymianę akademicką m.in. poprzez prowadzenie wspólnych

programów studiów, projektów i praktycznych szkoleń. Współpraca z ośmioma uniwersytetami z całej Europy daje studentom wiele możliwości, jak np. studiowanie i odbywanie staży na zagranicznych uczelniach oraz zdobywanie podwójnych dyplomów. Z kolei dla nauczycieli akademickich jest to szansa uzyskania dobrych praktyk od partnerów zagranicznych, a także odbywania staży naukowych czy wizyt studyjnych.

Podsumowując, w obecności naszej Alma Mater w konsorcjum Uniwersytetów Europejskich dostrzegam same pluse. Udział w ATHENIE oceniam w kategoriach nie tylko prestiżu, ale przede wszystkim szansy na rozwój umiędzynarodowienia kształcenia i badań oraz transferu wiedzy i technologii, na podniesienie naszej pozycji w rankingach i zwiększenie widoczności Uczelni na arenie międzynarodowej, a wreszcie na wzmocnienie samej marki UMCS.

Archiwum UMCS

Prof. dr hab. Dorota Kołodyńska, prorektor ds. studentów i jakości kształcenia

ATHENA to przede wszystkim szansa dla naszych studentów. Konsorcjum otwiera przed nimi wiele możliwości, takich jak udział w kursach, łączonych zajęciach online. Jednym z celów działalności ATHENY jest podnoszenie jakości kształcenia. Studenci mają

możliwość współpracy z profesorami różnych specjalności, z wielu ośrodków naukowych w Europie. Mogą także nawiązywać kontakty ze studentami z pozostałych uczelni należących do konsorcjum. Przykładem takiej inicjatywy była inauguracja ESN ATHENA, która odbyła się w Lublinie w maju tego roku. Podczas wydarzenia widać było ogromną energię i chęć działania młodych ludzi. Studenci stanowią trzon projektu ATHENA, bez nich nie byłoby ani wspólnych inicjatyw, ani tak owocnej współpracy pomiędzy uczelniami. Dlatego tak ważne jest, aby każdy student naszego Uniwersytetu wiedział, że studiując na UMCS, jest jednocześnie studentem ATHENY i może korzystać ze wszystkich możliwości, jakie stwarza uczestnictwo w Konsorcjum Uniwersytetów Europejskich.

Archiwum UMCS

**Prof. dr hab. Wiesław I. Gruszecki,
prorektor ds. nauki i współpracy międzynarodowej**

Z mojej perspektywy pierwszy rok UMCS w Konsorcjum Uniwersytetów Europejskich ATHENA miał wszelkie plusy i minusy związane z „pierwszorazowością”. Uczyliliśmy się rozpoznawać pozostałych ośmiu part-

nerów w konsorcjum, ale dzięki temu zysaliśmy nowych przyjaciół. Mogliśmy doświadczać, jak różnią się nasze języki narodowe, temperamenty i zwyczaje, a jednocześnie czerpać energię z faktu, jak znaczącą wartość stanowi ta różnorodność dla wszystkich. Mogliśmy gościć w uniwersytetach naszych partnerów, mając jednocześnie okazję pokazania polskiej gościnności w trakcie wizyt naszych konsorcjantów w Lublinie. Budujemy wspólne zespoły, snujemy plany i przygotowujemy grunt do szerokiej, pełnej satysfakcji współpracy studentów i pracowników Uczelni w kolejnych latach. Świetnie, że jesteśmy jednym z puzzli tej wielobarwnej układanki. Będąc sobą, społecznością UMCS, jesteśmy również „ATHEńczykami”.

Archiwum UMCS

**Dr hab. Zbigniew Pastuszak, prof. UMCS,
prorektor ds. rozwoju i współpracy z gospodarką**

ATHENA to przede wszystkim ogromne możliwości współpracy naukowej i badawczej. Staliśmy się członkiem jednego wielkiego uniwersytetu i mamy możliwość wymiany wiedzy i doświadczeń z innymi uczelnia-

mi. Staramy się realizować kolejne wspólne inicjatywy w różnych dyscyplinach. Każda z uczelni w konsorcjum ma inną specyfikę, koncentruje się na różnych dziedzinach. Możemy obserwować laboratoria i prace innych uniwersytetów, możemy się od nich uczyć, ale również dzielić się naszym doświadczeniem, wiedzą i infrastrukturą. Wspólnie możemy więcej. Przez ten rok poznaliśmy wiele osób pracujących na pozostałych uczelniach należących do konsorcjum, my gościliśmy u nich, a oni u nas. Dzięki temu wiemy o sobie więcej i możemy lepiej współpracować. Mam poczucie, że wzajemnie się dopełniamy i tworzymy jeden uniwersytet europejski, który w kolejnych latach będzie się rozwijał i oferował wiele możliwości wspólnych działań.

Archiwum UMCS

**Dr hab. Arkadiusz Bereza, prof. UMCS,
prorektor ds. ogólnych**

ATHENA to szansa na rozwój Uczelni, także w obszarze kadrowym. Wymiana pracowników naukowych i dydaktycznych, czerpanie z różnorodności i doświadczeń partnerów, a także przekazywanie naszej perspektywy, to ogromne plusy naszego bycia w ATHENIE. Przez ostatni rok kilkakrotnie mieliśmy okazję pokazać, jak duży potencjał ma nasza Uczelnia, zarówno jeśli chodzi o infrastrukturę, jak i podejmowane inicjatywy. Cieszę się, że nasz Uniwersytet robi krok na przód, szukając strategicznych partnerów na długie lata. To jest przyszłość szkolnictwa wyższego.

Dzień Doktoranta

31 maja odbyła się druga już edycja Dnia Doktoranta, zorganizowana przez Szkoły Doktorskie UMCS, Koło Naukowe Szkół Doktorskich oraz Samorząd Doktorantów. Patronat medialny nad wydarzeniem objęło Akademickie Radio Centrum. Inicjatywa skierowana była do wszystkich doktorantów, ich opiekunów oraz osób zainteresowanych karierą naukową.

Dzień Doktoranta uroczyście otworzył prof. dr hab. Wiesław Gruszecki, prorektor ds. nauki i współpracy międzynarodowej. Następnie głos zabrali dyrektorzy Szkół Doktorskich UMCS: dr hab. Agata Ziętek, prof. UMCS (dyrektor Szkoły Doktorskiej Nauk Społecznych), dr hab. Aleksandra Szczeń, prof. UMCS (dyrektor Szkoły Doktorskiej Nauk Ścisłych i Przyrodniczych) oraz dr hab. Rafał Szczerbakiewicz, prof. UMCS (zastępca dyrektora Szkoły Doktorskiej Nauk Humanistycznych i Sztuki).

Podczas pierwszego panelu pt. „Doktoranci o swojej pasji – wyzwania, sukcesy, projekty” młodzi badacze opowiadali o własnych pasjach badawczych, projektach naukowych, sposobach ich realizacji, doświadczeniach z udziału w zagranicznych stażach naukowych i wyzwaniach związanych z realizacją projektów. Ważnym punktem programu było przedstawienie realizowanych przez doktorantów prac badawczych w formie krótkich wystąpień przed zgromadzoną publicznością pn. „Naukowe espresso – krótko o doktora(n)tach”.

Gośćmi następnego panelu „Show me what you’ve got. Publikacje oczami edytora” byli redaktorzy międzynarodowych czasopism naukowych: dr hab. Jarosław Kostrubiec, prof. UMCS, prodziekan Wydziału Prawa i Administracji; dr hab. Jarosław Krajka, prof. UMCS, prodziekan ds. kształcenia Wydziału Filologicznego, kierownik Katedry Lingwistyki Stosowanej oraz prof. dr hab. Patryk Oleszczuk, kierownik Katedry Radiochemii i Chemii Środowiskowej na Wydziale Chemii. Celem spotkania było zaprezentowanie uczestnikom jak wygląda proces publikacyjny artykułu naukowego. Profesorowie podzielili się swoimi edytorskimi doświadczeniami oraz odpowiadali na liczne pytania doktorantów.

Równoległe została zorganizowana „Strefa rozmów dla kandydatów do Szkół Doktorskich UMCS”, gdzie osoby zainteresowane rozwojem naukowym mogły rozmawiać z reprezentantami każdej ze szkół doktorskich na naszym Uniwersytecie. Kandydaci uzyskiwali odpowiedzi na nurtujące ich pytania związane z rekrutacją, a także

Fot. Patrycja Winiarczyk

Fot. Patrycja Winiarczyk

sposobami właściwego i efektywnego konstruowania CV naukowego.

„Sztuczna inteligencja jest użytecznym narzędziem badawczym w nauce” – tak brzmiała teza debaty oksfordzkiej, która była finałowym wydarzeniem Dnia Doktoranta. Dwie drużyny starły się w inspirującej dyskusji. Jedna z nich broniła tezy, a druga szukała kontrargumentów i prezentowała wątpliwości. W debacie uczestniczyli przedstawiciele Szkoły Doktorskiej Nauk Społecznych oraz Szkoły Doktorskiej Nauk Ścisłych i Przyrodniczych.

Dzień Doktoranta spotkał się z dużym zainteresowaniem zarówno samych doktorantów, jak i kandydatów do szkół doktorskich. Wydarzenie umożliwiło nawiązanie nowych znajomości oraz wymianę poglądów i doświadczeń między młodymi badaczami.

Rafał Szczerbakiewicz

Promocje doktorów i doktorów habilitowanych

Promocje doktorów i doktorów habilitowanych mają zawsze szczególny charakter, są bowiem końcowym, najmiłszym akcentem ich wieloletniego trudu oraz opieki naukowej promotorów. Ta ważna uroczystość odbyła się 28 czerwca w Auli Uniwersyteckiej Wydziału Prawa i Administracji.

Podczas wydarzenia 6 osób uzyskało stopień naukowy doktora habilitowanego, w związku z czym nasz Uniwersytet osiągnął liczbę 1339 wypromowanych doktorów habilitowanych w swojej ponad 79-letniej historii. W tej grupie pracowników rozwój jest najbardziej cenny, ponieważ doktorzy habilitowani powiększają kadrę samodzielnych pracowników naukowych – świadczy to o randze i prawidłowym rozwoju naszej Uczelni.

Fot. Bartosz Pol

Drugim momentem świadczącym o rozwoju naukowym w UMCS są wyniki w zakresie kształcenia doktorów. Podczas uroczystości wypromowanych zostało 61 doktorów, co daje aż 4706 doktorów wypromowanych od początku istnienia naszej Uczelni.

Zgodnie z tradycją akademicką uroczyste ślubowanie odbyło się w języku łacińskim. O oprawę muzyczną uroczystości zadbał Chór Akademicki oraz Chór Instytutu Muzyki pod dyrekcją prof. dr hab. Małgorzaty Nowak.

Katarzyna Skątecka

Uniwersytecka Komisja Nauki na UMCS

VIII posiedzenie Uniwersyteckiej Komisji Nauki odbyło się w dn. 23–24 czerwca w Lublinie. Gospodarzami spotkania byli Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej i Katolicki Uniwersytet Lubelski.

Pierwszego dnia obrad członkowie UKN gościli na Wydziale Pedagogiki i Psychologii UMCS. Zebranych powitał rektor UMCS prof. dr hab. Radosław Dobrowolski oraz rektor KUL ks. prof. dr hab. Mirosław Kalinowski. Obecni byli też prorektorzy obu uczelni, członkowie UKN: prorektor ds. nauki i współpracy międzynarodowej UMCS prof. dr hab. Wiesław Gruszecki oraz prorektor ds. nauki i kadr KUL s. dr hab. Beata Zarzycka, prof. KUL.

O Coalition for Advancing Research Assessment (CoARA) jako możliwej drodze do zmian w systemie ewaluacji nauki opowiedzieli prof. dr hab. Stanisław Kistryn, pełnomocnik rektora UJ ds. współpracy w ramach Una Europa oraz dr hab. Marcin Pałys, prof. UW, członek zarządu European University Association

i przewodniczący Rady Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Następnie swoje wystąpienie mieli przedstawiciele Narodowego Centrum Nauki, z dyrektorem prof. dr hab. Zbigniewem Błockim oraz przewodniczącym Rady NCN prof. dr hab. Robertem Hasterokiem na czele, którzy opowiedzieli o możliwościach finansowania badań przez tę instytucję.

Kolejnego dnia posiedzenie odbywało się w przestrzeniach KUL. W ramach obrad prof. dr hab. Ryszard Naskręcki, dyrektor Centrum ECOTECH-COMPLEX UMCS przedstawił nowe inicjatywy wspierające uczelnie w zakresie współpracy krajowej i międzynarodowej. Z zebranymi spotkał się także Tomasz Psonka, dyrektor ds. rozwiązań badawczych w Europie Środkowo-Wschodniej w wydawnictwie Elsevier, który poruszył temat publikacji naukowych i polityki wydawniczej. Gremium dyskutowało również m.in. o wyzwaniach stojących przed uniwersytetami w obszarze wzrostu jakości prowadzonych badań naukowych.

Katarzyna Skątecka

I Ogólnopolskie Forum Szkół Partnerskich UMCS

6 czerwca miała miejsce inauguracja I Ogólnopolskiego Forum Szkół Partnerskich UMCS pod hasłem „Siła relacji”. Wydarzenie zorganizowane przez Biuro Promocji i Popularyzacji Nauki było podsumowaniem dotychczasowej współpracy Uczelni ze szkołami podstawowymi i ponadpodstawowymi w ramach Programu Szkoły Partnerskie UMCS, który w tym roku obchodzi swoje 15-lecie.

W Akademickim Centrum Kultury i Mediów UMCS Chatka Żaka prof. dr hab. Dorota Kołodyńska – prorektor ds. studentów i jakości kształcenia, która oficjalnie zainaugurowała wydarzenie, zwróciła się do uczniów zgromadzonych w Sali Widowiskowej: *Obchodzimy w tym roku 15-lecie działalności Programu Szkół Partnerskich naszego Uniwersytetu. Jest to dla nas bardzo ważna idea, ponieważ nawiązujemy w ten sposób relacje nie tylko z Wami, drodzy uczniowie, ale również z Waszymi nauczycielami i dyrekcją szkół. To jest moment, kiedy możemy poczuć, że uniwersytet jest miejscem otwartym (...). Mam nadzieję, że miło spędzicie czas na UMCS i powrócicie do nas już niedługo – w trakcie wykładów, warsztatów, zajęć laboratoryjnych, seminariów*

i spotkań z Waszymi przyszłymi nauczycielami akademickimi. Pamiętajcie, że nasza Uczelnia jest dla Was otwarta. To 12 wydziałów, niemal 90 kierunków studiów, kilkaset specjalności i 150 kół naukowych. To jest ta przyszłość, do której Was zachęcamy!

Z kolei Barbara Uljasz – kierowniczka Biura Promocji i Popularyzacji Nauki podkreśliła: *Od 15 lat dbamy o to, by relacje między naszymi partnerami, szkołami ponadpodstawowymi i podstawowymi były jak najlepsze. W Programie Szkół Partnerskich UMCS uczestniczy ponad 120 szkół. Staramy się wspierać naszych partnerów w różnych obszarach, m.in. prowadząc warsztaty, wykłady czy laboratoria (...). Tę naszą relację – na różnych płaszczyznach: instytucjonalnej, ale również takiej międzyludzkiej, między uczniami, nauczycielami, studentami a naszymi pracownikami naukowymi – budujemy i staramy się rozwijać tak, żeby chęć odwiedzania naszego Uniwersytetu była czymś naturalnym dla wszystkich naszych partnerów.*

Program I Ogólnopolskiego Forum Szkół Partnerskich UMCS obfitował w interesujące wystąpienia i warsztaty. Uczestnicy mieli okazję wysłuchać wykładu *Jak żyć i nie zwariować?*, który wygłosiła dr hab. Katarzyna Klimkowska, prof. UMCS. Kolejną częścią wydarzenia był koncert studentów Wydziału Artystycznego. Następnie uczestnicy wzięli udział w warsztatach przeprowadzonych przez dr Izabelę Łucjan pn. „Uważna szkoła – trening redukcji stresu dla nauczycieli”. Na koniec uczniowie zwiedzili stoiska wydziałowe, usytuowane w holu głównym Chatki Żaka. Mogli zapoznać się z ofertą edukacyjną UMCS oraz porozmawiać ze studentami z różnych kierunków, którzy opowiedzieli, co interesującego dzieje się na ich wydziałach. Reprezentowali oni liczne koła naukowe i organizacje studenckie.

Warto przypomnieć, że nasz Uniwersytet od 2008 r. realizuje autorski program współpracy ze szkołami ponadpodstawowymi, w ramach którego oferuje szkołom partnerskim opiekę merytoryczną, organizacyjną oraz możliwość udziału uczniów i nauczycieli w specjalnie organizowanych pokazach, warsztatach i spotkaniach naukowych.

Magdalena Wołoszyn-Mróż

Fot. Barłozz Proff

Druga edycja projektu „Przedsiębiorcza młodzież”

W tegorocznej edycji projektu „Przedsiębiorcza młodzież”, współorganizowanego przez Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej i Urząd Miasta Lublin, wzięło udział blisko 330 uczniów i uczennic z 10 lubelskich szkół ponadpodstawowych, poszerzając swoją wiedzę z zakresu przedsiębiorczości oraz doświadczając współpracy z lubelskimi przedsiębiorcami. Głównymi aktywnościami projektowymi były warsztaty wspierające postawy przedsiębiorcze oraz kreatywność, a także wizyty studyjne w siedzibach lubelskich przedsiębiorców, połączone z realizacją projektów doradczych z zakresu promocji firmy lub jej produktu w social mediach.

16 czerwca odbyła się uroczysta gala podsumowująca projekt. W Auli Uniwersyteckiej na Wydziale Prawa i Administracji spotkali się uczniowie, nauczyciele, dyrekcje szkół, przedsiębiorcy, twórcy kreatywni, władze UMCS oraz Lublina, aby poznać laureatów konkursu na najlepszy projekt doradczy. Zebranych przywitały, dziękując za kilkumiesięczną aktywność projektową, prorektor ds. studentów i jakości kształcenia UMCS prof. dr hab. Dorota Kołodyńska oraz zastępca prezydenta Lublina ds. kultury, sportu i partycypacji Beata Stepaniuk-Kuśmierzak.

Podczas projektu młodzieży towarzyszyło łącznie 42 studentów z Wydziału Ekonomicznego i Wydziału Pedagogiki i Psychologii, którzy wspierali uczestników i uczestniczki przy realizacji projektów doradczych. Udział w inicjatywie dał młodym ludziom możliwość poznania typu swojej osobowości, określonej metodą MBTI, uczestnictwa w warsztatach medialnych oraz z zakresu autoprezentacji, realizowanych przez ACKiM UMCS Chatka Żaka, a także nawiązania kontaktów biznesowych z przedsiębiorcami. Młodzież miała także okazję do tworzenia projektów doradczych z zakresu promocji w social mediach lubelskich firm lub ich produktów w oparciu o warsztaty z partnerami z sektora kreatywnego, specjalizującymi się w marketingu internetowym.

Najwyżej ocenione prace zostały nagrodzone w konkursie na najlepszy projekt doradczy. *W tej edycji ponownie mieliśmy do czynienia ze wspaniałą, zaangażowaną, otwartą na nowe doświadczenia młodzieżą. Do głównego konkursu na najlepszy projekt doradczy wply-*

nęły prace na podobnym, bardzo wysokim poziomie: kreatywne, często zaskakujące świeżym spojrzeniem. Dokładnie taki efekt chcieliśmy osiągnąć, realizując projekt, czyli wspierać rozwój kompetencji z zakresu szeroko rozumianej przedsiębiorczości i otworzyć poszczególne grupy interesariuszy (pracodawców, środowisko akademickie, młodzież) na dialog i współpracę w celu osiągnięcia wspólnych sukcesów i korzyści. Ten projekt jest dowodem na to, że jest to możliwe – skomentował członek jury, prorektor ds. rozwoju i współpracy z gospodarką dr hab. Zbigniew Pastuszek, prof. UMCS.

Podczas gali zostały ogłoszone wyniki konkursu. Kapituła nagrodziła projekty zrealizowane przez szkoły: XXX Liceum Ogólnokształcące im. ks. Jana Twardowskiego w Lublinie (I miejsce), Liceum Ogólnokształcące im. Jana III Sobieskiego w Lublinie (II miejsce), Akademickie Liceum Mistrzostwa Sportowego WSEI w Lublinie (III miejsce).

Dodatkowym komponentem w tegorocznej edycji projektu była możliwość wzięcia udziału w konkursie w ramach Szkolnych Przestrzeni Kreatywnych. Laureatem zostało III Liceum Ogólnokształcące im. Unii Lubelskiej w Lublinie.

Katarzyna Skalecka

Fot. Barisese Proff

Prof. Mark J. Rozell na UMCS

14 czerwca Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej odwiedził prof. Mark J. Rozell, dziekan prestiżowej amerykańskiej uczelni Schar School of Policy and Government (George Mason University), specjalizującej się w studiach nad bezpieczeństwem, której kadre akademicką stanowią m.in. byli dyrektorzy CIA i FBI, np. Michael Morell, gen. Michael Hayden czy Andrew McCabe.

Spotkanie odbyło się w Instytucie Nauk o Polityce i Administracji i moderował je prof. dr hab. Marek Pietraś, dyrektor INoPiA. Składało się z dwóch części: wykładu i sesji Q&A z udziałem zgromadzonej społeczności akademickiej oraz licealistów. Wykład pt. *US – China Relations in the Biden Era: Time for Reset?* prof. Rozell poświęcił aktualnym, bardzo trudnym relacjom pomiędzy Stanami Zjednoczonymi i Chinami. Podczas przemówienia odniósł się do perspektywy przejęcia przez USA przewodnictwa w naprawie relacji, trwałego efektu prezydentury Donalda Trumpa („America First”), wojny handlowej i dwustronnego konsensusu w sprawie Chin.

Pytania do prof. Rozella skierowane od licznie zgromadzonych studentów, licealistów i nauczycieli akademickich dotyczyły m.in.: wpływu przyszłorocznych

Fot. Ilhor Kolszchenko

wyborów prezydenckich na relacje między państwami, misji przywództwa międzynarodowego USA oraz roli aktualnie toczącej się wojny w Ukrainie.

Po wykładzie w obecności prorektora ds. nauki i współpracy międzynarodowej prof. dr hab. Wiesława Gruszeckiego, dyrektora INoPiA prof. dr hab. Marka Pietrasia oraz dziekana Schar School of Policy and Government prof. Marka J. Rozella doszło do oficjalnego i historycznego podpisania umowy o współpracy akademickiej między uczelniami.

Andrzej Demczuk

Współpraca z Agencją Wywiadu

Do grona współpracujących z UMCS dołączyła Agencja Wywiadu. 27 czerwca przedstawiciele AW oraz rektor UMCS prof. dr hab. Radosław Dobrowolski podpisali porozumienie o współpracy. Zakres kooperacji obejmuje cykliczne spotkania dla studentów, które będą miały na celu przybliżenie zadań i charakteru działań AW, jak również zagadnień z obszaru szeroko rozumianej informatyki, cyberbezpieczeństwa czy kryptografii i zagrożeń ze strony ataków socjotechnicznych.

Podpisanie porozumienia jest pokłosiem poprzedniej wizyty pracowników AW na naszym Uniwersytecie. 24 kwietnia odbyło się spotkanie dla studentów realizowane w ramach projektu Biura Rozwoju Kompetencji pt. „Umiem w karierę”. Możliwości zatrudnienia w swo-

ich strukturach przedstawiła właśnie AW. Wydarzenie, które odbyło się w gościnnych progach Wydziału Politologii i Dziennikarstwa, cieszyło się dużym zainteresowaniem wśród studentów.

Agencja Wywiadu jest służbą specjalną odpowiedzialną za pozyskiwanie informacji, istotnych z punktu bezpieczeństwa zewnętrznego Rzeczypospolitej Polskiej. Pozyskiwane informacje i analizy tworzone przez oficerów AW trafiają bezpośrednio do najważniejszych organów państwowych w Polsce. Pozwala to na podejmowanie strategicznych decyzji, które przyczyniają się do utrzymania bezpieczeństwa kraju oraz wzmocnienia pozycji RP na arenie międzynarodowej.

Katarzyna Skątecka

Wizyta na UMCS Ambasadora Irlandii w Polsce

50-lecie członkostwa Irlandii w Unii Europejskiej, wsparcie dla Ukrainy, perspektywy zakupu rosyjskich surowców energetycznych, świat po Brexicie – pod znakiem tych i innych tematów 16 czerwca przebiegło kolejne spotkanie z cyklu „Diplomatic Talks” („Rozmowy Dyplomatyczne”). Tym razem na Wydział Politologii i Dziennikarstwa z gościnnym wykładem przybył ambasador Irlandii w Polsce Patrick Haughey.

Wizytę na UMCS dyplomata złożył w towarzystwie Claire Callaghan, zastępczyni szefa misji dyplomatycznej oraz Dominica Berkeleya, konsula w Ambasadzie Irlandzkiej w Warszawie. Delegację uroczyscie powitali: rektor UMCS prof. dr hab. Radosław Dobrowolski, prorektor ds. nauki i współpracy międzynarodowej prof. dr hab. Wiesław Gruszecki, dyrektor Instytutu Nauk o Polityce i Administracji prof. dr hab. Marek Pietraś oraz dziekan WPiD dr hab. Wojciech Zięta, prof. UMCS.

50 years of Ireland in the EU – tak brzmiał tytuł wykładu, od którego rozpoczęło się otwarte spotkanie z Ambasadorem Irlandii. Wystąpieniu szefa misji dyplomatycznej przysłuchiwała się zgromadzona na auli społeczność akademicka oraz licealiści ze szkół partnerskich. Patrick Haughey mówił o korzyściach, jakie Unia Europejska przyniosła w kwestii poprawy kondycji gospodarki Irlandii, zapewnienia pokoju i utworzenia szeregu możliwości dla mieszkańców tego kraju. Podkreślił też, w jakim stanie znajdowała się Irlandia w momencie przystąpienia do UE: *Irlandia była bardzo biedna, „rozszarpana” między dwoma kościołami i strefami wpływów. Ludzie chodzili nawet do innych sklepów, w ogóle się między sobą nie mieszały. Mielśmy też problemy z nierównościami, szczególnie dotyczącymi płci – kobiety zarabiały o wiele mniej niż mężczyźni.*

Teza mówiąca o zaletach członkostwa w UE, która przyswiewcała przemówieniu Ambasadora, stała się w drugiej części spotkania przyczynkiem do sesji Q&A. Patrick Haughey udzielał odpowiedzi na zadawane przez publiczność pytania dotyczące m.in. prac UE nad przygotowaniem kolejnego pakietu sankcji wobec Rosji, trwającej wojny w Ukrainie, a nawet swojego życia w Polsce.

Fot. Ithor Kolisnichenko

Fot. Ithor Kolisnichenko

Wydarzenie stanowiło kolejną, czwartą już odsłonę cyklu spotkań „Diplomatic Talks”, w ramach których Instytut Nauk o Polityce i Administracji zaprasza ambasadorów akredytowanych w Polsce na dyskusje poświęcone współczesnym stosunkom międzynarodowym. Jednym z głównych celów „Rozmów Dyplomatycznych” jest dostarczanie studentom informacji na temat zmieniającego się świata, a także pobudzanie ich do myślenia o zachodzących procesach międzynarodowych.

Wizyta Ambasadora Irlandii w Polsce było ostatnim wydarzeniem z serii „Diplomatic Talks” w tym roku akademickim. Cykl spotkań zainaugurował 7 grudnia 2022 r. ambasador USA w Polsce Mark Brzezinski. Z kolei w 2023 r. gościliśmy na UMCS ambasador Królestwa Niderlandów w Polsce Daphne Bergsmę (10 maja) oraz szefa misji dyplomatycznej Federalnej Republiki Niemiec w Polsce dr. Thomasa Baggera (23 maja).

Ithor Kolisnichenko

Fot. <https://www.uzhnu.edu.ua/>

Nowy Konsul Generalny Ukrainy z wizytą na UMCS

Lubelska delegacja w Użhorodzie

Delegacja z województwa lubelskiego odwiedziła 19 czerwca miasto Użhorod. W spotkaniach z przedstawicielami ukraińskich instytucji wzięli udział: wicemarszałek województwa lubelskiego Zbigniew Wojciechowski, rektor UMCS prof. dr hab. Radosław Dobrowolski oraz dyrektor Instytutu Sztuk Pięknych UMCS prof. dr hab. Krzysztof Szymanowicz.

Podczas wizyty na Użhorodzkiem Uniwersytecie Narodowym rektor prof. Wołodymyr Smolanka podziękował polskiej stronie za ogromne wsparcie, jakiego nasz kraj udziela Ukraińcom i Ukrainie. Omówione zostały możliwe kierunki współpracy między uczelniami w zakresie badań nad ekologią i zmianami klimatu oraz działań artystycznych. W spotkaniu uczestniczyli także dziekan Wydziału Biologii UżNU prof. Yaroslava Hasynets, dziekan Wydziału Geografii prof. Ivan Kalynych oraz prorektorzy Zakarpackiej Akademii Sztuk Pięknych: dr Anna Bokshan i dr Mychajło Prymecz. Do zebranych dołączył ukraiński dyplomata, ambasador Ukrainy w Czechach (2009–2012) oraz konsul generalny Ukrainy w Lublinie (2012–2015) Iwan Hrycak.

W ramach wizyty rektor UMCS prof. Radosław Dobrowolski wraz z rektorem UżNU prof. Wołodymyrem Smolanką podpisali oficjalne porozumienie o współpracy. Zgodnie z dokumentem strony zobowiązały się do wspólnego prowadzenia prac badawczych, dydaktycznych, a także działalności kulturalnej, wymiany edukacyjno-naukowej pomiędzy naukowcami oraz przekazywania materiałów i publikacji w obszarach, które są w zakresie zainteresowań obu uczelni.

Kolejnym punktem programu było spotkanie członków lubelskiej delegacji z Zakarpacką Radą Obwodową.

Na zakończenie wizyty złożono kwiaty na grobach poległych żołnierzy ukraińskich.

Katarzyna Skatecka

Oleh Kuts – nowy konsul generalny Ukrainy w Lublinie złożył wizytę u rektora UMCS prof. Radosława Dobrowolskiego. Spotkanie odbyło się 21 czerwca i choć miało charakter kurtuazyjny, w jego trakcie poruszono tematy istotne z punktu widzenia współpracy polsko-ukraińskiej.

Oleh Kuts podziękował naszej Uczelni za wsparcie uchodźców z Ukrainy. Podkreślił, że UMCS już od pierwszych dni wojny podjął działania pomocowe, w które zaangażowała się cała społeczność akademicka. Podczas wizyty szczegółowo omówiono także perspektywy dalszej kooperacji Uniwersytetu z instytucjami i przedstawicielami ukraińskiej nauki.

Przypomnijmy, że Oleh Kuts objął stanowisko po Artemie Valahu w połowie kwietnia br. Nowy konsul pochodzi ze Lwowa, studiował tam stosunki międzynarodowe na Uniwersytecie Ivana Franki. W trakcie swojej kariery zawodowej pracował jako szef centrum kryzysowego MSZ Ukrainy, a następnie na stanowisku *chargé d'affaires* Ambasady Ukrainy w RP.

Katarzyna Skatecka

Fot. Baritose Profil

Prof. Anthony Elliott na UMCS

W dn. 17–20 czerwca na naszej Uczelni gościliśmy prof. Anthony’ego Elliotta z Uniwersytetu Australii Południowej w Adelajdzie. Prof. Elliott jest dyrektorem The Hawke EU Jean Monnet Centre of Excellence odpowiedzialnym za współpracę międzynarodową m.in. z Europą. To także autor kilkunastu książek z zakresu szeroko rozumianej teorii społecznej.

18 czerwca prof. Elliott był gościem specjalnym AI Open Day, wydarzenia zorganizowanego przez Centrum Sztucznej Inteligencji i Modelowania Komputerowego UMCS. Konferencja była okazją do wymiany wiedzy i doświadczeń ekspertów ze świata (nie tylko) sztucznej inteligencji, którzy podczas wspólnych dyskusji poruszali temat wpływu tej przełomowej technologii na kształtowanie naszej rzeczywistości. W głównym panelu pt. „Jak sztuczna inteligencja zmienia świat?”, oprócz prof. Elliotta, wzięli także udział: prorektor ds. rozwoju i współpracy z gospodarką dr hab. Zbigniew Pastuszek, prof. UMCS, dyrektor Centrum Sztucznej Inteligencji i Modelowania Komputerowego

Fot. Magdalena Dmiał

dr Kamil Filippek oraz dr Dariusz Brzeziński z Polskiej Akademii Nauk.

Prof. Anthony Elliott był również gościem i wykładowcą Międzynarodowej Szkoły Letniej zorganizowanej przez Szkoły Doktorskie UMCS. Zagraniczny naukowiec wraz z dr. Kamilem Filipkiem spotkali się z tej okazji z prorektorem ds. nauki i współpracy międzynarodowej prof. dr. hab. Wiesławem Gruszeckim.

Katarzyna Skatecka

Muzyczny akcent historycznego posiedzenia lubelskich radnych

W ramach obchodów Europejskiej Stolicy Młodzieży Lublin 2023 odbyło się pierwsze w historii wspólne posiedzenie Rady Miasta Lublin i Młodzieżowej Rady Miasta Lublin. Wydarzenie miało miejsce 3 czerwca na Zamku Lubelskim. Na zaproszenie UM Lublin Chór Akademicki UMCS im. Jadwigi Czerwińskiej również wzięł udział w tej wyjątkowej uroczystości.

Spotkanie rozpoczęło się od hejnału Lublina, a następnie hymnu Unii Europejskiej *Oda do radości* w aranżacji mgr. szt. Michała Iwanika z Katedry Muzyki Jazzowej i Rozrywkowej. Oda została wykonana przez Chór Akademicki UMCS pod batutą prof. dr hab. Urszuli Bobryk, solistkę z zespołu The Hel-

ping Hand, a także wokalistów i muzyków z Wydziału Artystycznego.

W wydarzeniu oprócz lubelskich radnych obu rad uczestniczyli też przedstawiciele i przedstawicielki niemal 20 miast partnerskich Lublina z całej Europy, w tym osoby reprezentujące młodzieżowe rady tych miast. Głównym punktem spotkania było podpisanie dokumentu „Miasto Młodych – Deklaracja Lubelska”.

Na zakończenie uroczystości wybrzmiały dźwięki polskiego, średniowiecznego hymnu *Gaude Mater Polonia*. O ten muzyczny akcent wieńczący wydarzenie zadbał Chór Akademicki UMCS i mgr. szt. Michał Iwanek (piano).

Ihor Kolisnichenko

Stypendia Kulturalne Bogdanki rozdane

16 czerwca w Akademickim Centrum Kultury i Mediów UMCS Chatka Żaka odbyła się gala wręczenia Stypendiów Kulturalnych Bogdanki. To już trzecia edycja tego programu stypendialnego. Lubelski Węgiel Bogdanka S.A. wraz z ACKiM UMCS Chatka Żaka po raz kolejny przyczynił się do rozwoju kultury studenckiej, wspierając młodych twórców i animatorów.

Kiedy w 2021 r. odbyła się pierwsza (pilotażowa) edycja programu, na działania kulturalne i animacyjne 15 stypendystów otrzymało dofinansowania w łącznej kwocie 70 tys. zł. W drugiej edycji programu w 2022 r. dzięki środkom przekazanych przez Bogdankę w kwocie 100 tys. zł zorganizowane przez 20 stypendystów działania zostały rozsiiane po całym województwie.

Tegoroczne stypendia wręczyli prof. dr hab. Radosław Dobrowolski – rektor UMCS, Artur Wasilewski – zastępca prezesa zarządu ds. ekonomiczno-finansowych LW Bogdanka S.A. oraz Izabela Pastuszko – dyrektorka ACKiM UMCS Chatka Żaka.

W czasie gali z zespołem wystąpiła zeszłoroczna stypendystka Julia Styk z projektem „Pożegnanie z bajką”.

Studenckie projekty będą realizowane w kategoriach: muzyka, taniec, teatr, film, sztuki wizualne, literatura. W tegorocznej odsłonie programu przyznano 19 stypendiów. Oto laureaci i ich projekty:

- Yuliya Khomchanka – film krótkometrażowy „Ryby” i promocja kina artystycznego w Lublinie;
- Przemysław Mrowiński – „Próba”;
- Nataniel Jędruch – „Sakwa i kadzidło”;
- Miłosz Chmura – nagranie utworów muzycznych: Cutting Edge i Harvester;

- Maciej Guzik – Guzik&Chołomiej Sekstet Fusion-JazzRap;
 - Aleksandra Mularczyk – wydanie i promocja autorskiego utworu „Mantra”;
 - Mariusz Sanok – „Frustracja” – debiutancka płyta zespołu Frustra;
 - Rafał Staniak – realizacja audiowizualna utworu muzycznego zespołu Some Junkies and Friends;
 - Mykhailo Levchenko – „Lubelska strzała”;
 - Paulina Mazurek – „Młodzi gniewni. Stolica młodzi 1970–2023”;
 - Maciej Michaluk – autorski koncert audiowizualny;
 - Michał Tokarz – „Lublin – Subiektywna Mapa Spacerowo-Samochodowa 2023. Mentalna Kartografia Miejska”;
 - Agata Grabałowska – „Śladami relacji”;
 - Anna Puzio – „Kiedy odejdę może w ciemności zaświecę”;
 - Adrianna Dras – „Dzieci końca świata”;
 - Mateusz Pietruszka – „Pocałunek Łez”;
 - Aleksandra Borzęcka – „Na blokach!”;
 - Franciszek Goszczyński – „Światłoczułe warsztaty ciemniowe”;
 - Michał Kowalik – „Różnorodność strojów ludowych Lubelszczyzny – warsztaty hafciarskie wraz z wystawą”.
- Na efekty studenckich projektów nie będziemy długo czekać – zostaną zrealizowane do końca tego roku. Dla młodych ludzi to idealna okazja, by rozwinąć swoje artystyczne skrzydła i spełnić marzenia. Lublin jako miasto akademickie, a w tym roku Europejska Stolica Młodzi 2023 ze szczególną troską dba o rozwój studenckiej kultury, której serce bije właśnie w Chatce Żaka.

Gabriela Tarnowska

I Forum Administracji

Po raz pierwszy na Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej odbyło się Forum Administracji. Dwudniowe wydarzenie (20–21 czerwca) było okazją do integracji pracowników różnych jednostek administracyjnych, a także do dialogu i wymiany doświadczeń. Pracownicy mieli możliwość podniesienia kompetencji zawodowych i nabycia nowej wiedzy, ponieważ program forum obfitował w wiele interesujących prelekcji i praktycznych warsztatów.

Wydarzenie w auli Instytutu Informatyki uroczyste zainaugurował rektor prof. dr hab. Radosław Dobrowolski, wyrażając radość, że powstała tak wyjątkowa inicjatywa: *Funkcjonowanie tak dużego tworu, jakim jest uniwersytet, nie byłoby możliwe bez administracji. Jej rola jest niezwykle ważna, jeśli chodzi o kulturę i organizację pracy całej uczelni. Jeszcze jedna rzecz jest dla mnie niezwykle cenna – budowanie relacji interpersonalnych. Mam nadzieję, że uczestnicząc w forum, przy okazji szkoleń i zdobywania nowych doświadczeń związanych z funkcjonowaniem administracji uniwersyteckiej, będą Państwo również umacniali wspólne relacje (...). W moim odczuciu jesteśmy jedną załogą i wszyscy powinniśmy pracować dla dobra naszej Uczelni.*

Zebranych przywitała też kanclerz UMCS Grażyna Elżbieta Fiok: *Naszym celem jest umożliwienie wprowadzenia funkcji rozwojowych i ewaluacyjnych na Uczelni, za pomocą których otrzymacie Państwo narzędzia wpływające na efektywność Waszej pracy, jednocześnie pomagające zachować balans życiowy (...). W tym kontekście niezwykle istotne są nie tylko kompetencje twarde, które są mierzalne, ale również tzw. kompetencje miękkie, interpersonalne, które będziecie Państwo mogli zgłębiać w trakcie dwudniowych warsztatów (...).*

Władze Uczelni podczas wydarzenia reprezentowała także prorektor ds. studentów i jakości kształcenia prof. dr hab. Dorota Kołodyńska.

W części panelowej Alicja Borzęcka-Szajner oraz Urszula Wojtczak-Kokoszkiwicz z Centrum Kształcenia i Obsługi Studiów zaprezentowały założenia Strategii podnoszenia kompetencji kadry dydaktycznej i wspierającej proces kształcenia. Pracownicy mogli też poszerzyć swoją wiedzę w zakresie zamówień publicznych (wykład Małgorzaty Stręciwilk, zastępcy kanclerza) czy systemów informatycznych w pracy administracji uczelnianej (prelekcja Wojciecha Widelskiego, dyrektora LubMAN UMCS). Z kolei dzięki warsztatom dowie-

Fot. Bantusz Profil

Fot. Bantusz Profil

dzieli się m.in. w jaki sposób sporządzać wewnętrzne akty prawne, jak wygląda pomoc materialna dla studentów i doktorantów po nowelizacji ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce z 2023 r. oraz jak udoskonalić swój warsztat pisarski. Poznali również zasady savoir-vivre'u, które należy stosować wobec osób z niepełnosprawnościami oraz poszerzyli wiedzę na temat psychologicznych aspektów radzenia sobie w życiu zawodowym. Zdobyli też niezbędne umiejętności dotyczące asertywności, empatii, feedbacku w komunikacji i zarządzania stresem oraz wzięli udział w warsztatach relaksacyjnych. Za organizację wydarzenia odpowiadało Centrum Kształcenia i Obsługi Studiów kierowane przez dyrektora Alicję Borzęcką-Szajner.

Duże zainteresowanie pracowników pokazało zapotrzebowanie na stałe podnoszenie kompetencji i merytoryczną dyskusję dotyczącą różnych aspektów pracy administracji uczelnianej.

Katarzyna Skątecka

Wizyta przedstawicieli włodawskiego Uniwersytetu Trzeciego Wieku na UMCS

30 czerwca gościliśmy na UMCS 44-osobową grupę słuchaczy włodawskiego Uniwersytetu Trzeciego Wieku, działającego przy rejonowym oddziale Polskiego Związku Emerytów, Rencistów i Inwalidów we Włodawie. Seniorzy w ten sposób uczcili zakończenie roku akademickiego 2022/2023.

Mamy taką tradycję, że w ramach rozpoczęcia i zakończenia roku akademickiego jeździmy na wycieczki i zwiedzamy najciekawsze miejsca w naszym regionie. Na mocy podpisanego porozumienia o współpracy pomiędzy Miastem Włodawa a UMCS postanowiliśmy odwiedzić największą uczelnię po tej stronie Wisły – tłumaczyła Łucja Pamulska, rektorka i koordynatorka UTW we Włodawie. Przedstawiciele włodawskiego UTW przyjechali do Lublina na zaproszenie Uniwersytetu Dziecięcego UMCS, który 22 marca otworzył swoją filię we Włodawie.

W ramach wycieczki seniorzy zwiedzili gmach Biblioteki Głównej, mieszczące się na Wydziale Biologii i Biotechnologii Muzeum Zoologiczne, Instytut Fizyki oraz pojechali do Ogrodu Botanicznego. Wzięli również udział w wykładzie popularnonaukowym *Bezpieczeń-*

stwo seniora w ZUS, zorganizowanym przez Centrum Promocji przy współpracy z pracownikami lubelskiego oddziału ZUS w ramach projektu „Bądź bezpieczny w sieci z UMCS” (program „Społeczna odpowiedzialność nauki – popularyzacja nauki i promocja sportu”, dofinansowany ze środków MEiN).

Klaudia Olender

Fot. Klaudia Olender

V LO odebrało nagrodę za wygraną w Turnieju o Puchar Rektora UMCS

Rozgrywki o Puchar Rektora UMCS na stałe zagościły w kalendarzu uczelnianych imprez. W tegorocznej edycji wzięło udział ponad 200 uczniów z 15 szkół ponadpodstawowych i podstawowych z Lublina, Włodawy, Świdnika i Dębina. Integracyjny Turniej o Puchar Rektora UMCS wygrało lubelskie V Liceum Ogólnokształcące im. Marii Skłodowskiej-Curie.

Szkoła, która triumfowała w klasyfikacji punktowej, otrzymała komplet strojów sportowych. 26 czerwca rektor UMCS prof. Radosław Dobrowolski, dyrektor Centrum Kultury Fizycznej dr Tomasz Bielecki, prof. UMCS oraz Dominik Małys z Biura Sportu spotkali się z przed-

stawicielami V LO z dyrektorką Beatą Jezierską na czele, aby oficjalnie przekazać nagrodę.

W Turnieju o Puchar Rektora UMCS, oprócz wyników, liczyła się przede wszystkim promocja kultury fizycznej i Uniwersytetu, integracja oraz dobra zabawa. Zaangażowani w organizację przedsięwzięcia byli pracownicy Biura Sportu, Centrum Kultury Fizycznej i Centrum Promocji. Rozgrywki odbywały się w obiektach CKF UMCS, I Liceum im. Stanisława Staszica, na boisku „Orlik” przy Szkole Podstawowej nr 6 im. Romualda Traugutta oraz na pływalni MOSiR.

Katarzyna Skątecka

Współpraca Muzeum Badań Polarnych w Puławach i UMCS

23 czerwca podpisano porozumienie o współpracy między Muzeum Badań Polarnych w Puławach i Uniwersytetem Marii Curie-Skłodowskiej. W uroczystości wzięli udział: rektor UMCS prof. dr hab. Radosław Dobrowolski, dyrektor Muzeum Badań Polarnych w Puławach dr Piotr Kondraciuk oraz członek zarządu województwa lubelskiego Bartłomiej Bałaban.

Porozumienie nakreśla ramy wspólnych działań, w których szczególnie ważne jest zagadnienie organizacji wydarzeń naukowych i kulturalnych na rzecz rozwoju edukacji w obszarze działalności statutowej Muzeum Badań Polarnych, w tym m.in. współorganizacja konferencji, seminariów, studiów podyplomowych. Planowane są również wspólne publikacje służące popularyzacji wiedzy oraz realizowanie projektów wystawienniczych, edukacyjnych, badawczych i promocyjnych.

Co ważne, początki współpracy Muzeum Badań Polarnych w Puławach z UMCS związane są z osobą niezującego już pasjonata polarnictwa Andrzeja Piotrowskiego, który zapoczątkował gromadzenie w Puławach eksponatów z wypraw polarnych. Sama idea utworzenia muzeum pojawiła się podczas Sympozjum Polarnego, które odbyło się w Lublinie w 1987 r. Prezesem Polskiego Klubu Polarnego był wówczas ojciec lubelskiej polarystyki prof. Kazimierz Pękala. W książce Piotra Kłysza pt. *Polscy polarnicy: zarys historii Klubu Polarnego do roku 1992* czytamy: *W dalszej części zebrania doc. dr K. Pękala z Lublina poruszył, zgłoszony już wcześniej, problem dotyczący utworzenia Muzeum Polarnego. Efektem ożywionej dyskusji było przyjęcie przez zebranych uchwały, która brzmiała: „Członkowie Klubu Polarnego w swoim dorocznym sympozjum w 1987 r. w Lublinie podejmują uchwałę, mocą której wyrażają pełne poparcie inicjatywy utworzenia Muzeum Polarnego w Kazimierzu Dolnym n/Wisłą i upoważniają Zarząd Klubu do podejmowania wszelkich działań zmierzających do realizacji tej idei. Równocześnie członkowie Klubu deklarują wszelką możliwą pomoc w gromadzeniu eksponatów dla Muzeum.* (P. Kłysz, 1993, *Polscy polarnicy: zarys historii Klubu Polarnego do roku 1992*, Poznań, s. 56).

Fot. Bartosz Prohl

Fot. Bartosz Prohl

Aktualna siedziba Muzeum Badań Polarnych, mieszcząca się w dotychczasowym budynku Wydziału Zamiejscowego UMCS w Puławach, pozwala na zwiększenie powierzchni wystawienniczej i nadanie muzeum nowoczesnej, interaktywnej formy przekazywania wiedzy.

Warto podkreślić, że UMCS od dawna jest organizatorem wypraw polarnych. Od 1986 r. w Calypsoben na Spitsbergenie znajduje się letnia stacja polarna naszej Uczelni (główna baza wypraw polarnych UMCS). Na początku czerwca 2023 r. wyruszyła 31. wyprawa, której kierownikiem jest dr hab. Piotr Zagórski, prof. UMCS z Instytutu Nauk o Ziemi i Środowisku. W jej ramach realizowane są zadania dwóch projektów badawczych: SPILOD i CRIOS. Po zakończeniu wyprawy, w murach Muzeum Badań Polarnych, planowana jest wystawa fotografii autorstwa dr. hab. P. Zagórskiego, prof. UMCS.

*Katarzyna Skątecka
Magdalena Wołoszyn-Mróż*

AI Open Day

Stephen Hawking powiedział, że „każdy aspekt naszego życia ulegnie transformacji. Krótko mówiąc, sukces w stworzeniu sztucznej inteligencji może być największym wydarzeniem w dziejach naszej cywilizacji”. Czy rozwój tej przełomowej technologii będzie dla ludzkości szansą, czy może zagrożeniem? Jak będzie wyglądała gospodarka przyszłości, w której sztuczna inteligencja jest najważniejszą siłą rozwojową? Czy małe i średnie firmy z Polski mają szansę uczestniczyć w globalnym wyścigu technologicznym?

Na te i wiele innych pytań próbowali odpowiedzieć uczestnicy popularno-naukowego wydarzenia AI Open Day. Organizatorem spotkania, które odbyło się 18 czerwca w Lubelskim Centrum Konferencyjnym, było Centrum Sztucznej Inteligencji i Modelowania Komputerowego UMCS.

Wydarzenie zostało podzielone na trzy panele dyskusyjne. W pierwszym – głównym pt. „Jak sztuczna inteligencja zmienia świat?” („How AI is changing the world?”) wzięli udział wybitni specjaliści: prof. Anthony Elliott z Uniwersytetu Australii Południowej w Adelajdzie oraz dr hab. Zbigniew Pastuszek, prof. UMCS, prorektor ds. rozwoju i współpracy z gospodarką.

Prof. A. Elliott jest założycielem i dyrektorem The Hawke EU Jean Monnet Centre of Excellence (UniSA) odpowiedzialnym za współpracę międzynarodową z Japonią i Europą. To także autor kilkunastu książek z zakresu szeroko rozumianej teorii społecznej. Jego prace dotyczące sztucznej inteligencji (m.in. *The Culture of AI*, *Making Sense of AI*, *Algorithmic Intimacy*) zyskały status bestsellerów w renomowanych wydawnictwach, takich jak Routledge i Polity Press.

Dr hab. Zbigniew Pastuszek, prof. UMCS to uznany ekspert w dziedzinie systemów informacyjnych zarządzania, kierownik Katedry Systemów Informacyjnych i Logistyki UMCS, przewodniczący Rady Innowacyjnego Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Lublina. Jego ostatnia praca *Przedsiębiorstwo w gospodarce 4.0. Chmura zarządzania* (2023) rzuca nowe światło na związki występujące między zaawansowanymi technologiami informacyjno-komunikacyjnymi, w tym rozwiązaniami zasilanymi sztuczną inteligencją, a funkcjonowaniem współczesnych przedsiębiorstw.

Moderatorem tej części konferencji był dr Kamil Filipek, dyrektor Centrum Sztucznej Inteligencji i Mode-

Archiwum organizatorów

lowania Komputerowego, z kolei wprowadzenie wygłosił dr Dariusz Brzeziński z PAN.

Uczestnicy panelu głównego zwrócili uwagę na szanse i zagrożenia związane z rozwojem sztucznej inteligencji. Wśród szans wymieniono m.in. usprawnienie procesów decyzyjnych, zwiększenie wydajności pracy oraz możliwość tworzenia złożonych modeli symulacyjnych wspomagających badania naukowe. Krytycznie oceniono zaś naruszenia prywatności, ryzyko nadużyć, brak przejrzystości działania algorytmów AI oraz dążenie do zastąpienia ludzkiej siły roboczej przez maszyny.

W panelu „Sztuczna inteligencja a przyszłość biznesu” wzięli udział dr hab. Mariusz Kicia, dziekan Wydziału Ekonomicznego UMCS, dr hab. Roman Batko z AGH w Krakowie, Filip Merklejn, senior manager branży IT, Marcin Struski, Business Analyst w Data-Art oraz Jakub Chojnacki, OpenAI Solution Architect w firmie Billennium. Moderatorem dyskusji był dr Kamil Filipek.

Konfrontacja opinii praktyków oraz teoretyków biznesu zaowocowała ciekawymi i ważnymi konkluzjami. Jednym z głównych tematów poruszonych podczas panelu były regulacje związane ze sztuczną inteligencją. Uczestnicy zgodnie stwierdzili, że zasady te, choć niezbędne dla bezpieczeństwa i prywatności, mogą przyczynić się do konsolidacji kontroli nad AI przez największych graczy technologicznych. Zrozumienie i przestrzeganie tych regulacji może być trudne dla mniejszych podmiotów, co w konsekwencji wpłynie na ograniczenie ich innowacyjności i konkurencyjności.

Paniści zauważyli również, że AI daje ogromne możliwości małym i średnim przedsiębiorstwom. Może bowiem umożliwić im automatyzację procesów, co prowadzi do większej efektywności i redukcji kosztów. Ponadto zdolność AI do analizy dużych ilości danych może przynieść nowe perspektywy i pomóc w podejmowaniu optymalnych decyzji biznesowych.

Uczestnikami ostatniego panelu dyskusyjnego pt. „Sztuczna inteligencja a przyszłość nauki” byli: prof. dr hab. Ryszard Naskręcki, dyrektor Centrum ECO-TECH-COMPLEX UMCS, dr hab. Maria Nawojczyk,

prof. AGH, dr Dariusz Wójcik z Akademii WSEI w Lublinie oraz Bartłomiej Więckowski z wydawnictwa Elsevier. Moderatorką dyskusji była dr Monika Szkarłat. Eksperti zgodzili się, że AI może zmienić sposób, w jaki uczymy się i nauczamy. Sztuczna inteligencja ma potencjał do personalizacji edukacji, dostosowując materiały i metody nauczania do indywidualnych potrzeb uczniów. Może także zrewolucjonizować badania naukowe poprzez umożliwienie analizy ogromnej ilości danych w skomplikowanych problemach badawczych.

Podczas AI Open Day nie zabrakło ciekawych atrakcji dla najmłodszych, jak np. warsztat pt. „Jak wytresować maszynę (LEGO MINDSTORMS)”, na którym uczyli się, jak programować roboty za pomocą klocków LEGO. Organizatorem warsztatu był dr Mateusz Zawadzki.

Z kolei nieco starsi uczestnicy mogli dowiedzieć się więcej o możliwościach sztucznej inteligencji w dziedzinie grafiki, poznając efektywne „promptowanie” modelu graficznego Midjourney. Organizatorem tego warsztatu był Bartosz Chojnacki z firmy DS Stream.

Kamil Filipek

82. rocznica mordu na profesorach lwowskich

2 lipca odbyła się uroczystość upamiętniająca 82. rocznicę mordu na profesorach lwowskich. Z tej okazji złożono kwiaty przy Pomniku Rozstrzelanych Profesorów Lwowskich, znajdującym się w pobliżu Biblioteki Głównej UMCS. Z ramienia Związku Uczelni Lubelskich w wydarzeniu wzięli udział prorektor ds. ogólnych dr hab. Arkadiusz Bereza, prof. UMCS oraz rektor Uniwersytetu Medycznego prof. dr hab. n. med. Wojciech Załuska.

Organizatorem inicjatywy było Muzeum Ziemi Wschodnich Dawnej RP oraz Towarzystwo Miłośników Lwowa i Kresów Południowo-Wschodnich Oddział w Lublinie. 4 lipca 1941 r. Niemcy rozstrzelali na Wzgórzach Wuleckich we Lwowie 22 polskich naukowców – profesorów z lwowskich uczelni, członków ich rodzin oraz osoby, które przebywały z nimi w chwili aresztowania. Zebrani na lubelskich uroczystościach oddali hołd poległym ofiarom.

Po złożeniu kwiatów odbyła się msza św. w intencji pomordowanych oraz innych ofiar totalitaryzmu faszystowskiego i sowieckiego w Kościele Rektoralnym pw. Wniebowzięcia NMP Zwycięskiej, a następnie Piotr Kuźniak zaprezentował wykład pt. *Życie i twór-*

Fot. Krysztal/Radiolublin

Archiwum Towarzystwa Miłośników Lwowa i Kresów Południowo-Wschodnich, Oddział w Lublinie

czość prof. Antoniego Cieszyńskiego (profesor stomatologii rozstrzelany we Lwowie). Organizatorzy chcieli, aby uroczystości rocznicowe były także okazją do upowszechniania wiedzy o poległych i historii Kresów.

Katarzyna Skatecka

Wernisaż wystawy „Zmysły i emocje”

12 czerwca w Centrum Spotkania Kultur w Lublinie odbył się wernisaż wystawy edukacyjnej pt. „Zmysły i emocje”. Wystawa została przygotowana przez pracowników i studentów Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej pod przewodnictwem dr hab. Bożeny Zgardzińskiej, prof. UMCS – pomysłodawczyni projektu oraz kierowniczkę zespołu.

Wernisaż był doskonałą okazją do podziękowania wszystkim osobom, instytucjom i firmom, które zaangażowały się w realizację wystawy. W wydarzeniu wzięli udział znamienici goście, reprezentujący władze państwowe, samorządowe, środowisko nauki, kultury i sztuki, a także sportu i biznesu.

Uroczystość otworzył rektor UMCS prof. dr hab. Radosław Dobrowolski. Następnie przemówili zastępca dyrektora ds. programowych Centrum Spotkania Kultur dr hab. Mariusz Drzewiński, prof. UMCS, a także zastępczyni prezydenta Lublina ds. kultury, sportu i partycypacji Beata Stepaniuk-Kuśmierzak. O pracy zespołu realizującego wystawę, etapach powstawania eksponatów, a przede wszystkim o idei, jaka przyświecała jej tworzeniu, opowiedziała dr hab. Bożena Zgardzińska, prof. UMCS. Spotkanie prowadziła Barbara Uljasz – kurator organizacyjno-logistyczny wystawy, a na język migowy przełożyła je Magdalena Gach.

Fot. Bartosz Proff

Po oficjalnych wystąpieniach nadszedł czas na zwiedzanie. Goście mogli na kilkadziesiąt minut przenieść się w świat niezwykłych doświadczeń sensorycznych i emocjonalnych. Na zwiedzających czekało prawie 100 eksponatów umieszczonych na pięciu ścieżkach tematycznych: „Szlak złudzeń”, „Krajobraz dźwiękowy”, „Sensomotoryka”, „Poczuj to” oraz „Czas”.

Ostatnim punktem wernisażu był występ Małgorzaty Szumowskiej i Sebastiana Grzywacza – reprezentantów Niewidzialnej Wystawy Fundacji Centrum Edukacji Niewidzialna, aktywistów, edukatorów, wolontariuszy, którzy poprzez pozornie lekką, stand-upową formułę swoich występów przekazują istotne treści m.in. na temat wzroku oraz jego utraty, procesu zmiany, szacunku, akceptacji i różnorodności, a także pracy z psem przewodnikiem.

Wystawa edukacyjna „Zmysły i emocje” została dofinansowana ze środków gminy Lublin i realizowana jest w ramach Europejskiej Stolicy Młodości Lublin 2023.

Ekspozycja będzie dostępna dla zwiedzających do 1 października w przestrzeniach Centrum Spotkania Kultur w Lublinie (poziom -1 CSK oraz tereny zielone wokół CSK).

Barbara Uljasz

Fot. Bartosz Proff

Fot. Bartosz Proff

Ostatnie (przed przerwą wakacyjną) posiedzenie Senatu UMCS

28 czerwca odbyło się ostatnie przed przerwą wakacyjną posiedzenie Senatu Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej.

Senat określa zasady rekrutacji, ustala programy i regulaminy studiów i szkół doktorskich, a wreszcie wzywa dyplomistów do ich ukończenia. Studenci i doktoranci naszego Uniwersytetu mają w Senacie swoich reprezentantów, tym samym mają realny wpływ na to, jak wygląda kształcenie ich młodszych kolegów i jakimi prawami dysponują.

Senat Uniwersytetu to jednak nie tylko studenci, doktoranci i zagadnienia z nimi związane. W jego skład wchodzi także: rektor jako przewodniczący, przedstawiciele nauczycieli akademickich zatrudnionych na stanowisku profesora lub profesora Uczelni z każdego instytutu, po jednym przedstawicielu nauczycieli akademickich zatrudnionych na innych stanowiskach z każdego wydziału, jeden reprezentant nauczycieli akademickich zatrudnionych w jednostkach ogólnouczelnianych i filii Uniwersytetu, jeden przedstawiciel pracowników niebędących nauczycielami akademickimi. Każda grupa naszej społeczności akademickiej ma więc wpływ na to, jak funkcjonuje Uniwersytet. Wiedza i doświadczenie członków Senatu daje rektorowi wsparcie w podejmowaniu decyzji zarządczych.

Tradycja demokratycznie wybieranych organów władzy wywodzi się ze starożytności i jest kultywowana w naszym Uniwersytecie. Nazwa senat (*senatus*) ‘rada starszych’ – pochodzi od łacińskiego *senex* (‘starzec’). To właśnie owi starcy, mądrzy i doświadczeni, doradzali najpierw królom Rzymu, potem rządili repub-

liką, a w okresie cesarstwa byli ośrodkiem opozycji politycznej wobec rządów imperatorów. Przykładami zgromadzeń ludowych, mających wpływ na życie polityczne danej wspólnoty, są także Apella w starożytnej Sparcie (uchwalające prawa, rozstrzygające najważniejsze kwestie państwowe i wybierające urzędników) i Rada Pięciuset w starożytnych Atenach.

Fot. Barbara Proff

W skali świata społeczność akademicka naszej Alma Mater jest może niewielka, ale również potrzebuje dobrego zarządzania, a wsparciem w tym trudnym zadaniu jest właśnie Senat. Jako organ stanowiący wyznacza podstawowe zasady funkcjonowania Uniwersytetu.

W roku akademickim 2022/2023 Senat podjął 131 uchwał na 8 posiedzeniach. Uchwały dotyczyły m.in. zmian Statutu UMCS, awansów zawodowych, spraw finansowych Uczelni, regulaminów studiów i zmian regulaminów szkół doktorskich, programów studiów, uprawnień laureatów i finalistów olimpiad oraz konkursów ogólnopolskich i międzynarodowych przy ubieganiu się o przyjęcie na studia, zmian w składach komisji senackich, opiniowania wniosków o nagrody ministra itp. Ważną grupę uchwał stanowiły w ostatnim czasie także te dotyczące uzupełnienia komisji wyborczych na wydziałach, ponieważ zbliżamy się do wyborów rektora UMCS oraz przedstawicieli Senatu.

Przed zgromadzeniem ważny rok. Życzymy zatem udanego wypoczynku wakacyjnego, aby z kolejnym rokiem akademickim senatorowie z nowymi siłami i pomysłami wrócili do pracy na rzecz naszego Uniwersytetu.

Sylvia Pawłowska-Jachura

Ważne wyniki badań lubelskich naukowców w obszarze fotosyntezy

Na drodze ewolucji biologicznej rośliny wypracowały alternatywne procesy regulacyjne, w tym ruchy chloroplastów w komórkach, które określić można jako ukierunkowane na poszukiwanie światła bądź ucieczkę przed jego nadmiarem. W tym kontekście pojawia się jednak dylemat, który można sformułować następująco: „Gasić pożar, czy uciekać?“, czyli jakich wyborów dokonują chloroplasty w komórkach roślinnych w celu optymalizacji procesu fotosyntezy oraz obrony przed śmiercią spowodowaną zbyt intensywnym światłem.

Naukowcy z Katedry Biofizyki, pracujący pod kierunkiem prof. dr. hab. Wiesława Gruszeckiego w ramach realizacji projektu badawczego MAESTRO finansowanego przez Narodowe Centrum Nauki, postanowili znaleźć odpowiedź na tak postawione pytanie. Badania prowadzone były w współpracy z partnerami z Wydziału Biochemii, Biofizyki i Biotechnologii Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie oraz Instytutu Agrofizyki Polskiej Akademii Nauk w Lublinie. Wobec licznych kontrowersji oraz sprzecznych doniesień w literaturze światowej dotyczących tego problemu polscy naukowcy postanowili analizować aktywność obu tych mechanizmów jednocześnie.

Okazało się to możliwe dzięki zastosowaniu zaawansowanej techniki obrazowania mikroskopowego opierającego się na analizach czasów życia fluorescencji (FLIM, ang. *fluorescence lifetime imaging microscopy*). Po zaabsorbowaniu światła cząsteczki chlorofilu w chloroplastach przetrzymują uzyskaną w ten sposób energię przez

czas rzędu wielkości miliardowych części sekundy, po czym emitują znaczną jej część w postaci fluorescencji. Czasy te są znacznie krótsze, jeśli chloroplasty w ramach obrony przed fotodestrukcją „wyrzucają” uzyskaną energię do środowiska w formie ciepła. Technika FLIM umożliwia więc jednoczesną analizę mikroskopową poruszania się chloroplastów w komórkach (śledzenie

ich ucieczki), jak i czasów życia fluorescencji będących miarą aktywności mechanizmu protekcyjnego gaszenia wzbudzeń nadmiarowych.

Uzyskane wyniki pokazały, iż dylemat chloroplastów „gasić, czy uciekać?” rozwiązywany jest przez komórki roślinne w każdej chwili, na podstawie aktualnej, wewnątrzchloroplastowej analizy intensywności światła. Odpowiedź uzależniona jest od intensywności światła, ale w znacznym jej zakresie opiera się na jednoczesnym wykorzystywaniu obydwu tych mechanizmów regulacyjnych: zmiany położenia chloroplastów w komórce oraz protekcyjne gaszenie energii wzbudzeń chlorofilu.

Wyniki badań ukazały się w artykule pt. *The photoprotective dilemma of a chloroplast: to avoid high light or to quench the fire*, opublikowanym w wysokopunktowanym, renomowanym czasopiśmie specjalistycznym „The Plant Journal” (140 pkt według wykazu czasopism MEiN). Praca została ponadto wyróżniona artykułem wstępnym edytora i pierwszą okładką (<https://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1111/tpj.16221>).

Redakcja

Sukces dr Grażyny Szymczak

Dyrektor Ogrodu Botanicznego UMCS dr Grażynę Szymczak wybrano na prezesa Stowarzyszenia Rady Ogrodów Botanicznych i Arboretów w Polsce na kadencję 2023–2026. Warto podkreślić, że to kolejna, druga już kadencja dr Grażyny Szymczak na tym stanowisku. Decyzja zapadła podczas obrad walnego zgromadzenia członków, które odbyło się 13 czerwca w Arboretum SGGW w Rogowie.

Rada Ogrodów Botanicznych i Arboretów w Polsce to organizacja pozarządowa, działająca od 14 grud-

nia 2011 r. Członkami stowarzyszenia są dyrektorzy i kierownicy polskich ogrodów botanicznych (w tym ogrodów wyspecjalizowanych, m.in. arboretów, palmiarni, ogrodów roślin leczniczych, ogrodów górskich itp.) tworzących tzw. sieć krajową. Krajowe i regionalne sieci ogrodów botanicznych są coraz ważniejszymi stowarzyszeniami, które umożliwiają wymianę doświadczeń i najlepszych praktyk wśród swoich członków.

Katarzyna Skatecka

Inicjatywa Centrum Prasowego wyróżniona

Przyszłość rekrutacji. Miasto, region, świat” – pod tym hasłem w dn. 14–19 czerwca w Uniwersytecie Zielonogórskim odbyła się jubileuszowa XXXV Konferencja Stowarzyszenia PR i Promocji Uczelni Polskich „PRom”. UMCS reprezentowały: Aneta Adamska, rzeczniczka prasowa i dyrektorka Centrum Prasowego oraz Klaudia Olender z Biura Rzecznika Prasowego. Wydarzenie poświęcone wzajemnym relacjom uczelni z miastem, regionem i światem było okazją do zdobycia i poszerzenia kompetencji zawodowych, wymiany wiedzy i doświadczeń w tym zakresie z ponad 100 uczestnikami reprezentującymi polskie i zagraniczne uczelnie wyższe oraz do wzmocnienia branżowych relacji ze specjalistami od komunikacji uczelnianej.

Zwieńczeniem trzydniowych dyskusji, wykładów i warsztatów była uroczysta gala jubileuszowa, podczas której wręczono nagrody za najlepsze działania komunikacyjne i marketingowe prowadzone na uczelniach wyższych w kategoriach: media relations; uczelniane media; nagroda im. Andrzeja Sołtysiaka w kategorii nowe media; popularyzacja nauki; kreacja oraz nagroda specjalna.

Spośród ponad 100 zgłoszeń na podium w kategorii media relations znalazła się inicjatywa Centrum Prasowego pn. „Okciem eksperta”. To projekt promujący naukę, badania i specjalistyczną wiedzę naukowców z naszej Uczelni, w ramach którego zaproszeni ba-

dacze komentują bieżące wydarzenia i problemy budzące zainteresowanie społeczeństwa. Komentarze publikowane są w Internecie i rozpowszechniane za pomocą mediów lokalnych i ogólnopolskich. Dotychczas zespół Centrum Prasowego przygotował i wypromował ponad 70 komentarzy eksperckich. „Okciem eksperta” w połączeniu z innymi inicjatywami Centrum Prasowego wzmacnia markę UMCS i przekłada się na coraz większą rozpoznawalność Uczelni w debacie publicznej.

*Aneta Adamska
Klaudia Olender*

Archiwum organizatorów

Srebrny medal na Targach Wynalazczości i Innowacji E-NNOVATE 2023

Dr hab. Beata Podkościelna, prof. UMCS z Katedry Chemii Polimerów i dr hab. Monika Wawrzkiwicz, prof. UMCS z Katedry Chemii Nieorganicznej na Międzynarodowych Targach Wynalazczości i Innowacji E-NNOVATE 2023 w Bydgoszczy otrzymały srebrny medal w kategorii chemia za wynalazek „Innowacyjne biosorbenty na bazie ligniny do oczyszczania wody”. Prace były realizowane w ramach projektu „Inkubator Innowacyjności 4.0” prowadzonego przez Centrum Transferu Wiedzy i Technologii UMCS.

Targi E-NNOVATE 2023 odbyły się pod patronatem honorowym: Ministerstwa Rozwoju i Technologii, Urzędu Patentowego RP, Narodowego Centrum Badań i Rozwoju oraz Prezydenta Miasta Bydgoszcz. Była to czwarta edycja tego wydarzenia. Misją targów jest

Fot. Emi Zęba

promocja innowacji w skali światowej, łączenie nauki z biznesem oraz wspieranie wystawców we wszelkich działaniach upowszechniających osiągnięcia naukowe. Targi są przeznaczone dla naukowców, start-upów, dużych i małych firm, szkół, uniwersytetów i instytutów naukowych.

Wioletta Ostrowska

Monografia dr. Pawła Szczęśniaka nagrodzona

Dr Paweł Szczęśniak, adiunkt w Katedrze Prawa Finansowego został laureatem XIX edycji Konkursu na najlepszą pracę badawczą z zakresu spółdzielczości. Jego monografia pt. *Zgrupowania solidarnościowe banków spółdzielczych. Konstrukcja normatywna* (Wydawnictwo C.H. Beck, Warszawa 2022) otrzymała nagrodę I stopnia w kategorii prac doktorskich i habilitacyjnych.

Celem konkursu jest promowanie ruchu spółdzielczego i spółdzielczych form działalności oraz zwiększenie zainteresowania środowisk naukowych i akademickich badaniami nad spółdzielczością. Organizatorem jest Spółdzielczy Instytut Badawczy Krajowej Rady Spółdzielczej.

Antoni Hanusz

Archiwum organizatorów

Fot. Bartłomiej Wojłowicz

UMCS triumfuje w rozgrywkach Akademickich Mistrzostw Województwa Lubelskiego

Nasz Uniwersytet po raz 16. z rzędu zwyciężył w klasyfikacji generalnej AMWL. Rywalizacja w tym roku była bardzo zacięta, a końcowy wynik był sprawą otwartą aż do ostatniej konkurencji.

Wielu sportowców UMCS na co dzień występuje na szczeblach ligowych, a to doświadczenie przełożyło się na rozgrywki akademickie. Szczypiorniści już na kilka kolejek przed końcem zapewnili sobie mistrzostwo województwa. Żeńska drużyna kolejny rok z rzędu sięgnęła po złoto, choć w tym sezonie rywalizacja w grupie była bardziej wyrównana. Ogromny powód do radości miały koszykarki, bo w ich rękach znalazł się medal z najcenniejszego kruszcu. Podopieczne Pawła Porzucka pokazały, że gra w piłkę w hali czy też na orliku nie jest im straszna i zakończyły rywalizację ze złotymi krążkami. Na szybach panów również zawisły medale, bo w futsalu stanęli na najwyższym stopniu podium, zaś w zmaganiach piłkarskich byli drudzy.

Sporo punktów do rankingu dorzucili pływacy, lekkoatleci oraz tenisiści stołowi. UMCS maksymalną pulę zgarnął we wspinaczce sportowej, badmintonie i biegach przełajowych. Na ostatniej prostej mistrzostw mieliśmy dwóch liderów: Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej oraz Uniwersytet Medyczny. Decydujący pojedynek odbył się w koszykówce 3x3. Triumfy UMCS w klasyfika-

cjach generalnych kobiet i mężczyzn pozwoliły przypieczętować końcowe zwycięstwo w cyklu AMWL.

Nie było łatwo, nie było to oczywiste zwycięstwo w tej klasyfikacji. Uniwersytet Medyczny walczył do samego końca, aby móc przełamać tę dobrą passę UMCS w Akademickich Mistrzostwach Województwa Lubelskiego. Dopiero w ostatniej konkurencji przypieczętowaliśmy zwycięstwo w tegorocznej edycji. Poziom rywalizacji rośnie, studenci coraz bardziej angażują się w aktywności sportowe – stwierdziła Dagmara Gruszczak, wiceprezes zarządu AZS UMCS Lublin.

Na oficjalnej gali AMWL odbyło się podsumowanie minionej edycji rozgrywek. Nagrodzeni zostali trenerzy (Łukasz Achruk, Tomasz Bednaruk, Tomasz Bielecki, Tomasz Borkowski, Jerzy Czerwiński, Andrzej Dubielis, Piotr Fijołek, Justyna Gieroba, Wojciech Ignatiuk, Paweł Janowski, Bartosz Kędracki, Janusz Krawczyk, Karol Mitura, Piotr Pikuta, Paweł Porzucek, Zbigniew Pyda, Małgorzata Rola, Krzysztof Szewczyk, Maciej Tarnowski, Paweł Wójcik) oraz zawodnicy (Mateusz Chwedoruk, Kaja Franaszczyk, Martyna Goszczyńska, Marta Kazanecka, Aleksandra Krawczyk, Antoni Maciąg, Wojciech Matysek, Jakub Rycerz), którzy przyczynili się do tego sukcesu.

Rafał Małys

Uczelniane drużyny docenione

30 czerwca w Sali Senatu rektor UMCS prof. dr hab. Radosław Dobrowolski spotkał się ze sportowcami i osobami odpowiedzialnymi za sukcesy uczelnianych drużyn w ramach Akademickich Mistrzostw Polski i Akademickich Mistrzostw Województwa Lubelskiego.

W spotkaniu uczestniczyli także: prezes AZS UMCS Rafał Walczyk, dyrektor Centrum Kultury Fizycznej dr Tomasz Bielecki, prof. UMCS, trener lekkiej atletyki dr Maciej Tarnowski i trener piłki nożnej kobiet dr Paweł Porzucek. Najważniejsi byli jednak nasi świetni zawodnicy – meda-

Fot. Bartosz Profl

liści klasyfikacji generalnej AMP w lekkiej atletyce mężczyzn, pływaniu mężczyzn i piłce nożnej kobiet. Podczas wydarzenia mieli okazję opowiedzieć o sportowej rywalizacji oraz odebrać serdeczne gratulacje od władz Uczelni.

Katarzyna Skalecka

Sukces tenisistów stołowych

Do Ołomuńca na Akademickie Mistrzostwa Europy wyruszyła drużyna złożona z Kamila Kurowskiego, Łukasza Sokołowskiego, Radosława Chreściana i Filipa Pawelca. Kontuzja wykluczyła ze startu Tomasza Tomaszczuka. Turniej rozpoczął się od rywalizacji drużynowej, którą lublinianie zakończyli na 9. miejscu. W grupie pokonali Uniwersytet Nottingham Trent (3:0) oraz przegrali z Uniwersytetem w Porto (2:3), ale to wystarczyło, by awansować do kolejnej fazy. Na ich drodze następnie stanął Uniwersytet w Pezcu, któremu ulegli 2:3.

W grach pojedynczych popis umiejętności dał Kamil Kurowski, który utorował sobie drogę do finału. Wyzwaniem był dla niego mecz w 1/8 finału, gdzie wysoko poprzeczkę zawiesił Damian Węderlich z Akademii Zamojskiej. Górą w tym starciu był Kurowski (3:2), ale jak się później okazało, nie był to jedyny raz, gdy musiał stanąć naprzeciw reprezentantów zamojskiej uczelni. W półfinale pokonał Jakuba Folwarskiego (3:0), a w meczu o złoto starł się z Janem Zandeckim. W spotkaniu decydującym o mistrzostwie musiał uznać wyższość rywala (0:3), ale mimo to może być z siebie dumny, gdyż zdobył srebrny medal.

Fot. Sępiel

Sukcesem zakończyły się też gry deblowe. Srebrne medale zawisły na szczytach Kamila Kurowskiego i Łukasza Sokołowskiego. Finał okazał się kolejnym pojedynkiem zawodników naszego Uniwersytetu z reprezentantami Akademii Zamojskiej i znów elektryzowało nas starcie Kurowskiego z Zandeckim (tym razem wspieranym przez Konrada Kulpę). Lublinianie dostarczyli wielu emocji, ale złoto padło łupem rywali z Zamościa (2:3).

Rafał Małys

Wydział Artystyczny

Sukcesy

Praca Konstancji Żynel została nagrodzona podczas Festiwalu Animacji Żywej EKO ANIMATION SLAM 2023, organizowanego przez Pracownię Animacji i Działań Wizualizacyjnych Akademii Sztuk Pięknych w Gdańsku. Praca zdobyła główną nagrodę w kategorii Najlepsze ćwiczenie. Opiekunem animacji była dr hab. szt. Joanna Polak.

Studenci WA zostali docenieni podczas Międzynarodowego Biennale Plakatu Lublin 2023. I rok grafiki: Magda Ciba (2. miejsce w kategorii Translacore i udział w wystawie w kategorii studenckiej), Natalia Kozak (wyróżnienie 80-lecie UMCS), Karolina Bronisz (3. miejsce 80-lecie UMCS), Julia Czekaj, Julia Czachór, Izabela Górnik, Aleksandra Hryciuk, Małgorzata Bojarska, Anna Kubicka, Monika Dąbska, Karolina Piasecka. III rok grafiki: Yeva Tsimashuk (2. nagroda w kategorii studenckiej, 3. nagroda w kategorii Translacore), Ola Kotowicz, Dominika Kozłowicz, Marlena Mojżesz, Karolina Sowa, Patrycja Kot, Bartek Korszun. IV rok grafiki: Wojtek Cegłowski, Oliwier Radzikowski. Na biennale zaprezentowane zostały także plakaty naszych pracowników: dr. szt. Jarka Wierzchosia, dr. Kamila Siczka i Michała Kawalca.

W dn. 16–18 czerwca Joanna Knap, studentka Instytutu Muzyki brała udział w jednej z największych i najbardziej prestiżowych imprez dla chórów dziecięcych i młodzieżowych – Ogólnopolskim Konkursie Chórów a Cappella Dzieci i Młodzieży, odbywającym się w Bydgoszczy. J. Knap jest dyrygentką grupy młodszej Chóru „La Musica” ze Szkoły Podstawowej nr 16 im. Fryderyka Chopina w Lublinie, z którym zdobyła w tym konkursie najwyższe trofea, m.in. nagrodę Grand Prix w wysokości 2000 zł, pianino elektroniczne YAMAHA P45 ufundowane przez Ministerstwo Edukacji i Nauki oraz nagrodę indywidualną dla dyrygentów w wysokości 1000 zł.

Wystawy

1 czerwca w Centrum Spotkania Kultur w Lublinie odbył się wernisaż projektu „Dotyk Sztuki / Touch of Art.”, który ma w swoim założeniu przybliżyć dostęp

do kultury osobom niewidomym, o ograniczonej percepcji wzrokowej i z niepełnosprawnościami wzroku oraz poszerzenie percepcji odbiorców widzących.

Projekt został stworzony przez Instytut Sztuk Pięknych UMCS w 2019 r., aby przygotowywać ekspozycje w pełni dostosowane do percepcji dotykowej. Aktualna wystawa inauguruje drugą edycję projektu w jego dwuletnim cyklu wystawienniczym. Prezentowane są rzeźby, obiekty artystyczne, instalacje oraz przestrzenne obrazy malarskie autorstwa 39 artystów. Prace można dotknąć, pogłaskać, a niekiedy i przytulić. Zwiedzanie wystawy ze względu na jej multisensoryczny charakter to świetna okazja, aby zanurzyć się w świecie sztuki współczesnej, odkryć ją, poczuć, posłuchać, a nawet posmakować. Dla pełniejszego odbioru prac dla eksponatów została przygotowana audiodeskrypcja na nośnikach audio, która ma za zadanie przekazać drogą słuchową werbalny opis treści wizualnych osobom niewidomym i słabowidzącym.

Kuratorzy projektu: dr szt. Anna Beata Barańska, dr szt. Radosław Skóra. Uczestnicy wystawy: Małgorzata Bałdyga-Nowakowska, Anna Beata Barańska, Dorota Banaszek, Oliwia Beszczyńska, Piotr Butkiewicz, Magdalena Maria Chomiak, Mariusz Drzewiński, Dominika Gacka, Małgorzata Gorzelewska-Namiota, Klaudia Górka, Piotr Gryz, Anna Gwiazda, Jarosław Hulbój, Agnieszka Jankowska, Blanka Jaworska, Hubert Krawczyk, Tomasz Krzpiet, Alicja Kupiec, Konrad Kuźniewski, Agnieszka Łakoma, Kamil Łata, Małgorzata Łojko, Magdalena Mańkowska, Marek Mazanowski, Wojciech Mendzelewski, Ewa Niestorowicz, Marcin Noga, Kamila Osowicz, Sławomir Plewko, Radosław Skóra, Katarzyna Sienkiewicz, Piotr Sobiesiak, Aleksandra Sojak-Borodo, Zbigniew Stanuch, Magdalena Stecka, Elwira Sztetner, Natalia Ślizowska, Walenty Wróblewski, Piotr Zieleniak.

1 czerwca odbył się wernisaż prac studentki II roku edukacji artystycznej w zakresie sztuk plastycznych – Konstancji Żynel pt. „Połącz kropki”. Wydarzenie zostało zorganizowane w Galerii KONT. Kuratorką wystawy była dr szt. Małgorzata Gorzelewska-Namiota.

6 czerwca w Akademickim Centrum Kultury i Mediów UMCS Chatka Żaka odbył się wernisaż wystawy pt. „Dziennik rysunkowy”. Wystawa stanowiła efekt

próby powołania realizacji artystycznych według ustalonego konceptu, którego tematem przewodnim była codzienność. Te bezpośrednie relacje ujawniają sferę osobistą, niektóre odsłaniają skrywane intymności. Prace powstały na zajęciach z rysunku w Pracowni Intermedialnej Instytutu Sztuk Pięknych UMCS. Prowadzący: dr Robert Rabiej. Autorzy: Kamila Pawlik, Karolina Piasecka, Maja Pyska, Agata Sarzyńska, Antonina Tucker, Ewa Wachowicz, Daria Waszczuk, Tomasz Wilk, Weronika Wityńska, Julia Wolińska, Leon Wyrwa, Karolina Zwierzchowska, Klaudia Puławska, Tobiasz Brzeziński, Klaudia Całka, Karolina Gołaś, Magdalena Kluczkowska, Patryk Martyna, Agnieszka Pieczonka.

29 czerwca w Chatce Żaka odbył się wernisaż prac studentów z Pracowni Technologii i Technik Malarskich pt. „SZTUKA NAS (NIE)oSZUKA”. Proces edukacji w pracowni różni się w zależności od roku studiów. Dwa pierwsze lata to czas, kiedy kładzie się nacisk na warsztat i poznanie różnorodnych aspektów technologicznych przy realizacji prac na podobrazu płóciennym i drewnianym. Na III i IV roku student świadomie dokonuje wyboru przedmiotu. Jest to czas dalszego pogłębiania wiedzy zarówno w zakresie klasycznych, jak i współczesnych technologii oraz przydatnych materiałów i narzędzi.

Na wystawie zostały zaprezentowane kopie dzieł sztuki na płótnie, prace na deskach w technice tempery żółtkowej z technikami pozłotniczymi, obrazy, rami autorskie, obiekty przestrzenne. Opieka artystyczna: dr szt. Anna Beata Barańska.

Wydarzenia

11 czerwca w Filharmonii Lubelskiej odbyła się Gala Jubileuszowa X Międzynarodowego Festiwalu Akordeonowego. Podczas gali wśród artystów nie zabrakło także naszych profesorów, wykładowców, studentów i absolwentów. Kierownictwo artystyczno-organizacyjne: prof. dr hab. Elwira Śliwkiewicz-Cisak.

Po raz kolejny Wydział Artystyczny wziął udział w organizowanym przez Fundację Krajobrazy festiwalu pt. „Zmysły Ogrodu Saskiego”, który odbył się w dn. 17–18 czerwca. W tegorocznej edycji swoje realizacje zaprezentowali członkowie Koła Naukowego Ceramika Unikatowa i Formy Przestrzenne, prowadzonego przez dr hab. Alicję Kupiec, prof. UMCS i mgr Oliwię Beszczyńską.

Studenci z Koła Naukowego Ceramika Unikatowa i Formy Przestrzenne w Noc Kupały stworzyli niezwykły pokaz pływających rzeźb ceramicznych. Autorskie interpretacje bóstw słowiańskich zostały zaprezentowane w Galerii na Wodzie w Łukawicy. Rzeźby pływały po stawie u źródeł Tanwi, a wydarzeniu towarzyszyły muzyczne improwizacje oraz aktywności związane z obrzędami i tradycjami nocy przesilenia letniego.

Wydział Biologii
i Biotechnologii

Doktoraty

7 czerwca odbyła się publiczna obrona rozprawy doktorskiej mgr. Jakuba Kordaczuka. Temat pracy: *Interakcja Galleria mellonella z bakterią entomopatogenną Pseudomonas entomophila. Związki bioaktywne w hemolimfie zakażonych owadów*. Promotor: dr hab. Iwona Wojda, prof. UMCS. Recenzenci: dr hab. Elżbieta Czarniewska, prof. UAM, dr hab. Elżbieta Łopieńska-Biernat, prof. UWM oraz dr hab. Radosław Stachowiak (Uniwersytet Warszawski). Rada Naukowa Instytutu Nauk Biologicznych na posiedzeniu 21 czerwca nadała mgr. Jakubowi Kordaczukowi stopień doktora nauk biologicznych w dziedzinie nauk ścisłych i przyrodniczych w dyscyplinie nauki biologiczne.

14 czerwca odbyła się publiczna obrona rozprawy doktorskiej mgr. Mateusza Kutyły. Temat pracy: *Biokataliza alkoholi terpenowych do nowych związków aktywnych biologicznie*. Promotor: dr hab. Mariusz Trytek, prof. UMCS. Recenzenci: dr hab. inż. Aneta Białkowska, prof. PŁ, dr hab. Adam Junka (Uniwersytet Medyczny we Wrocławiu), dr hab. Irena Maliszewska (Politechnika Wrocławska). Rada Naukowa Instytutu Nauk Biologicznych na posiedzeniu 21 czerwca nadała mgr. Mateuszowi Kutyli stopień doktora nauk biologicznych w dziedzinie nauk ścisłych i przyrodniczych w dyscyplinie nauki biologiczne.

Sukcesy

W dn. 11–20 maja odbył się Pierwszy Międzyuczelniany Konkurs na prezentację multimedialną związaną ze

studiowaną dziedziną. Konkurs został zorganizowany przez Centrum Nauczania Języków Obcych i Certyfikacji Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie oraz Stowarzyszenie Nauczycieli Języka Angielskiego w Polsce IATEFL Poland ESP SIG. W konkursie wzięły udział cztery studentki Wydziału Biologii i Biotechnologii, które przygotowały prezentacje multimedialne w języku angielskim, zdobywając nagrody i wyróżnienia: Oksana Breslavskaja (II miejsce), Yevheniia Smirnova (II miejsce), Darina Kryzhychkovska (prezentacja wyróżniona) oraz Katarzyna Dąbrowska.

Dawid Świstak, student I roku II stopnia biologii, członek Studenckiego Koła Naukowego Fitochemików oraz przewodniczący Samorządu Studentów Wydziału Biologii i Biotechnologii zdobył II miejsce w kategorii Najaktywniejszy członek organizacji studenckiej UMCS 2022/2023. Samorząd studentów naszego wydziału zdobył również II miejsce w kategorii Najlepsza organizacja studencka UMCS 2022/2023.

Wydarzenia

2 oraz 16 czerwca odbyły się kolejne warsztaty w ramach projektu „Objazdowy Festiwal Nauki”. Liczna grupa pracowników i studentów wydziału wyruszyła do Szkoły Podstawowej im. ks. Stanisława Konarskiego w Niedrzwicy Kościelnej, a także do Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Abramowie. Uczniowie wzięli udział w warsztatach związanych z tym, czym na co dzień zajmujemy się w pracy biologa i podczas studiów: poznawali sekrety działania enzymów, kosztowali smakołyków z kuchni molekularnej, rozpoznawali po zapachu zioła i olejki eteryczne, przygotowywali samodzielnie zapachowe mydełka, barwili tkaninę za pomocą barwników grzybowych.

14 czerwca odbyło się kolejne spotkanie w ramach inicjatywy Instytutu Nauk Biologicznych pt. „Naukowe 60 minut” – cyklicznie odbywających się wykładów online z naukowcami o uznanym dorobku w kraju i za granicą oraz młodymi, obiecującymi badaczami. Gościem była dr hab. Joanna Czarnecka, prof. UMCS z Katedry Botaniki, Mykologii i Ekologii, dziekan WBiB. Zaprezentowała temat: *Portal BioMap – system dostępu do danych IMBIO, funkcjonalności i zastosowanie*. Spotkanie było swego rodzaju podsumowaniem projektu IMBIO, w którym w ciągu trzech ostatnich lat zespół pracowników WBiB zajmował się digitalizacją kolek-

cji: botanicznej, mykologicznej oraz entomologicznej. Dzięki temu dane na temat naszych zbiorów będą dostępne na poziomie ogólnoswiatowym.

15 czerwca w Bibliotece Głównej UMCS odbył się wernisaż wystawy fotografii pt. „Trzy szuflady”, skupionej wokół haseł: repetycje, powidoki, wejścia/wyjścia. Autorem zdjęć prezentowanych na wystawie jest dr hab. Marek Kucharczyk, prof. UMCS z Katedry Zoologii i Ochrony Przyrody.

16 czerwca miała miejsce akcja pod nazwą „Fitocrossing”, polegająca na wymianie roślin i akcesoriów roślinnych. W jej ramach przeprowadzono również roślinną loterię oraz dzielono się wiedzą i doświadczeniami na temat uprawy roślin. Wydarzenie zorganizowało Studenckie Koło Naukowe Fitochemików.

28 czerwca w Instytucie Nauk Biologicznych dla promotorów doktorantów odbyły się warsztaty „Porozumienie bez przemocy”, które poprowadziła mgr Marzena Bichta, psycholog, psychoterapeuta i trener z Poradni Psychologicznej UMCS. Treść warsztatów stanowiły następujące zagadnienia: język budujący porozumienie a bariery komunikacyjne, nasza postawa i postrzeganie siebie – ich wpływ na komunikację z innymi, metoda czterech kroków – proces porozumienia bez przemocy, język faktów – obserwacja bez oceny, wyrażanie uczuć i branie odpowiedzialności za swoje uczucia, świadomość i komunikowanie własnych potrzeb, wyrażanie próśb w sposób umożliwiający realizację naszych potrzeb, wyrażanie siebie w sposób zrozumiały dla innych zgodnie ze swoimi intencjami, konstruktywne porozumiewanie się w sytuacjach konfliktowych – reagowanie na złość i krytykę, wyrażanie gniewu i krytyki, udzielanie informacji zwrotnej budującej zaangażowanie.

W czerwcu miały miejsce kolejne warsztaty w ramach projektu pt. „Czego potrzebują zapylacze?”, w których wzięły udział dzieci i młodzież ze Szkoły Podstawowej nr 33 w Lublinie, Szkoły Podstawowej im. św. Dominika Savio w Lublinie, z Przedszkola nr 79 w Lublinie oraz IX Liceum Ogólnokształcącego w Lublinie. W duchu nauki przez zabawę młodsze dzieci zapoznały się ze sposobem oraz istotnością pracy, jaką wykonują owady zapylające. Te starsze oraz młodzież, wykorzystując

mikroskopy, mogły poznać budowę i funkcje głównych elementów kwiatu roślin okrytonasiennych, różnorodność form i kształtów ziaren pyłku, miodników oraz pylników. Wszystkie grupy skosztowały produktów pszczelich oraz wykonały kule nasienne wypełnione organicznymi nasionami dzikich kwiatów.

Wydział Filologiczny

Konferencje

W dn. 29–30 czerwca odbyła się Międzynarodowa Konferencja Naukowa „Białorutenistyka po 2020 roku: kontynuacja badań i nowe wyzwania”. Symposium zorganizowane w trybie zdalnym było okazją do obchodów 30-lecia białorutenistyki na UMCS. Konferencja obejmowała panel dyskusyjny pt. „Białorutenistyka na tle wojny, represji i emigracji”, sekcję historyczno-kulturową i językoznawczą.

Wydarzenia

6 czerwca dr Anna Bendrat (Katedra Anglistyki i Amerykanistyki) i mgr Katarzyna Góral (Katedra Językoznawstwa Angielskiego i Ogólnego) wzięły udział jako członkowie jury w wojewódzkim etapie VIII Ogólnopolskiego Konkursu Krasomówczego „Public Speaking Contest” w XXX LO im. ks. Jana Twardowskiego w Lublinie.

12 czerwca w ramach Dnia Promocji Germanistyki odbyły się warsztaty językowe z uczniami Niepublicznego LO im. Jana III Sobieskiego w Lublinie. W warsztatach, których tematem były baśnie braci Grimm, udział wzięli: dr hab. Anna Pastuszka, dr Konrad Łyjak oraz dr Beata Kasperowicz-Stążka z Kołem Naukowym Germanistów. Tego dnia została również podpisana umowa o współpracy z wymienioną szkołą. Wydział reprezentowały: prodziekan dr hab. Joanna Szadura, prof. UMCS oraz kierownik Katedry Germanistyki dr hab. Anna Pastuszka.

12 czerwca dr Agnieszka Kruk z Katedry Portugalistyki przeprowadziła lekcje języka portugalskiego w IV LO im. Stefanii Sempołowskiej w Lublinie w ramach obchodów szkolnego Tygodnia Poligloty.

13 czerwca w ramach III Dnia Jakości Kształcenia zostały wręczone dyplomy Homo Didacticus dla nauczycieli wyróżniających się pracą i zaangażowaniem w proces dydaktyczny w semestrze zimowym obecnego roku akademickiego. Wyróżnienie otrzymali: dr hab. Katarzyna Smyk, prof. UMCS z Katedry Niematerialnego Dziedzictwa Kulturowego, dr hab. Petar Sotirow, prof. UMCS i dr hab. Marcin Kojder z Katedry Językoznawstwa Słowiańskiego, dr Izabella Kimak i dr Aleksandra Tryniecka z Katedry Anglistyki i Amerykanistyki, dr Karolina Miłosz-Szewczyk z Katedry Germanistyki i dr Leszek Mikrut z Katedry Literaturoznawstwa Słowiańskiego.

13 czerwca z inicjatywy Katedry Anglistyki i Amerykanistyki odbyła się gala konkursu „Go Creative 2023: The Choice”, zorganizowanego przez Koło Naukowe Anglistów przy finansowym wsparciu Grantu Rektora. Wyróżnieni w konkursie młodzi twórcy literatury z gatunku fanfiction wzięli udział w warsztatach pisarskich dr. Jakuba Nowaka z Wydziału Politologii i Dziennikarstwa oraz w warsztatach prowadzonych przez Koło Naukowe Anglistów.

W dn. 22–24 czerwca dr hab. Joanna Pędzisz z Katedry Lingwistyki Stosowanej i dr Katarzyna Wójcik z Katedry Germanistyki uczestniczyły w seminarium „Głuchoniemcy (Walddeutsche) – przeszłość i terażniejszość zapomnianych społeczności lokalnych na Pogórzu Karpackim” w Handzlówce na Podkarpaciu. Zaprezentowane referaty: *Dyskursywny obraz Głuchoniemców w sieci 1.0 i 2.0: badanie korpusowe na bazie językowo-wizualnych komunikatów* (J. Pędzisz) i *Głuchoniemcy/Walddeutsche w narodowosocjalistycznej prasie Generalnego Gubernatorstwa w latach 1939–1944* (K. Wójcik) są wkładem lubelskich badaczek w realizację interdyscyplinarnego międzyuczelnianego grantu pod kierunkiem prof. dr. hab. Marcina Solarza (Uniwersytet Warszawski).

Wydział Filozofii i Socjologii

Wydarzenia

Zespół badawczy w składzie: dr hab. Piotr Konderak, prof. UMCS (kierownik zespołu), dr Marcin Rządeczka

(kierownik MultiLab) oraz studentki: lic. Aleksandra Cząstkiewicz (kognitywistyka), lic. Nikoleta Rudnik (technologie cyfrowe w animacji kultury), Teresa Orzechowska (kognitywistyka), Wiktoria Perlińska (kognitywistyka) oraz Paulina Prochorowska (produkcja medialna) zrealizował badania w ramach projektu „Rozpoznanie potrzeb i oczekiwań przyszłych studentów w Skandynawii” dla firmy Think Poland sp. z o.o.

Zadaniem zespołu było zaprojektowanie i przeprowadzenie badań ruchów gałek ocznych osób niepełnosprawnych oglądających plansze stron internetowych, analiza wyników tych badań oraz przygotowanie raportu obejmującego rekomendacje dla projektantów stron.

Współpraca była możliwa dzięki realizacji szkoleń w zakresie eye-trackingu dla studentów kognitywistyki i pracowników Instytutu Filozofii. Projekt został zrealizowany w Laboratorium Badań nad Multimodalnością.

Wydział Historii i Archeologii

Konferencje

17 czerwca odbyła się konferencja naukowa poświęcona gminie Lubicza Królewska. Zebrani w sali konferencyjnej miejscowego urzędu gminy prelegenci skupili się na dziejach tego ośrodka od średniowiecza po XX w. W dyskusjach brali udział akademicy i regionaliści. Była to znakomita okazja do istotnego w badaniach regionalnych transferu wiedzy. Dr hab. Dariusz Słapek, prof. UMCS wygłosił referat pt. *Gmina Lubicza Królewska w projekcie Wirtualna Encyklopedia Lubelszczyzny*, zaś prof. Grzegorz Jawor – *Militarne aspekty kolonizacji wołoskiej w XIV–XVI w. a kniaziowie lubycy*.

Wydarzenia

5 czerwca dr Robert Stępień uczestniczył w posiedzeniu Rady Muzeum Regionalnego w Kozienicach im. prof. Tomasza Mikockiego. Dr R. Stępień został powołany na członka Rady Muzeum na lata 2023–2026, w której reprezentuje Instytut Historii UMCS.

7 czerwca odbyło się spotkanie z dr. hab. Mirosławem Szumiło, prof. UMCS, autorem książki *Gierek. Droga*

do władzy. Publikacja dotycząca mniej znanego etapu kariery Edwarda Gierka ukazała się nakładem Domu Wydawniczego Księży Młyn i Wydawnictwa UMCS. Oprócz prezentacji samej książki uczestnicy mieli okazję wysłuchać dyskusji na jej temat. W panelu udział wzięli: autor publikacji, prof. dr hab. Janusz Wrona i dr hab. Mariusz Mazur, prof. UMCS. Spotkanie zakończyły pytania od publiczności.

16 czerwca w Bibliotece Publicznej w Hrubieszowie odbyło się spotkanie promocyjne wydawnictwa źródłowego pt. *Zapisy sesji sądowych w Hrubieszowie z lat 1429–1470* (Warszawa 2023), opracowanego przez prof. dr hab. Grzegorza Jawora, dr hab. Małgorzatę Kołacz-Chmiel oraz prof. dr hab. Annę Sochacką, przy współudziale dr. Waldemara Bukowskiego z Instytutu Historii PAN w Krakowie. W jego ramach prof. dr hab. G. Jawor i dr hab. M. Kołacz-Chmiel zaprezentowali tajniki warsztatu edytorskiego stosowanego przez lubelską szkołę wydawania źródeł historycznych. Ponadto w oparciu o zapisy sądowe ujęte w książce przybliżyli różnorodne aspekty życia mieszkańców powiatu hrubieszowskiego w XV stuleciu. Wśród licznie zgromadzonych słuchaczy obecni byli przedstawiciele lokalnych instytucji kultury, mieszkańcy oraz młodzież szkolna.

21 czerwca Grzegorz Sztala wygłosił wykład *Dzieje rodzin Jankowskich i Magierskich w świetle zasobów Prywatnego Muzeum Historycznego „Znaki Czasu”*. Prelegent, muzealnik i regionalista przybliżył dzieje dwóch skoliగాconych ze sobą rodzin, których poruszające i warte szerszej prezentacji losy przypadły na ostatnie lata zaboru rosyjskiego, okres I wojny światowej, epokę Niepodległej, czasy II wojny światowej i lata PRL. Za pośrednictwem Jankowskich i Magierskich spłotła się ze sobą historia Warszawy i Lublina, tułacze losy więźniów carskich i zesłańców oraz ofiar stalinowskiego terroru. Wykład został wygłoszony w ramach cyklu „Z dziejów Lublina i Lubelszczyzny”, organizowanego przez Centrum Badań nad Historią Regionalną i Lokalną.

Współpraca

W zabytkowych wnętrzach dawnego Pałacu Biskupów Krakowskich 15 czerwca została podpisana umowa

o współpracy pomiędzy Instytutem Archeologii UMCS a Muzeum Narodowym w Kielcach. Zawarte porozumienie otwiera przed obiema instytucjami nowe możliwości rozwoju i jednocześnie jest dopełnieniem prowadzonych przez instytut działań naukowych w województwie świętokrzyskim. To tutaj od ponad czterech dekad badacze z IA UMCS kierują wykopaliskami archeologicznymi, dokonując znaczących odkryć.

W ramach podpisanej umowy przewidywane są wspólne działania na różnych płaszczyznach. Do najważniejszych punktów należy prowadzenie projektów naukowo-badawczych i edukacyjnych w zakresie badań, opracowań i publikowania źródeł archeologicznych oraz projektów wystawienniczych i konferencyjnych, a także pomoc studentom w zdobywaniu niezbędnego doświadczenia wymaganego na rynku pracy poprzez organizację praktyk i staży.

Podpisanie umowy towarzyszyła konferencja prasowa, w której udział wzięli: Joanna Kaczmarczyk – wicedyrektor ds. naukowych Muzeum Narodowego w Kielcach, dr Marcin Szeliga – wicedyrektor IA UMCS oraz Natalia Wojcieszczuk – kierownik działu zezwoleń Ministerstwa Kultury i Polityki Informacyjnej Ukrainy.

Beata Polit

Naukowcy w mediach

18 czerwca na antenie Radia Lublin został wyemitowany reportaż Magdy Grydniewskiej *Pałac w gminie, gmina w pałacu*, poświęcony przeszłości i teraźniejszości zespołu pałacowo-parkowego w Jastkowie. W audycji uczestniczył dr hab. Andrzej Przegaliński, prof. UMCS, który opowiadał o dziedzictwie rodziny Budnych herbu Jastrzębiec.

W czerwcowym Q&A z cyklu „We wczesnym to było...” rozmawiano o Przemysłidach. Gościem spotkania była dr hab. Joanna Sobiesiak, prof. UMCS – historyczka i bohemistka, dziekan Wydziału Historii i Archeologii, która zajmuje się początkami władzy monarszej w Europie Środkowej i jej wpływem na narodziny nowoczesnego nacjonalizmu na przykładzie Czech w okresie XVI–XIX w. Spotkanie, którego organizatorem było Muzeum Początków Państwa Polskiego w Gnieźnie, odbyło się 20 czerwca.

Wydział Matematyki, Fizyki i Informatyki

Sukcesy

17 czerwca w Krakowie podczas obrad Walnego Zgromadzenia Polskiej Akademii Umiejętności prof. dr hab. Wiesław Gruszecki, kierownik Katedry Biofizyki został wybrany na członka korespondenta PAU.

PAU jest instytucją, która skupia elitę kadry naukowej. Składa się z sześciu Wydziałów: Filologicznego, Historyczno-Filozoficznego, Nauk Ścisłych i Technicznych, Przyrodniczego, Lekarskiego oraz Twórczości Artystycznej. Wydziały PAU stanowią istotne forum opinotwórcze w zakresie nauki.

Konferencje

W dn. 26–30 czerwca dr Krzysztof Wójcik z Katedry Fizyki Teoretycznej wziął udział w konferencji „The European Conference Physics of Magnetism 2023” w Poznaniu, gdzie wygłosił referat pt. *Spin-split van Hove singularities and Kondo physics*. W konferencji uczestniczył także prof. dr hab. Tadeusz Domański, który przygotował prezentację „Dynamical effects of correlated superconducting nanostructures”.

Wydarzenia

2 czerwca dyrektor Instytutu Informatyki dr hab. Przemysław Stpiczyński, prof. UMCS i prodziekan dr hab. Beata Bylina uczestniczyli w spotkaniu lubelskiej branży IT, zorganizowanym przez Urząd Miasta Lublin oraz w dyskusji „Trudności w znalezieniu talentów w IT”.

12 czerwca wydział odwiedzili uczniowie Międzynarodowego Liceum Ogólnokształcącego Paderewski. Wzięli udział w wykładzie dr. Jerzego Mycki oraz w warsztatach z geogebry i robotów LEGO.

13 czerwca na wydziale odbyło się spotkanie studentów kierunku nauczanie matematyki i informatyki z Markiem Krukowskim, dyrektorem Prywatnych Szkół im. Królowej Jadwigi w Lublinie. Podczas spotkania studenci dowiedzieli się m.in. jak wygląda praca w szkole oraz co poza nauczaniem matematyki jest wymagane w pracy nauczyciela.

14 czerwca w ramach programu Szkoły Partnerskie UMCS odbyło się spotkanie pt. „Druk 3D – o budowie drukarki 3D i jej możliwościach”, w którym wzięli udział uczniowie Branżowej Szkoły I Stopnia nr 5 w Puławach. Poznali budowę i zasadę działania drukarki 3D, zaprojektowali z wykorzystaniem oprogramowania Blender własną figurę szachową i obserwowali sam proces druku.

16 czerwca odbył się finał konkursu matematycznego dla uczniów szkół ponadpodstawowych „Rok przed Maturą – Matematyka”. W finale wzięło udział 37 szkół z całej Polski. Wydarzenie zostało zorganizowane po raz drugi w Instytucie Matematyki w ramach projektu „Ucz się z MaFil-ą 3”, finansowanego przez Ministerstwo Edukacji i Nauki z programu Społeczna Odpowiedzialność Nauki, moduł: Popularyzacja nauki i promocja sportu.

Goście

W dn. 30 maja – 29 czerwca dr Fan Zhang (KU Leuven, Belgia) gościł w Katedrze Fizyki Teoretycznej na zaproszenie prof. dr. hab. Krzysztofa Murawskiego.

W dn. 12–23 czerwca dr Petr Jelinek z University of South Bohemia in Ceske Budejovice (Czechy) odbył wizytę konsultacyjną u prof. dr. hab. Krzysztofa Murawskiego w Katedrze Fizyki Teoretycznej.

W dn. 26–29 czerwca prof. Cestmir Burdik gościł w Katedrze Fizyki Teoretycznej w ramach wizyty konsultacyjnej na zaproszenie prof. dr. hab. Andrzeja Góździa.

Wyjazdy

W dn. 11–17 czerwca mgr Mayank Kumar wziął udział w SWATNet Workshop and Summer School (Budapeszt, Węgry).

W dn. 17 czerwca – 18 lipca dr Hadi Ceraghi z Katedry Fizyki Teoretycznej wziął udział w wizycie konsultacyjnej w Guilan University (Iran).

Naukowcy w mediach

Prof. dr hab. Mariusz Krawiec w ramach jednego z odcinków „Lubelskiego Podcastu Naukowego” udzielił wywiadu Marcinowi Superczyńskiemu. Prof. M. Krawiec opowiedział o materiałach dwuwymiarowych, takich jak np. grafen czy silicen, a także o najnowszych

metodach badawczych, nowoczesnych rozwiązaniach oraz wyzwaniach stojących przed fizykiem zajmującym się tą tematyką.

Dr hab. Bożena Jasińska, prof. UMCS, prof. dr hab. Mariusz Krawiec, dr hab. Wojciech Grudziński, prof. UMCS oraz prof. dr hab. Marek Rogatko wystąpili w jednym z odcinków „Lubelskiego Podcastu Naukowego”, w którym mówili o najnowszych kierunkach badań w fizyce.

Dr Eliza Jackowska-Boryc wystąpiła w audycji Radia Centrum, podczas której opowiedziała o XXXI Szkole Dydaktyki Matematyki, która rozpocznie się 14 września, oraz o matematyce i sposobach jej nauczania.

Wydział Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej

Sukcesy

Rektor UMCS prof. dr hab. Radosław Dobrowolski, kierownik Katedry Geomorfologii i Paleogeografii został Członkiem Honorowym Studenckiego Koła Naukowego Geografów im. Stanisława Pawłowskiego UAM w Poznaniu. Wyróżnienie to zostało nadane w zamian za okazaną pomoc i pracę na rzecz studenckiego ruchu naukowego.

We władzach nowo utworzonego stowarzyszenia Polska Unia Czwartorzędu POLQUA znalazły się naukowcy z Instytutu Nauk o Ziemi i Środowisku: prof. dr hab. Irena A. Pidek (zastępczyni prezesa) oraz prof. dr hab. Maria Łanczont (przewodnicząca komisji rewizyjnej).

Dr hab. Monika Wesołowska, prof. UMCS z Katedry Geografii Społeczno-Ekonomicznej została powołana w skład Zespołu Zadaniowego ds. Obszarów Wiejskich przy Komitecie Przestrzennego Zagospodarowania Kraju Polskiej Akademii Nauk na kadencję 2023–2026.

Dr hab. Andrzej Plak, prof. UMCS oraz dr Piotr Bartmiński z Katedry Geologii, Gleboznawstwa i Geoinformacji zostali wybrani na członków Zarządu Głównego Polskiego Towarzystwa Gleboznawczego. Ponadto

dr P. Bartmiński obejmie funkcję Przewodniczącego Oddziału Lubelskiego PTG na kadencję 2023–2027.

Konferencje

W dn. 30–31 maja dr hab. Artur Myna, prof. UMCS z Katedry Geografii Społeczno-Ekonomicznej uczestniczył w Międzynarodowym Kongresie Energetycznej Regeneracji Miast w Łodzi. Dr hab. A. Myna, prof. UMCS był moderatorem sesji pt. „Infrastruktura komunalna w energetycznej regeneracji miasta”. W kongresie wzięło udział 1200 osób z Polski i całego świata (m.in. z Hiszpanii, Finlandii, Stanów Zjednoczonych i Danii).

W dn. 16–18 czerwca w Chęcinach odbyła się konferencja naukowa „Zlodowacenia i interglacjały w Polsce – stan obecny i perspektywy badań”, zorganizowana przez Katedrę Geologii Klimatycznej UW. Patronat honorowy nad wydarzeniem objął rektor UMCS prof. dr hab. Radosław Dobrowolski, a wśród członków Komitetu Naukowego oraz prelegentów znalazło się 7 pracowników Instytutu Nauk o Ziemi i Środowisku: prof. dr hab. Maria Łanczont; dr hab. Przemysław Mroczek, prof. UMCS; prof. dr hab. Jerzy Nawrocki; prof. dr hab. Irena A. Pidek; dr hab. Sławomir Terpiłowski, prof. UMCS; mgr Karol Standzikowski; dr hab. Paweł Zieliński, prof. UMCS.

Członkowie Studenckiego Koła Naukowego Geoinformatyków „GeoIT” w dn. 22–23 czerwca wzięli udział w konferencji naukowej „GIS w nauce”, która odbyła się na Uniwersytecie Łódzkim. Studenci zaprezentowali poster dotyczący przemieszczania się wybranych czół lodowców na Grenlandii. Za pomocą wtyczki DSAS obliczyli tempo cofania i przybywania każdego lodowca rocznie.

Wydarzenia

Sandra Chrustowska, Klaudia Greszta i Marta Żuber to studentki II i III roku studiów I stopnia geoinformatyki i jednocześnie członkinie Studenckiego Koła Naukowego Geoinformatyków „GeoIT”. Są laureatkami Konkursu „Minigranty im. Anny Pasek”. Jedną z nagród w konkursie był wyjazd na słowackie *via ferraty*, który odbył się w dn. 2–4 czerwca. Podczas wyjazdu studentki miały okazję przemierzyć trasy HZS Martinske hole i Tatrzańską Kotłinę, a także wziąć udział

w szkoleniu z zakresu pierwszej pomocy oraz technik linowych. Studentki były tam wraz z opiekunem koła dr. hab. Leszkiem Gawrysiakiem.

13 czerwca wyruszyła XXXI Wyprawa Polarna UMCS na Spitsbergen, która będzie trwała do początku września. Uczestniczą w niej: dr hab. Piotr Zagórski, prof. UMCS (kierownik wyprawy) z Instytutu Nauk o Ziemi i Środowisku, dr Sara Lehmann-Konera z Centrum ECOTECH-COMPLEX, dr hab. Paweł Mergo, prof. UMCS i dr Adam Paździor z Pracowni Technologii Światłowodów oraz trójka studentów kierunku geoinformatyka II stopnia: Maja Potęga, Michał Jarocki, Adrian Szałkowski.

W dn. 22 czerwca – 1 lipca przygotowywano jachty z Yacht Club UMCS do sezonu żeglarskiego 2023. Członkowie zespołu remontowego w składzie: prof. dr hab. Waldemar Kociuba, dr Dagmara Kociuba, dr Agnieszka Marcewicz-Kuba, dr Ewaryst Mendyk i mgr inż. Jacek Stadnik w porcie „U Faryja” w Rucianem-Nidzie dokonali niezbędnych napraw, w tym wymiany olinowania i osprzętu na jachtach Karawela i Korab. 1 lipca, po zwodowaniu jachtów, rozpoczął się 7-dniowy rejs komandorski.

Goście

W dn. 22–26 maja w ramach programu Erasmus+ na wydziale gościła dr Eva Raudonytė-Svirbutavičienė, specjalistka z zakresu chemii środowiska, pracująca w Uniwersytecie Wileńskim oraz Nature Research Centre. W ramach wizyty wygłosiła referaty dotyczące zanieczyszczenia mórz oraz możliwości zastosowania funkcjonalnych materiałów nieorganicznych w ochronie środowiska. Opiekunami gościa byli: dr inż. Miłosz Huber oraz dr Magdalena Suchora.

Na przełomie maja i czerwca Katedra Hydrologii i Klimatologii miała okazję gościć na stażu naukowym adiunktów z Instytutu Nawigacji Lotniczej Akademii Wojskowej w Dęblinie: dr Małgorzatę Kirschenstein, dr. Kamila Krasuskiego i mjr. Roberta Ambrozia-ka. W ramach stażu adiunkci mieli okazję zapoznać się z aparaturą badawczą i oprogramowaniem będącym na wyposażeniu laboratorium katedry, a także wykonać obserwacje i pomiary w Obserwatorium

Meteorologicznym im. prof. W. Zinkiewicza oraz na terenowych stacjach meteorologicznych.

W maju i czerwcu gościem wydziału był dr Andrea Giampiccoli z Durban University of Technology, Department of Hospitality and Tourism (RPA). Dr A. Giampiccoli jest specjalistą z zakresu turystyki opartej na społecznościach lokalnych. Podczas pobytu przeprowadził wykłady dla studentów kierunku Tourism Management, brał udział w warsztatach wyjazdowych i uczestniczył w pracach projektowych. Organizatorem wizyty oraz inicjatorem współpracy z RPA była dr hab. Anna Dłużewska, prof. UMCS.

Publikacje

Dr hab. Piotr Zagórski, prof. UMCS oraz mgr Kamila Frydrych (Katedra Geomorfologii i Paleogeografii) w czasopiśmie „Annals of the American Association of Geographers” (140 pkt wg wykazu czasopism MEiN) opublikowali artykuł pt. *Annals of the American Association of Geographers*.

Wydział Pedagogiki i Psychologii

Doktoraty

5 czerwca odbyła się publiczna obrona rozprawy doktorskiej mgr Renaty Kariny Lemańczyk. Tytuł pracy: *Poczucie jakości życia seniorów polskich i niemieckich a funkcjonowanie systemów opieki w obu krajach – analiza porównawcza*. Recenzenci: dr hab. Adam Solał, prof. APS oraz dr hab. Norbert G. Pikuła, prof. UP. Promotor: dr hab. Ewa Gawęł-Luty, prof. AMW. Promotor pomocniczy: dr Ewa Jówko. Rada Naukowa Instytutu Pedagogiki na posiedzeniu 26 czerwca przyjęła uchwałę o nadaniu mgr Renacie Karinie Lemańczyk stopnia naukowego doktora w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie pedagogika.

Wydarzenia

19 czerwca Instytut Pedagogiki odwiedzili laureaci II edycji konkursu plastycznego „Księżniczka i Rycerz”. Organizatorem wydarzenia było Koło Naukowe

Pedagogów i Animatorów Zabawy, a konkurs skierowany był do dzieci w wieku przedszkolnym i wczesnoszkolnym. Podczas uroczystej gali wręczone zostały nagrody dla autorów wyróżnionych prac oraz podziękowania dla ich opiekunów. Wydarzenie umiliła sekcja muzyczna koła, śpiewając piosenki z bajek oraz autorską piosenkę *P jak przyjaźń*. Konkurs cieszył się ogromnym zainteresowaniem, wpłynęło aż 120 prac młodych artystów, spośród których 25 otrzymało wyróżnienia.

22 czerwca w Instytucie Pedagogiki dr Tomasz Komen-dziński z Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu wygłosił wykład pt. *Sztuczna inteligencja dla dobra społecznego oraz rozwijające się umysły w epoce cyfrowej*. Przedstawił historyczne ujęcie koncepcji sztucznej inteligencji, a także możliwości i ograniczenia jej praktycznego zastosowania w działaniach dla dobra społecznego, realizowanych w kierunku kształtowania tzw. społeczeństwa 5.0. Wydarzenie zostało zorganizowane z inicjatywy Laboratorium Badań nad Neuroedukacją.

28 czerwca na wydziale odbyło się spotkanie z przedstawicielami Uniwersytetu Wileńskiego, Agencji Edukacji Narodowej oraz litewskich nauczycieli. Dotyczyło problematyki przygotowywania studentów w zakresie edukacji włączającej, pedagogiki specjalnej oraz dostosowań dla studentów z niepełnosprawnościami, o których opowiadał Wojciech Góra, kierownik Biura ds. Osób z Niepełnosprawnościami i Wsparcia Psychologicznego.

Wydział Politologii i Dziennikarstwa

Sukcesy

22 czerwca uchwałą Zgromadzenia Ogólnego Polskiej Akademii Nauk został powołany Komitet Nauk o Komunikacji Społecznej i Mediach PAN. To wielkie osiągnięcie całego środowiska medioznawczego, ale także niewątpliwym sukcesem prof. dr hab. Iwony Hofman, której aktywność przyczyniła się do ugruntowania pozycji dyscypliny w środowisku naukowym. Komitet jest

25 naukowym komitetem działającym przy Wydziale I Nauk Humanistycznych i Społecznych PAN.

W dn. 29–30 czerwca w Warszawie odbył się IV Zjazd Filmoznawców i Medioznawców pod auspicjami Polskiego Towarzystwa Badań nad Filmem i Mediami. W czasie zjazdu przeprowadzono wybory do Zarządu Głównego towarzystwa na kadencję 2023–2027. W wyniku głosowania dr hab. Barbara Giza, prof. UMCS i dr hab. Piotr Celiński, prof. UMCS z Instytutu Nauk o Komunikacji Społecznej i Mediach zostali członkami zarządu.

Konferencje

Instytut Nauk o Komunikacji Społecznej i Mediach objął patronatem honorowym międzynarodową konferencję naukową pt. „Wyzwania współczesnego publikowania”, która odbyła się w dn. 25–26 maja na Politechnice Lubelskiej. Prof. dr hab. Iwona Hofman, dyrektor INoKSiM oraz dr hab. Anita Has-Tokarz, prof. UMCS uczestniczyły w pracach Rady Naukowej konferencji, a dr Renata Malesa moderowała sesję „Dobre praktyki w publikowaniu”. W wydarzeniu udział wzięło ponad 100 uczestników, reprezentujących różne ośrodki z Polski i zagranicy. Problematyka konferencji koncentrowała się wokół zagadnień publikowania naukowego, tradycyjnego i elektronicznego (platformy wydawnicze), szans i wyzwań pojawiających się przed modelem otwartego dostępu, dostosowania polityki wydawniczej do zachodzących przemian (wymogi ministerialne) oraz współpracy wydawców z czasopismami naukowymi (aplikowanie do baz indeksacyjnych).

Pracowniczki Instytutu Nauk o Komunikacji Społecznej i Mediach: dr hab. Anita Has-Tokarz, prof. UMCS, dr hab. Anna Granat, dr Ewelina Górka i dr Grażyna Piechota wzięły udział w 7. międzynarodowej konferencji naukowej i praktycznej pt. „Actual Issues of Functioning of the Media Sphere: Publishing and Media Communications”, która odbyła się w dn. 12–13 czerwca w formule hybrydowej. Po raz pierwszy w tej edycji, dzięki zacieśnieniu międzynarodowej współpracy instytucjonalnej, współorganizatorem wydarzenia była Katedra Informatologii, Bibliologii i Edukacji Medialnej UMCS.

W dn. 12–14 czerwca dr Kamil Mazurek z Katedry Komunikacji Politycznej wziął udział w 5th Consortium

Meeting w ramach programu AccEnt w Eindhoven – Geel – Leuven. Wydarzenie było okazją do poznania szerokiej infrastruktury oraz kierunków realizowanych działań w ramach rozwoju innowacji i technologii.

14 czerwca w gmachu Senatu RP z okazji 60-lecia Rady Towarzystw Naukowych odbyła się konferencja pt. „Status i funkcjonowanie towarzystw naukowych w Polsce”, zorganizowana z inicjatywy marszałka Senatu RP Tomasza Grodzkiego wspólnie z prof. dr hab. Iwoną Hofman, przewodniczącą Rady Towarzystw Naukowych przy Prezydium Państwowej Akademii Nauk. Podczas konferencji przybliżono historię i funkcjonowanie towarzystw, zarysowano też problemy, z jakimi się stykają m.in. w świetle obowiązującego prawa.

W dn. 29–30 czerwca w formie zdalnej (na MS Teams) odbyła się 3. Międzynarodowa Konferencja Naukowa z cyklu KSI@ŻKA W MEDIACH – MEDIA W KSI@ŻCE pod hasłem: „Ksi@żka jest kobietą. Rynek książki (dla) kobiet. Przeszłość – stan obecny – perspektywy”. We współorganizowanym przez Katedrę Informatologii, Bibliologii i Edukacji Medialnej wydarzeniu referaty wygłosiło 41 badaczy z Polski i Ukrainy. Konferencja miała na celu prezentację stanu badań o aktualnym i historycznym udziale kobiet oraz ich roli w kształtowaniu rynku usług związanych z książką.

Wydarzenia

5 czerwca studenci politologii oraz administracji II stopnia w ramach zajęć z przedmiotu Place branding realizowanych przez Katedrę Administracji Publicznej uczestniczyli w spotkaniu z pracownikami Urzędu Miasta Lublin oraz Urzędu Marszałkowskiego Województwa Lubelskiego, którzy opowiedzieli o takich inicjatywach jak Marka Lublin i Marka Lubelskie. Spotkanie zorganizowała dr Elżbieta Szulc-Wałęcka.

6 czerwca wydział odwiedzili uczniowie i nauczyciele z XIX Liceum Ogólnokształcącego im. Marii i Jerzego Kuncewiczów w Lublinie. Goście wysłuchali wykładu dr Anny Szwed-Walczak z Katedry Komunikacji Politycznej pt. *Komunikowanie polityczne – formy i narzędzia*.

14 czerwca odbyło się ostatnie w bieżącym roku akademickim spotkanie z cyklu „Horyzonty Edukacji

Medialnej, Informacyjnej i Cyfrowej”, organizowanego przez Katedrę Informatologii, Bibliologii i Edukacji Medialnej. Gościem webinaru była dr Magdalena Cyrklaff-Gorczyca – psycholożka i adiunkt w Instytucie Badań Informacji i Komunikacji UMK w Toruniu, która wygłosiła wykład pt. *Teoria i narzędzia weryfikowania informacji*. Podczas wykładu omówione zostały następujące zagadnienia: patologie informacyjne, metodyka sprawdzania prawdziwości informacji, działalność Poradni Weryfikacji Informacji i Profilaktyki Cyberpatologii UMK.

15 czerwca podczas 53. Sesji Zgromadzenia Ogólnego Państwowej Akademii Nauk Oddział w Lublinie prof. dr hab. Iwona Hofman wygłosiła wykład pt. *Marka Polskiej Akademii Nauk*. Ze względu na aktualne zmiany w polityce naukowej państwa wobec PAN wystąpienie dyrektor Instytutu Nauk o Komunikacji Społecznej i Mediach spotkało się z żywą reakcją słuchaczy. Posiedzenie odbyło się w murach Instytutu Agrofizyki im. Bohdana Dobrzańskiego PAN.

16 czerwca w siedzibie Pracowni Badań nad Instytutem Literackim w Paryżu UMCS miało miejsce posiedzenie Kapituły Nagrody im. Jerzego Giedroycia. W spotkaniu wzięli udział: prof. dr hab. Małgorzata Szpakowska, prof. dr hab. Krzysztof Pomian (przewodniczący), prof. dr hab. Andrzej Friszke, prof. dr hab. Andrzej Mencwel, prof. dr hab. Robert Traba oraz prof. dr hab. Iwona Hofman (sekretarz). Posiedzenie dotyczyło przyznania nominacji w 23. edycji tego konkursu.

19 czerwca w auli wydziału odbyło się spotkanie z reżyserką dubbingu Marią Brzostyńską i lektorem Jackiem Brzostyńskim. Podczas spotkania ze społecznością akademicką goście rozmawiali o polskich wersjach językowych, dubbingu, technice *voice-over*. Organizatorem wydarzenia było Koło Naukowe Medialno-Popkulturowe „Produktywni”.

20 czerwca w przestrzeniach wydziałowej galerii Na poziomie odbył się wernisaż wystawy prac fotograficznych autorstwa studentów kierunku produkcja medialna. Prace powstały w ramach warsztatów prowadzonych przez prof. szt. film. Nataszę Ziółkowską-Kurczuk z Katedry Dziennikarstwa.

20 czerwca w formie zdalnej odbyło się spotkanie autorskie z dr. hab. Bogdanem Borowikiem, autorem książki pt. *Kultura konfliktu. Polityka Federacji Rosyjskiej wobec Ukrainy i Zachodu na łamach „Newsweeka Polska” i „Polityki” (2013–2015)*. W wydarzeniu wzięli udział eksperci: prof. dr hab. Walenty Baluk, dyrektor Centrum Europy Wschodniej UMCS i dr hab. Anna Jach z Instytutu Rosji i Europy Wschodniej na Uniwersytecie Jagiellońskim w Krakowie. Spotkanie zorganizowało Polskie Towarzystwo Nauk Politycznych Oddział w Lublinie.

Publikacje

W czasopiśmie „Digital Journalism” został opublikowany artykuł naukowy pt. *What Makes News Shared on Facebook? Social Media Logic and Content-Related Factors of Shareability* autorstwa dr hab. Ewy Nowak-Teter, prof. UMCS z Katedry Medietyzacji i dr. Bartłomieja Łódzkiego z Uniwersytetu Wrocławskiego.

Nakładem Wydawnictwa Sejmowego ukazała się publikacja pod redakcją naukową prof. dr hab. Dariusza Kupisza pt. *Dzieje polskiego parlamentaryzmu*, stanowiąca syntetyczną historię polskiego sejmu i uwzględniająca osiągnięcia polskiej historiografii. W bogato ilustrowanej publikacji autorstwa dziewięciorga przedstawicieli nauk historycznych, prawnych i politycznych ukazano ewolucję polskiego parlamentaryzmu od średniowiecznych zgromadzeń aż po czasy współczesne. Autorką rozdziału *Sejm i Senat III Rzeczypospolitej* (s. 363–440) jest dr hab. Krystyna Leszczyńska-Wichmanowska, prof. UMCS z Katedry Systemów Politycznych i Praw Człowieka.

Wydział Prawa
i Administracji

Doktoraty

7 czerwca odbyła się publiczna obrona rozprawy doktorskiej mgr Pauliny Kucybały-Kreft. Temat pracy: *Nacjonalizacja nieruchomości kościelnych w Polsce Ludowej*. Promotor: dr hab. Arkadiusz Bereza, prof. UMCS. Recenzenci: dr hab. Piotr Fiedorczyk, prof. UwB oraz dr hab. Dżyszław Zarzycki (UJ). Rada Naukowa Instytutu

Nauk Prawnych na posiedzeniu 14 czerwca podjęła uchwałę o nadaniu mgr Paulinie Kucybale-Kreft stopnia naukowego doktora w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie nauki prawne.

Konferencje

1 czerwca w formule online odbyła się Ogólnopolska Konferencja Naukowa pt. „Ochrona dziecka w polskim prawie rodzinnym i opiekuńczym”, zorganizowana przez Koło Naukowe Prawa Rodzinnego i Opiekuńczego we współpracy z Katedrą Prawa Cywilnego.

9 czerwca miała miejsce Ogólnopolska Konferencja Naukowa pt. „Wpływ kultur prawnych na państwa i ich prawo w ujęciu współczesnym oraz historycznoprawnym”, zorganizowana przez Studenckie Koło Naukowe Prawników UMCS. Celem konferencji było zwrócenie uwagi na różnorodność kultur prawnych oraz ich wpływ (w przeszłości i współcześnie) na systemy prawne w różnych częściach świata. W panelu eksperckim referaty wygłosili: dr hab. Grzegorz Smyk, prof. UMCS (*Doktryny Oświecenia jako podstawy ideologiczne Wielkich Kodyfikacji Cywilnych XIX wieku*) oraz dr Bartosz Zalewski (*Prawo jurysprudenckalne – rzymski fenomen i jego znaczenie dla europejskiej tradycji prawnej*).

Wydarzenia

7 czerwca odbyła się uroczysta gala finałowa IX edycji Ogólnopolskiego Konkursu z Publicznego Prawa Gospodarczego „Szafirowe Paragrafy”, organizowanego przez Katedrę Prawa Administracyjnego i Nauki o Administracji UMCS, Europejskie Stowarzyszenie Studentów Prawa ELSA Lublin oraz Kancelarię Prawną Filipek & Kamiński. Przewodniczącym jury konkursu był kierownik katedry prof. dr hab. Marian Zdyb, a członkami jury: dr hab. Anna Ostrowska, dr Grzegorz Lubieżczuk, dr Agnieszka Wołoszyn-Cichoćka, dr Eliza Komierzyńska-Orlińska i dr Hanna Spasowska-Czarny. Pierwszy etap konkursu odbył się 20 maja i polegał na rozwiązaniu testu wielokrotnego wyboru składającego się z 30 pytań na platformie e-kursy UMCS. Wzięli w nim udział studenci z 10 uczelni (UMCS, KUL, UG, USz, UW, UO, UAM, UŚ, UR, UJ). Z grona 10 finalistów uczestniczących w drugim etapie, polegającym na rozwiązaniu przypadku, wyłoniono trzech laureatów, którym przyznano nagrody w postaci płatnych praktyk

w Kancelarii Prawnej Filipek & Kamiński, a także nagrody książkowe. Laureatami konkursu zostali: Adrian Żądło (I miejsce, UW), Nikolina Chrostek (II miejsce, UO) oraz Wiktoria Brzozowska (III miejsce, UMCS).

15 czerwca za pośrednictwem platformy MS Teams odbyło się spotkanie eksperckie z prof. dr. hab. Włodzimierzem Wróblem pt. „Czy kontratypy pozaustawowe istnieją?”, zorganizowane przez Studenckie Koło Naukowe Prawników UMCS.

23 czerwca została podpisana umowa ramowa o współpracę pomiędzy Wydziałem Prawa i Administracji oraz Instytutem Nauk Prawnych a Okręgową Izbą Adwokacką w Lublinie. Umowa dotyczy współpracy pomiędzy Akademickim Centrum Mediacji działającym w ramach struktur wydziału a Centrum Mediacji Izby Adwokackiej w Lublinie. Ze strony ACM umowę podpisali: prof. dr hab. Anna Przyborowska-Klimczak – dziekan WPIA oraz prof. dr hab. Leszek Leszczyński – dyrektor INP, a ze strony CM Izby Adwokackiej w Lublinie: adw. Bartosz Przecieczowski – dziekan ORA oraz adw. Monika Sokołowska – sekretarz ORA. Celem umowy jest zbudowanie realnego partnerstwa pomiędzy wymienionymi jednostkami na płaszczyźnie naukowej i edukacyjnej.

In memoriam

10 czerwca zmarł dr hab. Grzegorz Kozieł, prof. UMCS. Był absolwentem Wydziału Prawa i Administracji, zawodowo związanym z wydziałem od 2008 r. Stopień doktora nauk prawnych uzyskał w 2005 r., a stopień doktora habilitowanego w 2016 r. Specjalizował się w prawie gospodarczym, handlowym i cywilnym, ochronie własności intelektualnej i prawie informatycznym. Był opiekunem naukowym Koła Naukowego Prawa Spółek UMCS, członkiem kolegium redakcyjnego i rady naukowej czasopisma „Prace Naukowe z Prawa Spółek i Własności Intelektualnej” oraz członkiem kolegium redakcyjnego czasopisma „Studia Iuridica Lublinensia”, kierownikiem studiów podyplomowych: prawo gospodarcze i handlowe, zarządzanie funduszami europejskimi i prawo Unii Europejskiej, a także członkiem i prezesem zarządu Stowarzyszenia Promocji Nauk Prawnych. Uczestniczył w ponad 60 konferencjach naukowych i był autorem ponad 200 publikacji. Został odznaczony Medalem Komisji Edukacji Narodowej.

Matematyka jest wszędzie

Rozmowa z dr Anną Pyzarą i dr Elizą Jackowską-Boryc z Katedry Nauczania Matematyki i Informatyki UMCS

Dlaczego nauka matematyki jest taka ważna?

Eliza Jackowska-Boryc: Dzięki matematyce nabywamy umiejętności krytycznego myślenia i postrzegania świata w sposób logiczny, uporządkowany. Możemy przewidywać różne zjawiska, które dzieją się wokół nas, nawet języki konstruowane są za pomocą określonych praw matematycznych.

Anna Pyzara: Myślenie matematyczne pomaga m.in. w podejmowaniu decyzji, dobieraniu argumentów, weryfikacji korzystnych rozwiązań. Narzędzia matematyczne są niezwykle praktyczne, np. jeździmy po ulicach zgodnie z przepisami, bo jest to bardziej ekonomiczne. Wykorzystując prawa matematyczne, łatwiej obliczymy, czy spalimy więcej gazu, czy benzyny. Na zajęciach ze studentami i w szkole prowadzimy właśnie takie symulacje, pokazujemy najprostsze i najbardziej korzystne rozwiązania.

Czy humanista może nauczyć się matematyki? A może ta dziedzina zarezerwowana jest tylko dla tzw. ścisłych umysłów?

A.P.: Okazuje się, że większość dzieci jest uzdolniona matematycznie, a część z nich nawet wybitnie. Jednak wraz z rozpoczęciem nauki w szkole te umiejętności u wielu z nich zanikają. To bardzo niepokojące zjawisko, które potwierdza, że dzieci przez dobór niewłaściwych metod nauczania zrażają się do matematyki. W nauczaniu wczesnoszkolnym nauczyciele niemają-

cy wystarczającego wykształcenia matematycznego nie zawsze mają świadomość, w jaki sposób przekazać pojęcia matematyczne, aby były proste i zrozumiałe dla najmłodszych.

E.J-B.: Często utrata zainteresowania matematyką związana jest z tym, że uczniowie nie widzą sensu i powodu do nauki niezrozumiałych zasad, których nie mogą wykorzystać w praktyce. Dlatego naszym celem jest pokazanie i zaproponowanie nauczycielom takich narzędzi i metod, dzięki którym będą mogli zachęcić uczniów do matematyki. Jeśli historyk opowiada z pasją o Napoleonie, to taką wiedzę chłonie się z samego słuchania. Taki też powinien być matematyk – nie jak zamknięty w sobie introwertyk posługujący się pojęciami niezrozumiałymi dla słuchacza, ale musi być to człowiek z charyzmą, otwarty na potrzeby ludzi i zmiany.

Jak zatem zachęcić młodego człowieka i zaszczepić w nim fascynację nauką? W jaki sposób pokazać, że matematyka jest potrzebna?

A.P.: Takie działania podejmuje m.in. Koło Dydaktyków MaFil UMCS, które organizuje szereg spotkań i warsztatów. Pokazuje, jak umiejętnie połączyć naukę z zabawą m.in. w ramach Piątków z MaFil-ą, podczas których studenci – przyszli nauczyciele, prowadzą zajęcia dla dzieci i młodzieży. W ich trakcie uczestnicy m.in. programują roboty, układają puzzle, grają w gry

Fot. Bartosz Proń

matematyczne, rozwiązując przy okazji problemy z życia codziennego, np. robią zakupy, przeliczają pieniądze, sprawdzają, czy nie zostali oszukani, weryfikują dane. Nasi studenci prowadzą również badania dotyczące nowych technologii w nauczaniu z wykorzystaniem takich aplikacji jak Learning Apps czy MathCityMap.

E.J-B.: Kiedy pracuję z młodzieżą szkolną, to proszę ich, żeby zastanowili się, jak można wykorzystać matematykę w życiu codziennym. W przypadku modelowania funkcjami jedna z uczennic skonstruowała funkcję przydatną przy produkcji ciasta, z kolei inny chłopak wymodelował funkcję kwadratową, aby ustalić, pod jakim kątem ma rzucić balonik z wodą w śmigusa-dyngusa, żeby celnie trafić w siostrę, która stoi 5 m od balkonu. Jeżeli damy dzieciom wolność i będziemy ich przewodnikami, to okaże się, że mają one

umiejętności matematyczne. Brakuje im tylko odwagi i śmiałości, by w to uwierzyć.

A.P.: Ta odwaga jest tu kluczowa. Uczniowie, którzy przychodzą na zajęcia, mają w sobie strach przed matematyką. Początkowo dystansują się, ale kiedy widzą, że zamiast rozwiązywania przykładów na tablicy i pytań z podnoszeniem ręki, zapraszanego są do zabawy, zaczynają być aktywne, otwierają się i uczą przez zabawę.

E.J-B.: Niestety bardzo często w szkołach spotykamy się z trudnościami narzuconymi przez system. Mowa tu o ocenach, ewaluacji i konkretnych wymaganiach – po prostu trzeba przygotować uczniów do egzaminu ósmoklasisty czy matury. Według Terence’a Tao, jednego z największych współczesnych matematyków, na początku nauczania trzeba dać dzieciom wolną rękę,

pozwolić popełniać błędy, kombinować, bo to rozwija wyobraźnię i krytyczne myślenie, a dopiero później wprowadzać sztywne ramy, zapisywać, tworzyć twierdzenia, czytać zadania z treścią. Często jednak ten formalizm pojawia się za wcześnie i dzieci tracą chęć do nauki matematyki, bo zwyczajnie jej nie rozumieją.

Czyli, żeby móc myśleć formalnie, trzeba wcześniej wyćwiczyć wyobraźnię matematyczną i myślenie intuicyjne?

A.P.: Oczywiście. Jeśli chcemy nauczyć uczniów szkoły średniej umiejętności uogólniania, szukania wzorca, to możemy np. wspólnie zastanowić się nad problemem ułożenia kostki chodnikowej o różnych kształtach. Zastanawiamy się, jaką długość będzie miał chodnik złożony z 5 kostek, 10 kostek, 30 kostek itd. W pewnym momencie dojdziemy do wniosku, że potrzebujemy wzoru ogólnego dla dowolnej liczby kostek. Uczniowie nawet nie zauważą, że szukają wzorca i przeprowadzają proces uogólniania, bo będą myśleć, że zajmują się układaniem kostki.

E.J-B.: Można nawet pójść o krok dalej. Ja jako kombinatoryk wprowadzam rekurencję – pojawia się pewien wzorzec, który musimy powtórzyć, dostajemy wzór ogólny, a potem to już prosta droga np. do liczb Stirlinga. Matematyka jest wszędzie, na co dzień nie zdajemy sobie z tego sprawy. Nawet przyptywy i odpływy w morzu można wymodelować za pomocą funkcji trygonometrycznych.

Skąd u dzieci bierze się niechęć do matematyki i jak możemy sobie z nią poradzić?

A.P.: Dzieci często idą do szkoły z nastawieniem, że matematyka jest trudna. Jeżeli rodzice mieli problemy z matematyką, a jednak duża część społeczeństwa deklaruje nieumiejętność bądź strach przed nią, to w momencie, kiedy ich dzieci przychodzą do szkoły, już na dzień dobry wiedzą, że matematyka jest trudna i choćby mieli wielkie zdolności matematyczne, nie nauczą się jej.

E.J-B.: Wydaje mi się, że jest to wina systemu. Na początku nauczania wczesnoszkolnego dzieci uczą się zapisywać liczby i cyfry. A gdyby wcześniej pójść na łąkę i tam policzyć kamyczki, drzewka albo pobawić się klockami? Chodzi o naukę pojęcia liczby poprzez zabawę, a nie pisanie – wtedy dane symbole będą odnosiły

się do konkretów, nie abstrakcji. Warto również zadawać pytania, np. idąc z dzieckiem na plac zabaw, zapytajmy o wydeptany trawnik, który mijamy po drodze, o to jaka ścieżka jest krótsza. Tym sposobem możemy np. zobrazować twierdzenie Pitagorasa.

„Szukaj, działaj, myśl – o tym jak prowokować myślenie matematyczne” – to hasło XXXI Szkoły Dydaktyki Matematyki, która w tym roku po raz pierwszy w historii odbędzie się na naszej Uczelni. Głównym organizatorem przedsięwzięcia jest Katedra Nauczania Matematyki i Informatyki UMCS.

E.J-B.: Katedra Nauczania Matematyki i Informatyki wychodzi naprzeciw oczekiwaniom ogólnopolskich standardów naukowych. Na naszej konferencji naukowcy z różnych ośrodków przedstawią wyniki badań z zakresu dydaktyki matematyki, z kolei nauczyciele zaprezentują swoje metody, osiągnięcia i podejście do nauczania. To niezwykle ważne dla wypracowania wspólnych działań.

A.P.: Konferencja będzie stanowić platformę do wymiany doświadczeń nauczycieli i badaczy. W programie znajdziemy ciekawe warsztaty, sesję plakatową, dyskusje, wykłady plenarne wybitnych dydaktyków, a nawet grę miejską z elementami matematyki. Po konferencji zostanie wydana wspólna monografia. To wydarzenie, którego głównym organizatorem jest nasz wydział, reprezentowany przez Katedrę Nauczania Matematyki i Informatyki, zrealizowane będzie przy współpracy z Lubelskim Samorządowym Centrum Doskonalenia Nauczycieli w Lublinie i Uniwersytetem Adama Mickiewicza w Poznaniu.

Konferencja dotyczy wszystkich poziomów nauczania, bo edukacja to proces złożony i każdy nauczyciel potrzebuje rozwoju, niezależnie od przepracowanych lat. Żyjemy w świecie dynamicznych przemian i metody, które sprawdzały się 20 lat temu, dziś są już nieaktualne. Musimy dostosować je do współczesnych realiów. Podczas konferencji nauczyciele będą mogli poznać wyniki najnowszych badań i jednocześnie zasygnalizować, jakie mają potrzeby. Zależy nam, aby środowisko naukowców wychodziło naprzeciw realnym oczekiwaniom nauczycieli, zaś nauczyciele czuli autentyczne, praktyczne wsparcie.

Rozmawiała Klaudia Olender

Lecznicze właściwości grzybów

Okiem eksperta

Królestwo *Fungi* liczy niemal 14 tys. gatunków grzybów wielkoowocnikowych, z czego co najmniej 2 tys. stanowi gatunki jadalne. Pierwsze europejskie hodowle grzybów datuje się dopiero na początek XVIII w. Niemniej od kilku tysięcy lat owocniki dziko rosnących gatunków grzybów stanowiły źródło pożywienia o niezwykle cenionych walorach smakowo-zapachowych, ponadto ich właściwości wykorzystywano dawniej w medycynie ludowej Chin, Japonii czy Malezji. Używano ich również do produkcji barwników, materiałów garderobianych, przypraw czy kosmetyków. Po raz pierwszy właściwości prozdrowotne grzybów opisał Hipokrates ok. 400 r. p.n.e. W polskiej medycynie ludowej możemy odnaleźć wzmianki m.in. o wykorzystywaniu muchomora czerwonego (*Amanita muscaria*) jako środka przeciwbólowego, przeciwdrgawkowego, w leczeniu reumatyzmu, a nawet astmy.

Grzyby nadrzewne

Liczną grupę grzybów stanowią te, które rosną i rozwijają się na drzewach i krzewach, czyli tzw. grzyby nadrzewne, potocznie zwane hubami. Jednym z ich reprezentantów

jest hubiak pospolity (*Fomes fomentarius*). Dawniej na terenie Europy ten gatunek wykorzystywany był m.in. do odkażania ran – zrobione z niego okłady i opatrunki pomagały skutecznie uśmierzać ból i leczyć rany walczących na froncie żołnierzy. Podobne właściwości lecznicze wykazywał gatunek huby brzozonej czaga (*Inonotus obliquus*), który na terenach wschodnich, zwłaszcza na Syberii, pomagał w leczeniu nowotworów – z grzybów robiono preparat, który w postaci sproszkowanej wcierało w chore miejsce lub spożywano wraz z pokarmem.

Grzyby jako źródło substancji odżywczych i witamin

Grzyby są bogatym źródłem substancji odżywczych, zawierają zarówno witaminy rozpuszczalne w wodzie, a więc z grupy B oraz witaminę C, jak i te rozpuszczalne w tłuszczach, czyli D, A, E i K. Co ciekawe, pieprznik jadalny posiada więcej betakarotenu niż marchewka, jest wręcz rekordzistą, jeśli chodzi o zawartość witamin, również z grupy B. Ponadto grzyby są bogate w biopierwiastki takie jak selen i cynk, a także sód, potas czy magnez oraz różne mikroelementy.

Obecnie zarówno w krajach azjatyckich, jak i w Europie wyodrębniono grupę grzybów leczniczych ze względu na właściwości prozdrowotne i odżywcze. I choć owocniki grzybów zawierają bardzo dużo wody, to ich susz może zawierać nawet do 25% białek i aminokwasów egzo- i endogennych, niemal całkowicie przyswajalnych przez organizm człowieka. W końcu nie bez powodu nazywano je wegańskim „mięsem leśnym”.

Grzyby to również źródło substancji wysokocząsteczkowych, a więc komponentów węglowodanowych, szczególnie glukanów i polisacharydów, które wykazują właściwości prozdrowotne, m.in. oddziałują immunostymulacyjnie na nasz układ odpornościowy, a także przeciwnowotworowo i antyoksydacyjnie.

Fot. Barisac Proff

Dodatkowo te substancje są stosunkowo łatwe do pozyskania – ekstrakcję polisacharydów możemy zaobserwować m.in. podczas obróbki cieplnej grzybów. Już w latach 70. w Japonii stosowano preparaty z twardziaka jadalnego (*Lentinula edodes*), które wspomagały np. leczenie nowotworów jelita grubego. Obecnie na rynku dostępne są takie substancje jak: coriolan z wrośniaka różnobarwnego (*Trametes versicolor*), grifolan czy lentinan w różnych postaciach. Pierwszy preparat z polisacharydów został zarejestrowany w Japonii już w latach 70. XX w. i z biegiem lat potwierdzono jego działanie na mięsaka i raka jelita grubego. Do gatunków najbardziej popularnych w Japonii możemy zaliczyć: żagwicę listkowatą (*Grifola frondosa*), płomiennicę zimową (*Flammulina velutipes*), łuskwiaka lepkiego (*Pholiota nameko*), twardziaka jadalnego (*Lentinula edodes*) czy lakownicę lśniącą (*Ganoderma lucidum*), tzw. grzyba Reishi, a także wspomnianego już wcześniej *Trametes versicolor*, uznawanego za grzyba leczniczego, lecz niejadalnego. Ponadto grzyby zawierają pochodne związków indolowych, m.in. serotoninę czy melatoninę, które regulują sen, poprawiają nastrój, procesy związane z regeneracją, starzeniem się komórek, wspomaganie pracy umysłu. Zawarta w grzybach psylocybina może być m.in. wykorzystywana w leczeniu depresji lekoopornej.

Polskie „leśne mięso”

W polskich lasach największą popularnością cieszą się: borowik szlachetny zwany prawdziwkim, koźlarz czerwony, babka, podgrzybek brunatny, gąska zielonka, maślak zwyczajny, pieprznik jadalny, zwany kurką i mleczaj rydz. Dziś niemal w każdym sklepie możemy kupić pieczarki, boczniki, szczególnie bocznika ostrygowatego (*Pleurotus ostreatus*), a nawet łuskwiaki (*Pholiota*) czy twardziaki jadalne (*Lentinula edodes*). Koneserzy „leśnego mięsa” bez problemu znajdą na miejskich straganach również smardze i kanie. Można powiedzieć, że w kuchni polskiej grzyby stanowią obowiązkowy dodatek do wielu dań. Warto zatem spożywać je codzienne, np. w postaci sproszkowanej jako przyprawę do sosów, zup czy różnych przekąsek. Należy podkreślić, że niektóre grzyby przed spożyciem muszą być poddane obróbce termicznej i nie można łączyć ich z alkoholem. Co ważne, obróbka termiczna nie pozbawia grzyba właściwości prozdrowotnych. Grzybowe polisacharydy, które znajdziemy głównie w owocnikach, posiadają potencjał stymulujący system immunologiczny, dzięki czemu działają przeciwnowotworowo i przeciwzapalnie.

Magdalena Jaszek
Anna Matuszewska

Arsen jako zagrożenie dla człowieka

Okiem eksperta

Prowadzenie skutecznych działań, których celem jest poprawa stanu środowiska naturalnego, nie jest możliwe bez wiarygodnego określenia wielkości i zasięgu jego skażenia zanieczyszczeniami chemicznymi. Ze względu na fakt, że uprzemysłowienie i rozwój cywilizacyjny prowadzą do emisji metali, w tym metali ciężkich do środowiska naturalnego, a w konsekwencji do jego rosnącego skażenia, konieczne jest monitorowanie ich zawartości w różnych próbkach środowiskowych na śladowym poziomie stężeń. Potrzeby oznaczania śladowych i ultraśladowych poziomów stężeń substancji organicznych i nieorganicznych, w tym nieulegających biodegradacji jonów metali ciężkich w różnych próbkach środowiskowych, przemysłowych i klinicznych są wciąż aktualnym problemem stawianym różnym metodom analitycznym. Jedną z takich metod, często wybieranych do oznaczania jonów metali, w tym wysoce toksycznych jonów As(III), jest metoda woltamperometrii stripingowej. W przypadku oznaczania jonów As(III) wspomniana metoda analityczna stanowi atrakcyjną alternatywę dla metod spektroskopowych nie tylko ze względu na niski koszt oraz wyeliminowanie wydzielania szkodliwego AsH_3 , ale przede wszystkim ze względu na możliwość analizy specyficznego arsenu.

Arsen (As) jest pierwiastkiem toksycznym dla człowieka. Obecność arsenu w wodach podziemnych wiąże się z jego uwalnianiem do gleb i warstw wodonośnych w wyniku procesów naturalnych np. zjawisk wulkanicznych. Czynniki antropogeniczne (procesy przemysłowe, wytopianie metali, produkcja pestycydów i środków do konserwacji drewna) zwiększają zanieczyszczenie środowiska tym pierwiastkiem. Narażenie ludzi na arsen następuje głównie poprzez spożycie skażonej wody i żywności. Długotrwała ekspozycja na ten pierwiastek występujący w ziemi, powietrzu, wo-

dzie, pokarmie czy środowisku zawodowym może prowadzić do negatywnych skutków zdrowotnych, do których zalicza się: choroby skóry, układu oddechowego, nerwowego, krążenia, nowotwory. Częstość występowania wspomnianych skutków ubocznych zależy m.in. od wielkości i drogi ekspozycji, uwarunkowań genetycznych i demograficznych, diety.

Woltamperometria stripingowa należy do grupy bardzo czułych metod analitycznych ze względu na zawarty w procedurze pomiarowej etap nagromadzenia analitu na powierzchni elektrody pracującej. Etap nagromadzenia to pierwszy z dwóch etapów pomiaru w omawianej metodzie analitycznej. W drugim z nich, nazywanym stripingiem, w wyniku zmiany potencjału elektrody nagromadzony analit ulega reakcji elektrodowej, w efekcie której rejestrowana jest krzywa woltamperometryczna w postaci pików, będącego podstawą oznaczenia jakościowego i ilościowego. Pomiar prowadzone są w układzie trójelektrodowym składającym się z elektrody pracującej, na powierzchni której zachodzą reakcje elektrodowe oraz z elektrod odniesienia i pomocniczej. Elektroda pracującą powszechnie stosowaną do pomiarów woltamperometrycznych była elektroda rtęciowa. Elektroda ta pomimo licznych zalet, do których zalicza się m.in. szeroki zakres pracy w zakresie katodowym oraz bardzo dobrze odnawialną powierzchnię, charakteryzuje się poważną wadą, jaką jest toksyczność i lotność materiału elektrodowego. W związku z tym jednym z kierunków badań związanych z metodą analizy stripingowej jest poszukiwanie nowych, przyjaznych środowisku materiałów elektrodowych, które stanowiłyby atrakcyjną alternatywę dla rtęci.

Badania realizowane w ramach projektu „Zastosowanie trybu podwójnego nagromadzenia i stripingu w połączeniu z układem przepływowym do obniżenia granicy wykrywalności i zwiększenia selektywności

Fot. Barbara Prohl

oznaczeń w analizie strippingowej As(III)” dotyczą prowadzenia oznaczeń woltamperometrycznych w trybie podwójnego nagromadzenia i strippingu w kombinacji z układem przepływowym. Pomiary w trybie podwójnego nagromadzenia i strippingu, jako nowego sposobu pomiarowego w omawianej metodzie analitycznej, prowadzone są w niestandardowym układzie cztero-elektrodowym, w którego skład wchodzi dwie elektrody pracujące oraz elektrody: pomocnicza i odniesienia. Dzięki zastosowaniu takiego układu pomiarowego i przeprowadzeniu wstępnego etapu nagromadzenia analitu na powierzchni pierwszej elektrody pracującej uzyskiwane jest znaczne wzmocnienie sygnału analitycznego, a w konsekwencji obniżenie granic wykrywalności w porównaniu do wartości uzyskiwanych w układach z trzema elektrodami. Z kolei zastosowanie do pomiarów układu przepływowego pozwala na wymianę elektrolitu podstawowego po etapie zateżnienia analitu, co wpływa na selektywność oznaczeń.

Badania realizowane w ramach projektu są próbą rozwiązania ważnych i aktualnych zagadnień dotyczących analizy strippingowej jonów, do których należą: (a) zastępowanie rtęci i wprowadzanie przyjaznych środo-

wisku materiałów elektrodowych, które spełniałyby wymogi zielonej chemii; (b) poszukiwanie rozwiązań prowadzących do obniżenia granicy wykrywalności i zwiększenia selektywności oznaczeń opracowywanych procedur woltamperometrycznych; (c) opracowywanie sposobów eliminujących lub minimalizujących interferencje, co z kolei prowadziłoby do możliwości analizowania próbek o skomplikowanej matrycy. Dodatkową zaletą proponowanego rozwiązania jest miniaturyzacja układu pomiarowego oraz zastosowanie elektrod przyjaznych środowisku, co wpisuje się w bieżące wyzwania środowiskowe związane z ograniczeniem zużycia szkodliwych substancji oraz powstawania toksycznych ścieków.

Omawiany sposób prowadzenia pomiaru łączący zalety wynikające z jednoczesnego zastosowania metody woltamperometrii strippingowej, podwójnego nagromadzenia i strippingu oraz układu przepływowego wykorzystam do opracowania procedury oznaczania jonów As(III) w obecności nadmiaru jonów Cu(II), które są głównym źródłem interferencji przy oznaczaniu jonów arsenu metodą woltamperometrii strippingowej.

Iwona Gęca

„Montessori” kocha archeologię!

Zacęło się zupełnie zwyczajnie. Zadzwoiła do mnie nauczycielka ze Szkoły Podstawowej nr 27 im. Marii Montessori w Lublinie, Beata Ligenza, z propozycją, abym opowiedział dzieciom o tym, „co robi archeolog” (10-latkom oraz młodszym). Jeżeli wyznam, że uczucia miałem mieszane, to mało powiedziane. „Stary wyga akademicki ma stanąć przed dzieciarnią?” – nie mieściło mi się to w głowie. Na przekór sobie podjąłem wyzwanie, przygotowałem opowieść pt. *I ty możesz zostać archeologiem* i na trzęsących się nogach zameldowałem się w rzeczonyj szkole.

Dzieci okazały się kwintesencją pozytywnego żywiołu, wulkanem radości i energii. Moja opowieść chyba przypadła im do gustu, ponieważ dyskusja była dłu-

ga i bardziej profesjonalna, niż mogłem to sobie wyobrazić. Pytania były konkretne, dociekliwość holmesowska, a jeden ze słuchaczy (mający jakieś 10 lat!) oświadczył wprost, że moje „konceptcje do niego nie przemawiają i ich nie akceptuje, ale treści wydają się interesujące”. Zrobiliśmy sobie pamiątkowe zdjęcia, wysłuchałem opowieści o odkryciach na działkach rodziców, udzieliłem porad prawnych na okoliczność, gdyby doszło do „prawdziwego odkrycia” i wtedy wpadłem na pomysł, by dzieci swoje wrażenia z pierwszego, zazwyczaj, kontaktu z archeologią wyraziły plastycznie.

Z ręką na sercu powiem, że oczekiwania miałem minimalistyczne, a obawy o udział rodziców w realizacji zadania – ogromne. Tym bardziej że obiecałem nagrody.

14 czerwca zjawiłem się w szkole w towarzystwie studentek pierwszego roku drugiego stopnia archeologii: Agaty Salamuchy i Weroniki Czajki w roli członków jury. Nad pakietem prac ślęczeliśmy długo, zachwyceni wyobraźnią małych artystów i trafnością rozumienia pracy archeologa.

Po gorącej dyskusji uznaliśmy, że praca Soni Górczycy (fot. 1), pokazująca radosną stronę działań archeologa trafia najlepiej w odczucia naszej emocjonalności. Obok postawiliśmy rysunek Anielki Szychty, która pokazała wizerunek popielnicy twarzowej (jaka skala fachowości! – fot. 2). Mieliśmy wiele wątpliwości, na którym miejscu postawić rysunek Elizy Buraczyńskiej, która w znakomity sposób uchwyciła niewdzięczny trud pracy archeologa, jej prawdziwą dramaturgię i niesamowitą aurę oczekiwania wiszącą nad poszukiwaniami (fot. 3). Zachwyciła nas też praca Alinki Guz, która archeologię zobaczyła jako wyspy różnych emocji: wyspa muzeów, wykopalisk, niezbadana, Gotów – filozofia pracy archeologa odczytana z niezwykłą trafnością (fot. 4).

Archiwum prywatne

↑ Fot. 1. Praca Soni Górczycy

Archiwum prywatne

↑ Fot. 2. Praca Anieli Szychty

Archiwum prywatne

↑ Fot. 3. Praca Elizy Buraczyńskiej

Prace zachwyciły nas pomysłowością – jedna urozmaicona została naklejonymi kamykami, fragmentami kości, świetnymi kompozycjami kolorystycznymi i autentyczną emocjonalnością, inna wykonana została z klocków lego. Do końca roku można je oglądać na ekspozycji w Bibliotece Instytutu Archeologii UMCS. Wartością dodaną, spontanicznej przecież akcji jest zaproszenie naszych studentek do zaprezentowania się wśród dzieci w konwencji warsztatów pokazujących konsumpcję wiedzy archeologicznej.

Kto wie, ile z nich w przyszłości wybierze ten trudny zawód archeologa, ile z nich pozostanie „w czujności” dla archeologicznych odkryć, a ile odwdzięczy się miłością dla tej egzotycznej, interesującej dyscypliny?

Andrzej Kokowski

Archiwum prywatne

↑ Fot. 4. Praca Aliny Guz

XX Ogólnopolska Konferencja Naukowo-Szkoleniowa pt. „60 lat logopedii w Polsce. Historia – Teraźniejszość – Perspektywy rozwoju”

W pierwszy weekend czerwca mury Wydziału Filologicznego wypełnił gwar głosów logopedów: teoretyków, praktyków, a także studentów logopedii, którzy przyjechali z całej Polski, by w Lublinie – mieście, w którym 60 lat temu narodziły się pierwsze organizacje zrzeszające entuzjastów tej nowej wówczas nauki – świętować swój jubileusz.

Historia Polskiego Towarzystwa Logopedycznego sięga 1959 r., kiedy przy Wydziale Pedagogicznym Zarządu Okręgu Związku Nauczycielstwa Polskiego, z inicjatywy prof. Leona Kaczmarka, powstała Komisja Logopedyczna skupiająca przedstawicieli różnych nauk. Jej celem było zaznajomienie nauczycieli z problemami zwalczania wad wymowy dzieci w wieku przedszkolnym i szkolnym oraz teoretyczne i praktyczne przygotowanie do prowadzenia ćwiczeń rehabilitacyjnych dla tych dzieci. Przygotowanie teoretyczne prowadzono, organizując zebrania naukowe. W 1960 r. staraniem Komisji Logopedycznej ukazał się pierwszy numer czasopisma „Logopedia – Zagadnienia Kultury Żywego Słowa”.

Komisja Logopedyczna swoim zasięgiem obejmowała wówczas tylko województwo lubelskie. Rozszerzenie jej działalności na całą Polskę wiąże się z powołaniem w 1963 r. Polskiego Towarzystwa Logopedycznego, które postawiło sobie za cel popularyzowanie wyników badań z zakresu embriologii i patologii mowy, a także udzielanie pomocy w wykorzystywaniu tych wyników w kształceniu dzieci, nauczaniu mowy głuchych,

usuwaniu wad wymowy, pielęgnowaniu słowa mówionego i śpiewanego.

Obecnie statutowym celem PTL jest szerzenie wiedzy logopedycznej, działalność naukowa i dydaktyczna. Od początku swojego istnienia ma ono swoją siedzibę w gościnnych murach Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, jego działalność wspiera Katedra Logopedii i Językoznawstwa Stosowanego oraz Naukowe Koło Logopedów i Audiologów. Działalność towarzystwa koncentruje się na rozwoju logopedii jako nauki poprzez upowszechnianie najnowszej wiedzy na łamach swojego organu – czasopisma „Logopedia”, a także innych wydawnictw prezentujących wyniki badań logopedycznych i popularyzowanie ich w środowisku logopedów, opiekę nad ich doskonaleniem zawodowym i stosowaniem wiedzy logopedycznej we wszelkiego typu instytucjach resortu kultury, oświaty, zdrowia, organizowanie odczytów, kursów, sympozjów itp. Z inicjatywy PTL powołane zostały w Polsce podyplomowe studia logopedyczne, co zapoczątkowało powstanie innych ośrodków naukowych rozwijających teorię zaburzeń mowy i kształcących przyszłych logopedów.

PTL organizuje naukowe środowisko logopedyczne i wspiera swoją działalnością logopedów praktyków zajmujących się diagnozą i terapią zaburzeń mowy u dzieci i dorosłych. W Katedrze Logopedii i Językoznawstwa Stosowanego opracowano standardy postępowania w przypadku różnych zaburzeń czynności mówienia i rozumienia. W UMCS prowadzone są stu-

Archiwum organizatorów

Archiwum organizatorów

diaienne kształcące przyszłych logopedów i audiologów, a także studia podyplomowe, na których logopedzi uzyskują specjalizację zawodową w zakresie neuro- i surdologopedii. Towarzystwo stale się rozwija, obecnie zrzesza ponad 3000 członków działających w obrębie 10 już oddziałów terenowych.

W dn. 2–4 czerwca w naszej Uczelni odbyła się jubileuszowa Ogólnopolska Konferencja Naukowo-Szkoleniowa pt. „60 lat logopedii w Polsce. Historia – Terażniejszość – Perspektywy rozwoju”. Uczestniczyło w niej blisko 200 najwybitniejszych przedstawicieli środowiska naukowego z najważniejszych ośrodków akademickich w Polsce, a także duża grupa praktykujących logopedów. Patronat honorowy nad wydarzeniem objęły władze naszego Uniwersytetu – rektor UMCS prof. dr hab. Radosław Dobrowolski oraz dziekan Wydziału Filologicznego prof. dr hab. Barbara Hlibowicka-Węglarz, a także władze miasta: prezydent Lublina dr Krzysztof Żuk, marszałek województwa lubelskiego Jarosław Stawiarski oraz starosta lubelski Zdzisław Antoń. W imieniu patronów honorowych gości przywitani prodziekan WF dr hab. Joanna Szadura, prof. UMCS oraz przedstawiciel Departamentu Zdrowia i Polityki Społecznej Andrzej Mirosław, który w imieniu Marszałka Województwa Lubelskiego z okazji jubileuszu 60-lecia PTL wręczył na ręce przewodniczącej dr hab. Jolanty Panasiuk, prof. UMCS dyplom uznania za wspieranie zawodowego i naukowego rozwoju logopedii oraz podejmowanie inicjatyw integrujących środowisko logopedyczne na arenie lokalnej i ogólnopolskiej.

XX Zjazd PTL stał się forum dyskusji nad rozwojem teorii logopedii i kształtowaniem się wielospecjalistycznych metod terapii zaburzeń determinujących językowe funkcjonowanie człowieka.

Różne koncepcje opisu zaburzeń mowy i metody postępowania logopedycznego zaprezentowano w for-

mie wykładów plenarnych oraz zajęć warsztatowych. Obrady plenarne rozpoczął wykład prof. dr hab. Stanisława Grabiasa – inicjatora starań środowiska logopedycznego o wyodrębnienie logopedii jako odrębnej dyscypliny naukowej – pt. *Logopedia jako nauka*. Kolejne wystąpienia w sesjach plenarnych dotyczyły problemów podstawowych dla logopedii i logopedów, a także tematów nowych, określających kierunki dalszego rozwoju nauki i zawodu. Odrębną część w programie konferencji stanowiły liczne warsztaty naukowo-szkoleniowe, w trakcie których prowadzący prezentowali autorskie metody diagnozy i terapii logopedycznej w przypadkach różnych zaburzeń mowy, głosu i słuchu oraz nowoczesne formy organizowania pracy logopedycznej. Bardzo bogata merytorycznie okazała się także sesja plakatowa, prezentująca doniesienia naukowe dotyczące planowanych i prowadzonych aktualnie badań. Wielość i różnorodność tematów wystąpień konferencyjnych dowodzi, że mowa – jej rozwój i zaburzenia – jest atrakcyjnym poznawczo przedmiotem badań, inspirującym przedstawicieli różnych dyscyplin naukowych i ma ogromne znaczenie społeczne, które wciąż wzrasta, przede wszystkim w związku ze zmianami demograficznymi i społeczno-kulturowymi zachodzącymi w Polsce i na świecie.

Jubileuszową konferencję uświetniły występy artystyczne – minirecital Natalii Kopyckiej, studentki I roku kierunku logopedia z audiologią oraz występ Zespołu Pieśni i Tańca „Jawor” z Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie. O oprawę i organizację konferencji zadbał też członek Naukowego Koła Logopedów i Audiologów na czele z przewodniczącym Karolem Żurawiem oraz koordynatorem Studenckiej Poradni Logopedycznej Gabriellą Czechowicz.

Jolanta Panasiuk
Kamila Bigos

Międzynarodowa Konferencja Naukowa pt. „Ogólne dyrektywy ADR a specyfika mediacji medycznych”

16 czerwca na Wydziale Prawa i Administracji odbyła się Międzynarodowa Konferencja Naukowa pt. „Ogólne dyrektywy ADR a specyfika mediacji medycznych”, będąca częścią odbywającej się cyklicznie od 2017 r. inicjatywy pn. „Mediacja – kontekst prawny i społeczny”. Konferencję, która została objęta patronatem honorowym prezydenta Lublina Krzysztofa Żuka, zorganizowało Akademickie Centrum Mediacji UMCS we współpracy z Ośrodkiem

Mediacyjnym Fundacji „Znam Prawo”, działającym przy Okręgowej Izbie Radców Prawnych w Lublinie.

Uroczystego otwarcia wydarzenia dokonał prorektor ds. ogólnych dr hab. Arkadiusz Bereza, prof. UMCS. Następnie głos zabrali: dziekan WPiA prof. dr hab. Anna Przyborowska-Klimczak, prezes zarządu Fundacji „Znam Prawo” Katarzyna Filipek oraz dyrektor Instytutu Nauk Prawnych prof. dr hab. Leszek Leszczyński.

Konferencja miała charakter hybrydowy i podzielona została na trzy panele. Pierwszym była debata praktyków zajmujących się mediacją i sporami medycznymi. Wzięli w niej udział Marek Domański – mediator Lubelskiej Izby Lekarskiej, Robert Kaszczyszyn – mediator, Beata Domańska-Momot – pełnomocnik ds. praw pacjenta Samodzielnego Publicznego Szpitala Klinicznego nr 4 w Lublinie oraz Krzysztof Sokołowski – adwokat. Debata dotyczyła zasadności wykorzystywania mediacji w sprawach medycznych, profesjonalizacji zawodu mediatora w tego typu sprawach oraz zmian w obowiązującym prawie. Drugi i trzeci panel przeprowadzono w języku angielskim, nosiły one wspólny tytuł „Mediation in medical matters – the selected legal orders” („Mediacja w sprawach medycznych – wybrane porządki prawne”). Uczestnikami byli przedstawiciele nauki i praktyki polskiej i zagranicznej. Referaty wygłosili: prof. Lenka Holá, prof. Kinga Bończyk-Rozwadowska, prof. Iryna Senyuta, dr Agnieszka Wołoszyn-Cichocka, sędzia John McClellan Marshall, Hiroshi Kaneko (PhD, Law), dr Agata Przylepa-Lewak.

Podkreślano, że sprawy medyczne, których każdego roku są tysiące, dotyczą problemów społecznie wrażliwych, takich jak kontakt lekarza i pacjenta. Dotyczą również kwestii pracowniczych i aspektów gospodarczych.

Konferencja miała charakter naukowo-praktyczny i wzięła w niej udział szeroka reprezentacja środowisk medycznych, a więc można uznać, że była wyrazem zarówno współczesnej, jak i ogólnoswiatowej tendencji rozwijania alternatywnych metod rozwiązywania sporów, w tym sporów medycznych.

Sławomir Pilipiec

Fot. Bartosz Proff

Fot. Bartosz Proff

Archiwum.org.pl/mazowiec

Konferencja naukowa „Procedura zamówień publicznych – nowe pzp w orzecznictwie”

Jednoczenie środowisk przedsiębiorców, naukowców i samorządowców – to cel Wschodniego Forum Zamówień Publicznych, które już po raz czwarty odbyło się w Lublinie. Prawo zamówień publicznych odgrywa niezwykle doniosłą rolę, stoi bowiem na straży racjonalności wydatkowania środków publicznych i jednocześnie gwarantuje przejrzystość podejmowanych decyzji. Analiza problemów zgłaszanych przez przedsiębiorców i jednostki sektora finansów publicznych wskazuje, że wątpliwości budzą procedury ustalenia wartości zamówienia, postępowania odwoławczego przed Krajową Izbą Odwoławczą, zmiana umowy o zamówienie publiczne czy też ustalenie warunków udziału w postępowaniu.

W związku z tym 5 czerwca Katedra Postępowania Administracyjnego UMCS oraz Pracodawcy Ziemi Lubelskiej w ramach forum zorganizowali konferencję naukową pt. „Procedura zamówień publicznych – nowe pzp w orzecznictwie”.

Wydarzenie otworzył prorektor ds. ogólnych dr hab. Arkadiusz Bereza, prof. UMCS. Wśród zgromadzonych gości i uczestników znaleźli się m.in.: dr Joanna Knapińska – wiceprezes Urzędu Zamówień Publicznych; Jan Kuzawiński – prezes Krajowej Izby Odwoławczej; prof. dr hab. Janusz Niczyporuk – sędzia Sądu Najwyższego, kierownik Katedry Postępowania Administracyjnego UMCS; dr Marcin Sma-ga z Katedry Publicznego Prawa Gospodarczego i Polityki Gospodarczej UJ; dr Robert Siwik z Instytutu Nauk PAN; dr Mariusz Filipek z Katedry Postępowania Administracyjnego UMCS; Monika Skalska – sędzia Sądu Okręgowego w Warszawie; Małgorzata Stręciwilk – zastępczyni kancлера ds. ogólnych UMCS i Mateusz Winiarz z Katedry Publicznego Prawa Gospodarczego i Polityki Gospodarczej UJ.

Konferencja była adresowana w szczególności do praktyków, którzy na co dzień stosują przepisy tej ustawy. Od ich profesjonalizmu zależy bowiem w dużym stopniu przygotowanie postępowań o zamówienie publiczne.

Mariusz Filipek

II Ogólnopolska Konferencja „Innowacje w finansach i bankowości 2023”

W dni. 19–21 czerwca odbyła się II Ogólnopolska Konferencja „Innowacje w finansach i bankowości”, zorganizowana przez Katedrę Bankowości i Rynków Finansowych UMCS i Katedrę Bankowości i Rynków Finansowych Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach. Wydarzenie zostało objęte patronatem honorowym Rektora UMCS i Rektora Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach oraz Prezydenta Miasta Lublin.

Konferencję otworzyli: prorektor ds. rozwoju i współpracy z gospodarką dr hab. Zbigniew Pastuszak, prof. UMCS, zastępca dyrektora Instytutu Ekonomii i Finansów dr hab. Paweł Pasierbiak oraz dziekan Wydziału Ekonomicznego dr hab. Mariusz Kicia. Następnie gości przywitani przedstawiciele organizatorów: prof. dr hab. Janina Harasim z UE w Katowicach i prof. dr hab. Jerzy Węclawski z UMCS.

Tematyka konferencji koncentrowała się na szeroko rozumianych zagadnieniach związanych z działalnością banków i instytucji finansowych, instrumentach finansowych oraz innych obszarach rynku finansowego, ze szczególnym naciskiem na innowacje.

W sesji plenarnej wystąpili: prof. dr hab. Monika Marcinkowska z Uniwersytetu Łódzkiego z prezentacją pt. „Kryptoaktywa a zrównoważony rozwój” oraz prof. dr hab. Krzysztof Jajuga z UE we Wrocławiu z referatem *Ryzyko modelu robodoradztwa przeznaczonego dla indywidualnego inwestora*. Pozostałe wystąpienia w tej sesji wygłosili: prof. dr hab. Janina Harasim z UE w Katowicach (*Digitalizacja a zmiany strukturalne na rynku płatności detalicznych*), dr Michał Szymański z Polskiego Standardu Płatności (*BLIK jako przykład udanej dyfuzji innowacji płatniczej*) i dr Mariusz Zygierewicz ze Związku Banków Polskich (*Wyzwania dla banków w zarządzaniu ryzykiem w warunkach wyższych stóp procentowych*).

Łącznie prelegenci reprezentowali 16 ośrodków akademickich z całej Polski. Obok organizatorów swoje wystąpienia przedstawili naukowcy z: Instytutu Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – Państwowego Instytutu Badawczego, Lubelskiej Akademii WSEI, Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie, Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie, Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu, Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu, Uniwersytetu Gdańskiego, Uniwersytetu im. Jana Długosza w Częstochowie, Uniwersytetu Jagiellońskiego, Uniwersytetu Łódzkiego, Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu, Uniwersytetu Szczecińskiego, Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie i Uniwersytetu Warszawskiego.

Konferencję patronatem naukowym objęli: Polskie Towarzystwa Ekonomiczne Oddział w Lublinie, Polskie Stowarzyszenie Finansów i Bankowości, Komitet Nauk o Finansach PAN i Family Business Research Network – FaBeRNet.

Organizatorzy dążą do włączania w działalność naukową również studentów i podkreślają znaczenie edukacji ekonomicznej i finansowej dla społeczeństwa i gospodarki, stąd na konferencji miała miejsce sesja plakatowa przedstawiciele Studenckiego Koła Naukowego Finansistów oraz wystąpienie Krzysztofa Ostafińskiego, dyrektora Programu Edukacyjnego NZB pt. *Ewolucja czy rewolucja? Rok 2023/2024 wyzwaniem dla edukacji ekonomicznej*.

Anna Korzeniowska

Fot. Magdalena Michalew

O językach i kulturach nad Bałtykiem

W dn. 25–27 maja dr Leszek Mikrut z Katedry Literaturoznawstwa Słowiańskiego wziął udział w międzynarodowej konferencji naukowej „Języki i kultury świata w perspektywie leksykologicznej i leksykograficznej”, która kontynuuje cykl spotkań naukowych „Świat Słowian w języku i kulturze”. Konferencja została zorganizowana przez Instytut Językoznawstwa Uniwersytetu Szczecińskiego, a odbywała się w Pobierowie, w malowniczo położonym na wysokim nadbałtyckim klifie Ośrodku Szkoleniowo-Wypoczynkowym tejże uczelni.

Tegoroczne spotkanie upamiętniło zmarłą przed dwoma laty dr Bożenę Zinkiewicz-Tomanek, wybitną rusycystkę i ukrainistkę, emerytowaną adiunkt Instytutu Filologii Wschodniosłowiańskiej Uniwersytetu Jagiellońskiego, osobę niezwykle życzliwą slawistycznemu środowisku naukowemu, która wielokrotnie gościła na międzynarodowych konferencjach w Pobierowie oraz na licznych warsztatach lingwistycznych i seminariach profesorskich, organizowanych przez dawny Instytut Sławistyki Uniwersytetu Szczecińskiego.

Dr Leszek Mikrut wygłosił referat pt. *Klient tłumacza przysięgłego języków wschodniosłowiańskich i jego dokumenty*, jak również przewodniczył części obrad jednej z sekcji. W swoim wystąpieniu prelegent, który jest jednocześnie tłumaczem przysięgłym języka

rosyjskiego oraz ukraińskiego, na bazie własnego ponad 33-letniego już doświadczenia, scharakteryzował zamawiających przekłady poświadczone (uwierzytelnione), będących zarówno polskimi i zagranicznymi osobami prawnymi (organy wymiaru sprawiedliwości, administracji państwowej i samorządowej, instytucje wyższej użyteczności publicznej, firmy), jak i osobami fizycznymi, pochodzącymi głównie z krajów Wschodniej Słowiańszczyzny oraz z Polski. Z treścią wystąpienia będzie można zapoznać się w zaplanowanym przez organizatorów tomie pokonferencyjnym.

Leszek Mikrut

Staż naukowy mgr. Elii Vettorato

W maju i czerwcu w Instytucie Geografii Społeczno-Ekonomicznej i Gospodarki Przestrzennej staż naukowy odbywał mgr Elia Vettorato z Politechniki w Mediolanie. Opiekunem naukowym stażysty była dr Dagmara Kociuba z Katedry Gospodarki Przestrzennej. Mgr E. Vettorato ukończył geografię na Uniwersytecie w Turynie, gdzie obronił rozprawę na temat implementacji polityki terytorialnej na obszarach wiejskich północnych Włoch. Obecnie jest na II roku studiów doktoranckich w zakresie urbanisty-

ki, projektowania i polityki na Wydziale Architektury i Urbanistyki (DASU) Politechniki w Mediolanie, gdzie przygotowuje dysertację na temat włoskich polityk publicznych dotyczących marginalizacji terytorialnej. W ramach stażu mgr E. Vettorato we współpracy z dr D. Kociubą realizuje program badawczy „Italian SNAI and Polish FUA: comparisons of geography, politics and institutions. From territorial policies to territorial governance and cooperation”.

Dagmara Kociuba

Dialog z botem: odkrywanie mocy języka w mediach

2 czerwca w Centrum Nowoczesnych Technologii Informatycznych Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach odbyło się jubileuszowe X Seminarium Mediolingwistyczne sekcji „Język w mediach” Polskiego Towarzystwa Komunikacji Społecznej. Organizatorami seminarium byli: przewodnicząca sekcji dr hab. Danuta Kępa-Figura, prof. UMCS; prof. dr hab. Jerzy Gołuchowski oraz dr Katarzyna Zdanowicz-Cyganiak z UE w Katowicach. Tematem spotkania była komunikacja z botem. Problem ten ukazany został z uwzględnieniem perspektywy mediolingwistycznej.

Podczas seminarium odbyły się warsztaty, w ramach których dr Dorota Marquardt z UE w Katowicach zaprezentowała opracowany przez nią konwersacyjny chatbot Anna Campo, służący do rozmowy na temat filmów. Prowadząca odsłoniła kulisy projektowania chatbota, w tym tworzenia bazy danych i opracowywania ścieżek dialogowych. Pokazała też, na czym polega jego „uczenie”.

Drugi warsztat przeprowadziła mgr Aleksandra Popiel (doktorantka UE w Katowicach), która opowiedziała o tym, jak tworzyć prompty chata GPT, aby był on przydatny w pracy copywritera, a także zaprezentowała chatbot Replika.

Następnie dr D. Marquardt wygłosiła referat pt. *Dialog z chatbotem. Ujęcie mediolingwistyczne*. Głównym celem badań był opis specyfiki dialogu między ludźmi a chatbotami konwersacyjnymi. Strukturyzując analizę dialogu, uwzględniła specyfikę jego budowy formalnej, poznawczej, pragmatycznej i stylistycznej.

Dr hab. Jacek Wasilewski z Uniwersytetu Warszawskiego w wystąpieniu pt. *Komunikacja z botem – reakcje emocjonalne ludzkiego uczestnika interakcji* przedstawił natomiast wyniki eksperymentu, który polegał na tym, że badano reakcje ludzi na pochwały otrzymywane przez bota albo na ich brak.

Humorystycznym akcentem kończącym seminarium było wysłuchanie sprawozdania stworzonego w trakcie spotkania za pomocą chata GPT oraz jego krótszej wersji na podstawie polecenia: „Na bazie stworzonego wcześniej sprawozdania napisz krótką relację ze spotkania, nadającą się na stronę internetową Wydziału Politologii i Dziennikarstwa UMCS, którego pracownikiem jest jedna z organizatorów spotkania dr hab. Danuta Kępa-Figura, prof. Uczelni”. Relacja ta stała się przedmiotem dalszej dyskusji zabranych mediolingwistów.

Alena Podviazkina

Tytuł artykułu został zaproponowany przez chat GPT.

Fot. Alena Podviazkina

Międzynarodowe webinarium badawcze III International Research Day

20 czerwca w Instytucie Pedagogiki odbyło się międzynarodowe webinarium badawcze International Research Day. To już kolejna – trzecia edycja tego wydarzenia, którego hasło przewodnie w tym roku brzmiało „Contemporary debates on human care and education”. Symposium zorganizowane zostało przez Zespół ds. Promocji Umieędzynarodawiania Badań działający w Instytucie Pedagogiki, a przewodniczącą wydarzenia była dr hab. Barbara Bilewicz – zastępca dyrektora IP. W spotkaniu wzięli udział badacze z Turcji, Wielkiej Brytanii, Włoch i Polski.

Głównym celem sympozjum była wymiana doświadczeń badawczych w zakresie szeroko pojmowanej opieki, wsparcia i edukacji w różnych grupach społecznych.

Prof. Francesco Pira i prof. Carmela Mento z Uniwersytetu w Mesynie (Włochy) omówili zagadnienie komunikacji społecznej w perspektywie posiadanych wartości i relacji, zwracając uwagę na problemy i trudności z tym związane. Kolejno dr Glenda Walsh z Uniwersytetu Stranmillis w Belfaście (Wielka Brytania) nakreśliła znaczenie pedagogiki zabawy w praktyce pedagogicznej, wskazując na duże znaczenie zabawy jako narzędzia pedagogicznego zapewniającego wysokiej jakości doświadczenia edukacyjne dla wszystkich dzieci. Dr Seda Gökçe Turan z Uniwersytetu Bahçeşehir (Turcja) podzieliła się prezentacją na temat badań dotyczących cyberprzemocy wśród dzieci i młodzieży, podkreślając globalny charakter problemu. Następnie prof. Maria Gabriella Pediconi (Uniwersytet Carlo Bo, Włochy) zaprezentowała wyniki badań jakościowych dotyczących doświadczeń nauczycieli podczas pandemii

Zdjęcie: ilustracja/freepik

COVID-19, zwracając uwagę na wspieranie odporności (*resilience*) nauczycieli. Z kolei prof. Raffaella Santi z Uniwersytetu Carlo Bo w Urbino (Włochy) omówiła zagadnienie edukacji w placówkach szpitalnych. Z filozoficznym podejściem obejmującym teoretyczne rozważania nad etyką opieki w pediatrycznej edukacji szpitalnej przeanalizowała szereg aspektów tej trudnej pracy. Dr hab. Urszula Oszwa, prof. UMCS podczas wystąpienia starała się odpowiedzieć na pytanie: Jak wspierać studentów w ich wielowymiarowym procesie edukacji?

Jej prezentacja dotyczyła połączenia edukacji, wsparcia emocjonalnego i społecznego międzynarodowych studentów kierunków nauczycielskich podczas studiów na UMCS. Natomiast dr hab. Beata Bednarczuk, prof. UMCS opowiedziała o absolwentach szkół Montessori jako autorach własnego rozwoju.

Na zakończenie ostatniej sesji dr hab. Barbara Bilewicz (UMCS, Polska) zaprezentowała wyniki projektu badawczego, którego celem była ocena skuteczności programu Steer to STEAM wspierającego rozwój umiejętności rozumowania przestrzennego u dzieci.

Ważnym uzupełnieniem prezentowanych wykładów była możliwość zadawania pytań prelegentom i dyskusja dotycząca omawianych kwestii. Wydarzenie nie odbyłoby się bez wsparcia organizacyjnego pracowników Katedry Lingwistyki Stosowanej: kierownika katedry dr. hab. Jarosława Krajki, prof. UMCS; dr. hab. Konrada Klimkowskiego i mgr. Konrada Szulgi oraz aktywnie zaangażowanych studentów Wydziału Filologicznego, którzy tłumaczyli przebieg sympozjum.

Agnieszka Gabryś

Konferencja KAFU w Berlinie

W dn. 8–10 czerwca w Berlinie odbyło się doroczne posiedzenie Kommission zur Erforschung von Sammlungen archäologischer Funde und Unterlagen aus dem nordöstlichen Mitteleuropa (Komisji do badań zbiorów znalezisk archeologicznych i dokumentów z północno-wschodniej Europy Środkowej). Oprócz sprawozdań z działalności poszczególnych członków rzeczywistych i członków korespondentów obrady skupiły się na dwóch zagadnieniach: poszerzenia KAFU o Ukrainę i pomocy dla muzeów tego kraju, szczególnie tych znajdujących się blisko strefy działań wojennych.

Propozycja przyjęcia Ukrainy do KAFU padła już na ubiegłorocznym spotkaniu w Norymberdze¹. Trzeba było jednak czasu na zorientowanie się co do możliwości udziału badaczy ukraińskich w pracach komisji i wyznaczenia celów oraz oczekiwań związanych z ich obecnością. Szybko okazało się, że są „pokłady” dokumentacji z czasów niemieckiej okupacji Ukrainy (wtedy ZSRR), kiedy inwentaryzowano muzea, kolekcje i prowadzono wykopaliska (!). Jeszcze większe archiwalia odnoszą się do czasów monarchii austro-węgierskiej, czyli jest co „odzyskiwać” z zaginionych kolekcji. Ustalono, że uroczyste przyjęcie Ukrainy do KAFU nastąpi w przyszłym roku, na konferencji, która odbędzie się w Szczecinie. Będzie ona też w dużej części poświęcona skutkom wojny z Rosją i posłuży wypracowaniu długofalowej strategii ochrony archeologicznego dziedzictwa w Ukrainie.

KAFU już w grudniu poprosiło o wykonanie raportu strat muzealnych w tym kraju – oczywiście z pełnym naciskiem na muzea i instytucje specjalizujące się w gromadzeniu znalezisk archeologicznych. Przy udziale dwóch związanych z lubelską archeologią specjalistów – Maxa Levady² i Kirylla Myzgina³ sporządzono pełną listę placówek z określeniem ich stanu od wybuchu wojny. Niestety, kilka z nich uległo zniszczeniu, co dotyczy również skansenu archeologicznego Verchnij Saltiv (Історико-археологічний музей-заповідник

„Верхній Салтів”). Na liście strat znalazły się jeszcze placówki z miejscowości Ochtyr i kilka muzeów z obłasti czernichowskiej. Drugą grupę stanowią muzea, które uległy częściowemu zniszczeniu, ale ich ocalałe zbiory, najczęściej z racji bliskości frontu działań wojennych, są ciągle zagrożone. Powołana grupa robocza pod kierunkiem prof. Matthiasa Wemhoffa z udziałem dr. Heino Neumayera i polskich archeologów: prof. Magdaleny Mączyńskiej z Krakowa, prof. Wojciecha Nowakowskiego z Warszawy i piszącego te słowa, wytypowała leżące blisko granicy z Rosją muzeum krajowe w mieście Sumy jako wymagające najpilniejszej pomocy. Posiada ono kolekcje odkryć z całych pradziejów, z bardzo spektakularnymi, odnoszącymi się do osadnictwa Gotów w tym rejonie. Uznaliśmy za najpilniejsze digitalizowanie zabytków i ich dokumentacji oraz zapewnienie jak najbezpieczniejszych warunków ich przechowania.

Po konsultacjach z dyrekcją muzeum ustalono parametry niezbędnych sprzętów, na co KAFU przeznaczyło 15 tys. euro (netto). W niedługim czasie trafią one do adresata, ale tutaj okazało się, że bez wykorzystania doświadczenia w kontaktach z Ukrainą, jakie zdobyło Muzeum im. Stanisława Staszica w Hrubieszowie, droga ta uległaby niebotycznemu wydłużeniu. Dyrektor Bartłomiej Bartecki (nasz absolwent) stał się więc niejako kluczem do sukcesu projektu KAFU i ratowania zabytków w Sumach.

Postanowiono też o zmianie statusu dwóch członków korespondentów na członków rzeczywistych (dr Jarosław Rola z Piły i dr Bartłomiej Rogalski ze Szczecina), co wynikało nie tylko z ich zasług dla funkcjonowania KAFU, ale również z przejścia na emeryturę m.in. Amicis Universitatis Mariae Curie-Skłodowska prof. dr. hab. Clausa von Carnapa-Bornheima. Przyjęto też dwie nowe kandydatury członków korespondentów – prof. Dietera Quasta ze Szlezewiku i dr Agaty Chilińskiej-Früboes z Krakowa.

Miłym akcentem berlińskiego spotkania było wręczenie prezentu w postaci kilkudziesięciu bezcennych publikacji dla Biblioteki Instytutu Archeologii UMCS – w podzięce za zaangażowanie i efektywną działalność.

KAFU działa z dużym wyprzedzeniem. W związku z tym omawiano planowane na 2026 r. wydarzenie – konferencję w moim rodzinnym Złotowie. W roku tym przypadnie jubileusz 25-lecia działalności KAFU, więc

¹ A. Kokowski, *Konferencja KAFU w Norymberdze*, „Wiadomości Uniwersyteckie”, nr 5/286, s. 46–47.

² Por. jego dzienniki z pierwszych dni wojny – A. Kokowski, *Dzienniki wojenne Maxa Levady*, „Wiadomości Uniwersyteckie”, nr 4/285, s. 49.

³ Aktualnie uczestniczy on we wszystkich kluczowych projektach Instytutu Archeologii UMCS oraz tych związanych z archeologią Kotliny Hrubieszowskiej.

będzie to okazja do podsumowania dorobku organizacji. Tam też pożegnam się z członkostwem w KAFU, co równolegle uczyni dr Heino Neumayer – wielki przyjaciel lubelskiej archeologii. W przygotowaniu jest okolicznościowa publikacja, w której każdy zaangażowany w działalność komisji będzie prezentował swoje naj-

większe osiągnięcia. Zapowiadam już dzisiaj – Lublin ma się czym pochwalić. Zaplanowano też uroczystości w Berlinie, z udziałem prominentnych postaci świata nauki i polityki, które mają wzmocnić renomę i znaczenie komisji na międzynarodowym rynku naukowym.

Andrzej Kokowski

Wizyta studyjna w miastach LOM

5 czerwca dr Dagmara Kociuba z Katedry Gospodarki Przestrzennej oraz mgr Elia Vettorato, doktorant na Wydziale Architektury i Urbanistyki Politechniki w Mediolanie odbyli wizytę studyjną w miastach zrzeszonych w Stowarzyszeniu Lubelski Obszar Metropolitalny. Stowarzyszenie reprezentował Radosław Guz.

Pierwsze spotkanie odbyło się w Urzędzie Miasta Nałęczów, gdzie wraz z burmistrzem Wiesławem Pardyką omawiano kwestie współpracy gmin w Lubelskim Obszarze Funkcjonalnym w kontekście implementacji Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych. Kolejne spotkanie miało miejsce w Urzędzie Miasta i Gminy Kamionka,

gdzie z burmistrzem Karolem Ługowskim rozmawiano o wyzwaniach rozwojowych i współpracy międzygminnej z perspektywy nowego członka Stowarzyszenia LOM oraz miasta, które w 2021 r. odzyskało prawa miejskie.

Podczas wizyty mgr E. Vettorato przeprowadził wywiady pogłębione z władzami miast na temat kwestii instytucjonalnych i kształtowania polityki rozwoju LOM z perspektywy „starych” (Nałęczów) i „nowych” (Kamionka) gmin partnerskich. Ich wyniki zostaną wykorzystane w pracach naukowych.

*Dagmara Kociuba
Elia Vettorato*

Archivum prywatne

Ogólnopolska konferencja naukowa „Polska myśl polityczna na emigracji (1939–1990)”

1 czerwca w murach Wydziału Politologii i Dziennikarstwa odbyła się ogólnopolska konferencja naukowa pt. „Polska myśl polityczna na emigracji (1939–1990)”. Wydarzenie oficjalnie zainaugurowali: dr hab. Zbigniew Pastuszek, prof. UMCS, prorektor ds. rozwoju i współpracy z gospodarką; prof. dr hab. Marek Pietraś, dyrektor Instytutu Nauk o Polityce i Administracji oraz prof. dr hab. Walenty Baluk, dyrektor Centrum Europy Wschodniej, zastępca dyrektora INoPiA.

W konferencji uczestniczyło ponad 40 wybitnych politologów i historyków z licznych ośrodków naukowych z całej Polski zajmujących się badaniami dziejów myśli politycznej oraz historii polskiego państwa na uchodźstwie.

W trakcie konferencji w dwóch sesjach plenarnych i trzech panelach dyskusyjnych wygłoszono łącznie 35 referatów. Uczestnicy spotkania rozmawiali o polskiej myśli politycznej na emigracji w okresie od wybuchu II wojny światowej do upadku Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej i przekazania Lechowi Wałęsie insygnii władzy prezydenckiej przez Ryszarda Kaczorowskiego.

W dyskusji poruszono następujące kwestie: źródła ideowe emigracyjnej myśli politycznej, polityczne ośrodki na emigracji i ich wpływ na politykę międzyna-

rodową, dorobek ideowo-polityczny różnych „fal emigracyjnych” w analizowanym okresie, publicystyka polityczna różnorodnych środowisk ideowo-politycznych na emigracji, organy prasowe wydawane przez polskie środowiska ideowo-polityczne na emigracji, biografie polityczne znanych na emigracji intelektualistów, publicystów i myślicieli politycznych.

Specyfika spotkania sprzyjała nawiązaniu współpracy środowisk naukowych politologów i historyków z różnych ośrodków naukowo-badawczych w kraju w zakresie myśli politycznej oraz historii polskiego państwa na uchodźstwie.

Wydarzenie zostało zorganizowane przez Katedrę Myśli Politycznej i Komunikowania Politycznego UMCS, Centrum Badań nad Historią Państwa Polskiego na Uchodźstwie KUL, Instytut im. Generała Władysława Andersa, Regionalny Ośrodek Debaty Międzynarodowej w Lublinie i Ludowe Towarzystwo Naukowo-Kulturalne (oddział w Lublinie).

Konferencja została objęta patronatem honorowym przez rektora UMCS prof. dr hab. Radosława Dobrowolskiego i Polskie Towarzystwo Nauk Politycznych (oddział w Lublinie). Patronat medialny nad wydarzeniem sprawowało Radio Lublin.

Eleonora Kirwiel

Fot. Igor Kalsinchenko

Fot. Igor Kalsinchenko

Fot. Ilor Kolsmichenko

III Ogólnopolska Konferencja Naukowa „Bezpieczeństwo zdrowotne: polityka, medycyna, komunikacja”

15 czerwca odbyła się III Ogólnopolska Konferencja Naukowa „Bezpieczeństwo zdrowotne: polityka, medycyna, komunikacja. Cz. 2: Świat po pandemii Covid-19”. Wydarzenie po raz kolejny zorganizowane zostało przez Katedrę Bezpieczeństwa Międzynarodowego i Katedrę Stosunków Międzynarodowych Instytutu Nauk o Polityce i Administracji UMCS, Katedrę Komunikacji Wizualnej i Nowych Mediów Instytutu Dziennikarstwa i Zarządzania KUL, XVI Komisję Politologii i Stosunków Międzynarodowych Oddziału Polskiej Akademii Nauk w Lublinie oraz Fundację Badań Międzynarodowych.

Podczas tegorocznej konferencji ogłoszono 25 referatów. Tematyka wystąpień dotyczyła zagadnień w ramach następujących paneli: „Państwa i instytucje w (post) pandemicznym systemie bezpieczeństwa

międzynarodowego”, „Wyzwania i zagrożenia dla koncepcji rozwoju samopodtrzymującego się po pandemii Covid-19”, „Media i komunikacja o zdrowiu po doświadczeniach pandemii Covid-19”. W ramach konferencji odbył się również panel studencki „Nowy, inny świat jako rzeczywistość po pandemii Covid-19”.

Konferencja jako wydarzenie cykliczne jest platformą wymiany informacji i doświadczeń związanych z wyzwaniami dla bezpieczeństwa zdrowotnego Polski, Europy i świata, służącą integracji środowiska praktyków i specjalistów z zakresu polityki, medycyny oraz komunikacji. Celem tegorocznej konferencji była dyskusja na temat zmian i zagrożeń w wymiarach środowiska międzynarodowego będących efektem pandemii.

*Justyna Kiećzkowska
Liliana Węgrzyn-Odzioba*

Projekt „Język w kulturze i kultura w języku – seminarium i warsztaty dla studentów polonistyki w Ołomuńcu”

Sukcesem zakończył się międzynarodowy projekt dydaktyczny pt. „Język w kulturze i kultura w języku – seminarium i warsztaty dla studentów polonistyki w Ołomuńcu”, zrealizowany przez UMCS i Uniwersytet Palackiego w ramach programu „Promocja języka polskiego” Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej (nr umowy o dofinansowanie: BJP/PJP/2022/1/00006/U). Celem projektu było zapoznanie studentów ołomunieckiej polonistyki z metodologią badania polszczyzny ludowej w szerokim kontekście kulturowym, w czym od lat specjalizuje się Pracownia Etnolingwistyczna im. Jerzego Bartmińskiego i skupieni wokół niej językoznawcy, kulturoznawcy, animatorzy kultury, muzykolodzy i muzycy, którzy współpracują ze sobą przy różnych inicjatywach. Koordynatorką projektu ze strony polskiej była dr Katarzyna Prorok, natomiast stronę czeską reprezentowała dr Aleksandra Starzyńska.

Seminarium dla studentów w Ołomuńcu prowadzili w semestrze letnim 2022/2023 pracownicy Wydziału Filologicznego UMCS. Prof. dr hab. Stanisława Niebrzegowska-Bartmińska, dr hab. Marta Nowosad-

-Bakalarczyk oraz dr hab. Joanna Szadura, prof. UMCS wygłosiły wykłady wstępne z zakresu dialektów i gwar polskich, języka folkloru, gatunków folkloru oraz regionalnego dziedzictwa językowo-kulturowego. Odbyły się także zajęcia konwersatoryjne pozwalające w większym stopniu zaktywizować studentów. Dr Anna Kaczan, dr Monika Łaskiewicz i dr Katarzyna Prorok pokazały, jak gromadzić i opracowywać materiały dotyczące języka i kultury ludowej oraz w jaki sposób badać

obraz świata utrwalony w tekstach folkloru, a zwłaszcza w pieśniach, bo to jeden z najliczniej reprezentowanych i najciekawszych gatunków polskiego folkloru. Do tego celu wykorzystane zostały m.in. archiwalne nagrania z badań terenowych prowadzonych na polskiej wsi od lat 60. XX w. i gromadzonych w Pracowni Etnolingwistycznej im. Jerzego Bartmińskiego.

Cykl seminaryjny zamknął wykład dr Agaty Kusto o polskim folklorze muzycznym i jego przemianach. Był on dobrym wstępem do warsztatów folklorystycznych pokazujących język i kulturę „w działaniu”. Prowadzili je animatorzy kultury i muzycy z Orkiestry św. Mikołaja pod kierownictwem mgr Agnieszki Mateckiej-

↑ Warsztaty Orkiestry św. Mikołaja w Ołomuńcu

-Skrzypek i mgr. Bogdana Brachy. Podczas warsztatów studenci haftowali po krzeczonowsku, malowali pisanki woskiem, wili tradycyjne wianki z wiosennych ziół i kwiatów, słuchali opowieści o dawnych zwyczajach ludowych oraz uczyli się pieśni ludowych we współczesnych aranżacjach. Mogli je później zagrać i zaśpiewać wraz z zespołem na koncercie plenerowym zamykającym projekt. Koncert odbył się w ogrodach uniwersyteckich przy zabytkowych murach miejskich (Parkánové zahrady) i uświetnił obchody 100-lecia czeskiej polonistyki.

Ankiety przeprowadzone na zakończenie projektu pokazały, że czescy studenci docenili różnorodność działań podjętych przez zespół lubelski i chcieliby wziąć udział w podobnych projektach naukowo-dydaktycznych, co otwiera możliwości dalszej współpracy między uniwersytetami w ramach promocji języka polskiego.

Katarzyna Prorok

Fot. Aleksandra Starzyńska

↑ Warsztaty Orkiestry św. Mikołaja w Ołomuńcu

Lubelski Festiwal Muzyki i Edukacji

Wbieżącym roku kilka szczególnych okoliczności sprawiło, iż Wydział Pedagogiki i Psychologii wspólnie z Wydziałem Artystycznym podjęły się zorganizowania szeregu imprez i wydarzeń pod wspólnym szyldem Lubelskiego Festiwalu Muzyki i Edukacji. Te szczególne okoliczności to jubileusz 50-lecia WPiP oraz jubileusz 50-lecia kształcenia artystycznego na naszym Uniwersytecie. To także przeprowadzka do nowych, reprezentacyjnych siedzib oraz zbliżenie przestrzenne obu wydziałów i ściślejsza współpraca tych jednostek.

Patronat honorowy nad wydarzeniami objął rektor UMCS prof. dr hab. Radosław Dobrowolski oraz prezydent Lublina dr Krzysztof Żuk. Z ramienia WPiP odpowiedzialnym za organizację wyżej wymienionych imprez był dr hab. Mirosław Grusiewicz, prof. UMCS, a z ramienia WA – dr Andrzej Białkowski, prof. UMCS.

Głównymi wydarzeniami festiwalu, które miały miejsce w maju i czerwcu w budynkach Instytutu Pedagogiki i Instytutu Psychologii oraz w przestrzeniach między nimi, była konferencja naukowa, konferencja metodyczna oraz piknik muzyczny. Dodatkowo dla chętnych zorganizowano wycieczkę z przewodnikiem po starym mieście.

Organizatorom projektu przyświecało wiele celów naukowych i pragmatycznych. Jednym z nich była diagnoza obecnej sytuacji edukacji muzycznej, poszukiwanie dla niej perspektyw i rozwiązań na przyszłość. Nie mniej ważnym celem była też integracja środowiska zarówno naukowego, jak i osób zajmujących się praktyką edukacji muzycznej oraz powstanie miejsca wzajemnych spotkań i konsultacji. Ważne było również stworzenie wizerunku edukacji muzycznej jako obszaru działalności, który potrafi pozytywnie zmieniać ludzi, kształtować dzieci i młodzież.

Konferencja naukowa „Praktyki muzyczne pomiędzy utopiami. Edukacja muzyczna w poszukiwaniu

i odzyskiwaniu sensu” odbyła się w dn. 18–19 maja. Głównymi jej organizatorami była Katedra Pedagogiki Kultury Instytutu Pedagogiki oraz Katedra Pedagogiki Instrumentalnej i Teorii Muzyki Instytutu Muzyki. Konferencję otworzyli i gości powitali: rektor UMCS prof. dr hab. Radosław Dobrowolski, dyrektor Instytutu Pedagogiki dr hab. Stanisława Byra, prof. UMCS oraz dyrektor Instytutu Muzyki dr hab. Piotr Wijatkowski, prof. UMCS.

Do czynnego udziału zostały zaproszone osoby reprezentujące dwie odrębne dziedziny naukowe. Byli to antropolodzy i socjologowie kultury, specjalizujący się w kulturze muzycznej oraz osoby związane z pedagogiką muzyki (pojedyncze osoby reprezentowały muzykologię, psychologię muzyki, edukację przedszkolną i wczesnoszkolną). W ciągu dwóch dni wysłuchaliśmy 27 wystąpień.

Zaproszenie uznanych i utytułowanych antropologów, socjologów kultury i kulturoznawców było celowym zabiegiem. Utopijność obecnej edukacji muzycznej w wymiarze rozwiązań ideowych, systemowych i metodycznych wynika przede wszystkim z niedostosowania tejże edukacji do współczesnych czasów i obecnej kultury. Aktualna wiedza z zakresu antropologii kultury i innych nauk humanistycznych i społecznych wydaje się być niezbędna dla kształtowania nowych wizji i paradygmatów edukacyjnych. Istnieje pilna potrzeba stworzenia nowych podstaw teoretycznych dla pedagogiki muzyki.

Niecodziennymi wydarzeniami towarzyszącymi konferencji naukowej były koncerty. 18 maja mogliśmy wysłuchać znakomitej skrzypaczki Marty Magdaleny Lelek. Wieczorny koncert był połączeniem subtelnej i pogodnej muzyki jazzowej z rapem w wykonaniu Eskaubeia i Tomka Nowaka Quartetu. Koncert ten przygotował i sponsorował Jazz Club Pod Filarami z Gorzowa Wielkopolskiego.

Fot. Aleksandra Woch

Drugim ważnym punktem Lubelskiego Festiwalu Muzyki i Edukacji była konferencja metodyczna „Szkolne i pozaszkolne praktyki muzyczne. W poszukiwaniu najlepszych rozwiązań”. Do jej organizacji włączyło się Stowarzyszenie Nauczycieli Muzyki, które do udziału – łącznie z osobami prowadzącymi warsztaty, lekcje pokazowe, debaty, występującymi na koncertach – zaprosiło ok. 100 nauczycieli muzyki z całej Polski.

Konferencja była zaplanowana tak, że część wydarzeń, w tym wszystkie z pierwszego dnia, były otwarte dla szerokiej publiczności, zaś specjalistyczne warsztaty metodyczne drugiego dnia przeznaczone były dla zapisanych uczestników, ale i tu nie zabrakło studentów z obu wydziałów. Z otwartych imprez warto wymienić debatę „Jaka szkoła, jaka edukacja? System, relacje, formy treści”, cztery otwarte warsztaty o celach terapeutycznych, ukierunkowane na działania muzyką w celach poprawy samopoczucia, fizyczności, emocjonalności. Liczną publiczność zgromadziły lekcje pokazowe, w których uczestniczyły dzieci z Przedszkola „Dobry Start” w Lublinie oraz ze Szkoły Podstawowej nr 6 im. Romualda Traugutta w Lublinie.

Zainteresowaniem cieszyły się też dwa koncerty, jakie miały miejsce z czerwca. Przed południem z recitalem wystąpił znany lubelski bard i pianista Piotr Selim. Wieczorem mieliśmy okazję posłuchać muzyki Rafała Rozmusa, który wystąpił z septetem instrumentalistów: Beatą Dąbrowską, Michaelą Gadaszewską, Sofią Maksymenko, Janem Mielniczukiem, Irminą Pietraszko, Tomaszem Piłatem oraz Anastasią Stempel. Muzyce do niemego filmu z 1924 r. *Sherlock junior* towarzyszyła projekcja filmowa.

Festiwal zakończył się piknikiem muzycznym, na którym prezentowali się nauczyciele muzyki, uczestnicy, goście i organizatorzy Ogólnopolskiej Konferencji Metodycznej Nauczycieli Muzyki. Wystąpiły na nim rów-

Fot. Idalia Mastalerz

Fot. Idalia Mastalerz

nież chóry i zespoły artystyczne ze Szkoły Podstawowej nr 6 im. Romualda Traugutta w Lublinie, zespół z Płocka Ania C i Przyjaciele oraz Piotr Szymański z Michałem Lewartowiczem.

W całym projekcie najtrudniejsze okazało się zorganizowanie koncertów w miejscach, które do tego celu trzeba było przystosować. Udało się to dzięki zaangażowaniu władz wydziałów oraz administracji budynków, a przede wszystkim sponsorów.

Miroslaw Grusiewicz

Podsumowanie projektu Uniwersalność+ dla turystyki i rekreacji

12 czerwca na Wydziale Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej w ramach uroczystego forum odbyło się podsumowanie i zakończenie projektu Uniwersalność+ dla kierunku turystyka i rekreacja.

Projekt był współfinansowany z Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój Oś III. Szkolnictwo wyższe dla gospodarki i rozwoju – Działanie 3.5. Kompleksowe programy szkół wyższych i związany z realizacją narodowego programu Dostępność PLUS, którego celem jest zapewnienie swobodnego dostępu do dóbr, usług oraz możliwości udziału w życiu społecznym i publicznym osób o szczególnych potrzebach w zakresie dostosowania przestrzeni publicznej, architektury, transportu i produktów do wymagań wszystkich obywateli.

Projekt Uniwersalność+ dla turystyki i rekreacji był realizowany w latach 2019–2023 i składał się z dwóch części. W ramach pierwszej z nich odbyły się szkolenia merytoryczne dla nauczycieli akademickich, którzy w drugiej części, obejmującej kształcenie studentów, pełnili funkcję edukatorów. W projekcie wzięli udział: dr Renata Krukowska, dr Krzysztof Kałamucki, prof. UMCS, dr Joanna Szczęsna, dr Monika Widz oraz dr Paweł Wojtanowicz.

Szkolenia dla studentów zostały zrealizowane w dwóch edycjach – 2021/2022 oraz 2022/2023. Wzięło w nich

udział niemal 60 studentów kierunku turystyka i rekreacja. Zarówno nauczyciele akademicki, jak i studenci w ramach szkoleń z udziałem osób o specjalnych potrzebach (osób z niepełnosprawnościami, seniorów, rodzin z dziećmi, obcokrajowców itd.) i ekspertów z branży turystycznej poznali ograniczenia i potrzeby różnych grup społecznych, szczególnie w zakresie uczestnictwa w turystyce oraz tajniki organizacji imprez turystycznych dla takich osób. W ramach warsztatów praktycznych, odbywających się w przestrzeni miasta, studenci mogli też, dzięki zakupionym na potrzeby projektu sprzętom symulacyjnym, samodzielnie doświadczyć poruszania się, wykonywania różnych czynności i korzystania z usług turystycznych, wcielając się w rolę osób o specjalnych potrzebach. Ważną częścią projektu był wyjazd studyjny pn. „Dostępna Warszawa”, w ramach którego poznali dobre praktyki w zakresie dostosowania obiektów i usług turystycznych (transportowych, hotelarskich, gastronomicznych, kulturalnych, rozrywkowych, rekreacyjno-sportowych itp.) do potrzeb osób o specjalnych wymaganiach i ograniczeniach.

Na ostatnim etapie projektu studenci poznali zasady projektowania uniwersalnego i celowanego w odniesieniu do przestrzeni, obiektów oraz usług turystycznych i rekreacyjnych. Wykorzystując zdobytą wiedzę, doświadczenie i umiejętności, wykonali projekty uniwersalnych obiektów turystycznych (np. hotelu, restauracji, trasy turystycznej, terenu rekreacyjnego) oraz przygotowali programy imprez turystycznych adresowanych do osób o specjalnych potrzebach. Wyniki swoich doświadczeń zdobytych w ramach projektu oraz przygotowane prace zaprezentowali na forum podsumującym projekt, którego uczestnikami, oprócz studentów i nauczycieli akademickich, była dziekan WNoZiGP dr Jolanta Rodzoś, prof. UMCS oraz zaproszeni goście – osoby z niepełnosprawnościami i przedstawiciele instytucji działających na rzecz osób o specjalnych potrzebach.

Treści z zakresu dostępności i projektowania uniwersalnego w turystyce zostały wprowadzone do programu studiów na kierunku turystyka i rekreacja i od roku akademickiego 2023/24 będą je realizować wszyscy studenci.

Joanna Szczęsna

Fot. Michał Zembrzycki

Fot. Barbara Procił

Panel dyskusyjny „Youth Forced to Flee – Inspiration in Displacement”

Z okazji Światowego Dnia Uchodźcy Biuro Wysokiego Komisarza ds. Uchodźców (UNHCR), Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej i Miasto Lublin zorganizowały panel dyskusyjny „Youth Forced to Flee – Inspiration in Displacement”. Wydarzenie odbyło się 21 czerwca w Akademickim Centrum Kultury i Mediów UMCS Chatka Żaka.

Spotkanie otworzyli prorektor ds. rozwoju i współpracy z gospodarką dr hab. Zbigniew Pastuszek, prof. UMCS, dyrektor Regionalnego Biura UNHCR Marco Procaccini oraz zastępca prezydenta Lublina ds. oświaty i wychowania Mariusz Banach. Organizatorzy wydarzenia zwrócili szczególną uwagę na znaczenie tolerancji, dialogu międzykulturowego oraz wyzwania związanych z integracją uchodźców zarówno w naszym mieście, jak i w skali całej Polski.

Fot. Barbara Procił

Każdego roku miliony młodych ludzi doświadcza przesiedlenia we własnym kraju lub ucieka za granicę w poszukiwaniu ochrony przed wojną, prześladowaniami i przemocą. Podczas spotkania młodzi uczestnicy panelu z Afganistanu, Grecji, Iranu, Włoch, Polski i Ukrainy podzielili się swoimi doświadczeniami związanymi z przesiedleniem w poszukiwaniu bezpiecznego miejsca na ziemi. Inspirujące rozmowy zostały zakończone dyskusją uczestników panelu.

Alina Czarnacka

I Międzynarodowy Kongres Edukacji Pozaformalnej „Całozyciowa KreAktywność”

W dni. 12–14 czerwca na Wydziale Pedagogiki i Psychologii UMCS odbył się I Międzynarodowy Kongres Edukacji Pozaformalnej „Całozyciowa KreAktywność” (I International Non-Formal Education Congress in Lublin „Life-long CreActivity”). Wydarzenie zostało zorganizowane przez WPiP, Urząd Miasta Lublin oraz Fundację Sempre a Frente we współpracy z Sekcją Pedagogiki Sztuki Komitetu Nauk Pedagogicznych Polskiej Akademii Nauk. Kongres dotowany był ze środków miasta i został zrealizowany w ramach inicjatyw związanych z przyznaniem mu prestiżowego tytułu Europejskiej Stolicy Młodzieży 2023.

Wydarzenie odbyło się pod patronatem honorowym prezydenta Lublina dr. Krzysztofa Żuka oraz rektora UMCS prof. dr. hab. Radosława Dobrowolskiego. Patronat medialny sprawowali: Polskie Radio Lublin, TVP3 Lublin, „Forum Akademickie”, TV UMCS, Akademickie Radio Centrum.

Głównym celem kongresu była międzysektorowa debata nad zakresem, formami oraz funkcjami edukacji pozaformalnej w Polsce i na świecie oraz stworzenie platformy współpracy pomiędzy podmiotami edukacji pozaformalnej (młodzieżą, uczelniami, organizacjami pozarządowymi, placówkami edukacyjnymi, samorzą-

dami, instytucjami kultury) w wymiarze międzynarodowym i lokalnym.

Wydarzenie odbyło się w formule hybrydowej. Stacjonarnie wzięło w nim udział ponad 200 osób z Polski oraz zagranicy – przedstawiciele organizacji pozarządowych, młodzież, kadra nauczycielska, pracownicy uniwersytetów i innych ośrodków naukowych oraz instytucji kultury. Główne wydarzenia transmitowane były online oraz tłumaczone na język angielski i polski język migowy.

Pierwszego dnia kongresu zorganizowane zostały wizyty studyjne, w ramach których uczestnicy zapoznali się ze specyfiką funkcjonowania przestrzeni miejskich realizujących edukację pozaformalną. Do wyboru były trzy ścieżki wizyt: Integracja międzykulturowa (Spilno Lublin – Akademickie Centrum Kultury i Mediów UMCS Chatka Żaka – Baobab); Przestrzenie młodzieżowe (Piwnica Labiryntu – Hej! – Centrum Informacji i Rozwoju Młodzieży); Animacja społeczno-kulturalna (Punkt Kultury – Rezerwat Dzikich Dzieci – Dom Słów).

Ponadto zainicjowane zostało Miasteczko Organizacji Pozarządowych, w ramach którego w ciągu trzech dni kongresu swoje działania prezentowały fundacje, stowarzyszenia oraz inne organizacje.

Fot. Melanis Sowa

Drugiego dnia odbyła się Międzynarodowa Konferencja „Społeczno-kulturowy wymiar edukacji pozaformalnej” pod patronatem Komitetu Nauk Pedagogicznych PAN. Wydarzenie otworzyli: dr hab. Andrzej Różański, prof. UMCS – dziekan WPiP, Mariusz Banach – zastępca prezydenta Lublina ds. oświaty i wychowania, prof. dr hab. Agnieszka Cybal-Michalska – przewodnicząca Komitetu Nauk Pedagogicznych PAN oraz prof. dr hab. Dariusz Kubinowski – przewodniczący Sekcji Pedagogiki Sztuki PAN.

W sesji plenarnej wygłoszone zostały cztery wykłady: *Młodość, wielokulturowość, edukacja pozaformalna – konteksty lokalne i globalne* (prof. dr hab. Zbyszko Melosik); *Świadomość międzykulturowa w przestrzeni edukacji pozaformalnej* (prof. dr hab. Agnieszka Gromkowska-Melosik); *(Ponownie) o dylematach animacji kultury* (dr hab. Sylwia Słowińska, prof. UZ); *Social media jako współczesna przestrzeń edukacji (nie tylko młodzieży)* (prof. dr hab. Roman Leppert).

Następnie odbyły się panele dyskusyjne oraz warsztaty zrealizowane w ramach trzech sekcji tematycznych „Identity – Interculturalism – Integration” (przewodniczący: prof. dr hab. Agnieszka Gromkowska-Melosik oraz dr hab. Jarosław Krajka, prof. UMCS); „Edukacja – młodzież – social media” (przewodniczący: prof. dr hab. Roman Leppert); „Animacja – lokalność – całościowość” (przewodnicząca: dr hab. Sylwia Słowińska, prof. UZ).

Trzeciego dnia zorganizowany został Kiermasz Projektów, w ramach którego odbyły się liczne warsztaty oraz prezentacje metodyczne. Zwieńczeniem kongresu była debata podsumowująca, podczas której zaprezentowane zostały wnioski z obrad konferencyjnych oraz z całego wydarzenia.

Urszula Lewartowicz

Fot. Krzysztof Filip

Fot. Małgorzata Słepniak

Międzynarodowa konferencja „Ochrona dziedzictwa archeologicznego Ukrainy”

WMuzeum Dialogu Kultur, oddziale Muzeum Narodowego w Kielcach, 16 czerwca odbyła się międzynarodowa konferencja „Ochrona dziedzictwa archeologicznego Ukrainy”, zorganizowana przez Instytut Archeologii UMCS w Lublinie i Muzeum Narodowe w Kielcach. W trakcie obrad archeolodzy, historycy, konserwatorzy i prawnicy poruszyli istotne kwestie dotyczące różnych aspektów ratowania dziedzictwa archeologicznego, ewidencjonowania i dokumentacji strat wojennych w poszczególnych obwodach Ukrainy. Zaprezentowano i omówiono polsko-ukraińskie projekty ukierunkowane na ochronę dziedzictwa kulturowego i archeologicznego, skalę dotychczasowych zniszczeń, sposoby zabezpieczania zabytków ruchomych i nieruchomych oraz stan kolekcji muzealnych na terenach wyzwolonych spod okupacji. W trakcie spotkania można było wysłuchać 11 referatów wygłoszonych przez 17 prelegentów. Reprezentowali oni 15 instytucji z 4 krajów.

Otwarcia konferencji dokonali dr Marcin Szeliga, wicedyrektor IA UMCS i Joanna Kaczmarczyk, wicedyrektor Muzeum Narodowego w Kielcach.

Wystąpienia zostały podzielone na trzy sekcje tematyczne. Pierwszy panel otworzył referat Marka Lemie-sza, pełnomocnika dyrektora Narodowego Instytutu Dziedzictwa ds. współpracy międzynarodowej i ochrony dziedzictwa oraz Natalii Wojcieszczuk, kierownik

Działu Zezwoleń Ministerstwa Kultury i Polityki Informacyjnej Ukrainy. Prelegenci omówili realizowany wspólnie projekt mający na celu ewidencjonowanie i dokumentowanie wojennych strat dziedzictwa kulturowego z lat 2022–2023 w obwodach czernichowskim i chersońskim. Następnie wysłuchano prof. dr. hab. Andrzeja Kokowskiego z IA UMCS, który opowiedział o działaniach Kommission zur Erforschung von Sammlungen archäologischer Funde und Unterlagen aus dem nordöstlichen Mitteleuropa (KAFU) na rzecz pogrążonej w wojnie Ukrainy. Ostatni referat wygłosiła Aleksandra Brodowska (Narodowy Instytut Dziedzictwa), która przedstawiła dotychczasową działalność tej jednostki i Centrum Pomocy dla Kultury na Ukrainie w kontekście zniszczeń dziedzictwa kulturowego ukraińskiej.

Drugą sekcję rozpoczęły wystąpienia poświęcone ewidencjonowaniu zniszczeń i ratowaniu dziedzictwa archeologicznego w obwodach kijowskim i odeskim. Aktualną sytuację w okolicy Kijowa omówił zespół archeologów w składzie: prof. Alla Buislykh (Instytut Archeologii Narodowej Akademii Nauk Ukrainy), dr Vsevolod Ivakin (Instytut Archeologii Narodowej Akademii Nauk Ukrainy) oraz Pavlo Shydlovsky (Kijowski Uniwersytet Narodowy im. Tarasa Szewczenki). O stratach w obwodzie odeskim oraz problemach, z jakimi zmagają się tamtejsi badacze, opowiedziały

konserwatorki Muzeum Archeologicznego w Odessie dr Mariia Lobanova i dr Olena Shevchenko. W tej części spotkania uczestnicy mogli również wysłuchać referatu o sposobach zabezpieczania zabytków w ekspozycji zewnętrznej w trakcie konfliktu zbrojnego. Problem ten omówiła Anna Kudzia – założycielka organizacji Ukraina Pomagamy. Natomiast dr Marcin Matera (Wydział Archeologii UW) i dr Beata Polit (Muzeum Narodowe w Kielcach/Instytut Archeologii UMCS) przedstawiły działalność polskich archeologów w południowo-wschodniej Ukrainie w XXI w.

Trzecia sekcja w większości została poświęcona zabezpieczeniu kolekcji muzealnych oraz informacjom o stanie muzeów na terenach wyzwolonych spod okupacji rosyjskiej. Kwestię tę podjęli dr Olena Dzneldze (Instytut Archeologii Narodowej Akademii Nauk Ukrainy), dr Irina Shramko (Muzeum Archeologiczne Charkowskiego Uniwersytetu Narodowego im. Wasyla Karazina), Denis Sikoza (Chersońska Okręgowa Inspekcja Ochrony Zabytków) i Anatoli Vol-

kov (Narodowy Rezerwat Chortyca). Tę część obrad zamknął referat Łukasza Bartnika (Muzeum Archeologiczne w Poznaniu) prezentujący projekt pomagam.pl/archeoaid ukierunkowany na wsparcie ukraińskich archeologów, służących w jednostkach Ochrony Terytorialnej Ukrainy.

Tego rodzaju spotkania konferencyjne uświadamiają, że Ukraina w trakcie wojny zmagą się z działaniami mającymi na celu wymazanie tożsamości narodu poprzez niszczenie niematerialnego i materialnego dziedzictwa kulturowego. Celem są wszystkie elementy świadczące o odrębności narodu: kultura ludowa, religia, język, literatura, sztuka. W konsekwencji burzone są cerkwie ukraińskiego kościoła prawosławnego, biblioteki, szkoły, muzea. W wyniku tych działań bezpowrotnie tracone jest również dziedzictwo archeologiczne.

Na zakończenie konferencję podsumowały Natalia Wojcieszczuk i dr Beata Polit – pomysłodawca i koordynator wydarzenia.

Beata Polit

Staż naukowy mgr. Niccolò Testiego

W lipcu w Instytucie Geografii Społeczno-Ekonomicznej i Gospodarki Przestrzennej staż naukowy odbywał mgr Niccolò Testi – doktorant z Uniwersytetu w Maceracie. Opiekunem naukowym stażysty była dr Dagmara Kociuba z Katedry Gospodarki Przestrzennej.

W ramach stażu mgr Testi we współpracy z dr Dąmą Kociubą realizował program badawczy „How blockchain can be used for smart cities?”. W badaniach skupiono się nad potencjalnym wykorzystaniem technologii *blockchain* do zarządzania zaufanymi danymi w Smart City Lublin.

12 lipca odbyło się spotkanie mgr. Niccolò Testiego z przedstawicielami władz wydziału i instytutu, w którym uczestniczyli dr Jolanta Rodzoś, prof. UMCS – dziekan WNoZiGP, dr hab. Wojciech Janicki, prof. UMCS

Fot. Michał Zembrzycki

– dyrektor IGSEiGP oraz dr Dagmara Kociuba. Podczas spotkania rozmawiano o programie naukowym mgr. Testiego oraz możliwości implementacji jego badań w sektorze publicznym i prywatnym, a także nawiązaniu współpracy naukowej z Uniwersytetem w Maceracie.

Dagmara Kociuba

Konferencja o rosyjskich zbrodniach wojennych na Ukrainie w latach 2022–2023

19 czerwca na Wydziale Politologii i Dziennikarstwa odbyła się konferencja pt. „Zbrodnie wojenne Rosji w Ukrainie w latach 2022–2023”, zorganizowana we współpracy z Centrum Europy Wschodniej, Instytutem Nauk o Polityce i Administracji, Katedrą Prawa Międzynarodowego Publicznego Wydziału Prawa i Administracji UMCS oraz Instytutem Europy Środkowej w Lublinie. Otwierając konferencję, dyrektor INoPiA prof. dr hab. Marek Pietraś podkreślił, że środowisko akademickie nie może pozostawać obojętne wobec zła i że wydarzenie ma na celu refleksję intelektualną nad zbrodniami wojennymi i zbrodniami przeciwko ludzkości. Dziekan WPiA prof. dr hab. Anna Przyborowska-Klimczak określiła tematykę konferencji jako zagadnienie mieszczące się na pograniczu prawa międzynarodowego. Przypomniała historię sądenia zbrodni wojennych i zbrodni przeciwko ludzkości oraz zwróciła uwagę na ewolucję i próby rozszerzenia sądownictwa międzynarodowego. Wyraziła nadzieję, że konferencja przyczyni się do lepszego zrozumienia skuteczności prawa międzynarodowego oraz rozwoju rozwiązań prawno-instytucjonalnych.

Dyrektor CEW prof. dr hab. Walenty Baluk podkreślił kontynuację problematyki związanej z rosyjską agresją wobec Ukrainy. Zwrócił uwagę na zbrodnie popełniane przez Rosję i brak rozliczenia za zbrodnie komunizmu. Dyrektorka IEŚ dr hab. Beata Surmacz, prof. UMCS odnotowała, że instytut śledzi wojnę i zbrodnie Rosji na Ukrainie oraz zapowiedziała publikację na ten temat. Moderatorka konferencji dr hab. Agnieszka Demczuk

wskazała na liczne naruszenia prawa międzynarodowego przez Rosję oraz wspomniała o potencjalnych zamiarach ludobójczych.

Dr Edyta Lis z Katedry Prawa Międzynarodowego Publicznego przedstawiła referat pt. *Ludobójstwo w świetle prawa międzynarodowego*. W swoim wystąpieniu przytoczyła wypowiedzi przedstawicieli Ukrainy i Stanów Zjednoczonych dotyczące możliwego popełnienia przez rosyjskich żołnierzy zbrodni ludobójstwa. Prelegentka zauważyła, że te wypowiedzi mają charakter polityczny i nie uwzględniają w pełni aspektów prawnych oraz postanowień Konwencji ONZ z 1948 r. w sprawie zapobiegania i karania zbrodni ludobójstwa.

Następnie dr Anton Korynewycz, przedstawiciel MSZ Ukrainy ds. zbrodni wojennych wygłosił referat pt. *Odpowiedzialność za zbrodnie międzynarodowe popełnione na terytorium Ukrainy*. Skoncentrował się na mechanizmach ścigania i karania sprawców oraz wyzwaniach, przed którymi stoi Ukraina w kontekście rozliczenia zbrodni.

Dr Tomasz Lachowski z Uniwersytetu Łódzkiego przedstawił przemyślenia na temat możliwości osądzenia Władimira Putina przed Międzynarodowym Trybunałem Karnym w Hadze za zbrodnie wojenne i ludobójstwo. W swoim wystąpieniu pt. *Władimir Putin przed Międzynarodowym Trybunałem Karnym w Hadze – odpowiedzialność karna za zbrodnie wojenne i ludobójstwo* skoncentrował się na analizie nakazów aresztowania Putina i rzeczniczki praw dziecka w Rosji Marii Biłowej-Lwowej oraz deportacji dzieci ukraińskich do Rosji.

Fot. Ilhor Kolschnenko

Dr Jakub Olchowski z Katedry Bezpieczeństwa Międzynarodowego oraz IEŚ przedstawił referat pt. *Zbrodnie wojenne Zachodu i Rosji – fałszywa symetria*. Zauważył, że jednym z retorycznych narzędzi, które konsekwentnie wykorzystywano zarówno w ZSRR, jak i w Federacji Rosyjskiej jest tzw. whataboutyzm (od what about?, tj. a co z tym?). Ten instrument był znany w czasach zimnej wojny, gdy każdą krytykę ze strony Zachodu wobec ZSRR odrzucano odpowiedzią: „a u was jest jeszcze gorzej” (w języku polskim znany jako „a u was biją Mu-

rzynów”). W narracji radzieckiej/rosyjskiej Zachód zawsze był przedstawiany jako gorszy i bardziej zbrodniący niż ZSRR, a Rosja miała bronić się przed nazistami lub innymi wrogami, bo nigdy nikogo nie atakowała.

Z kolei dr Anna Adamska-Gallant (ekspert ds. reformy sądownictwa EU Pravo Justice Ukraine z Uniwersytetu Wrocławskiego) w swoim wystąpieniu pt. *Sprawiedliwość czasu wojny – perspektywa Bałkanów i Ukrainy* wspomniała o swoim doświadczeniu jako sędzi na Bałkanach, a obecnie eksperta ds. reformy wymiaru sprawiedliwości na Ukrainie. Zaznaczyła, że istnieje wiele podstaw do dostrzegania intencji ludobójstwa w działaniach Rosji, zwłaszcza Władimira Putina. Ponadto podkreśliła, że sprawiedliwość w czasie wojny powinna być i jest już wymierzana, a w przypadku toczącej się wojny na Ukrainie ciężar tej odpowiedzialności spoczywa na ukraińskich sądach.

Na zakończenie konferencji odbyła się dyskusja, podczas której poruszano kwestie odpowiedzialności za zbrodnie ekobójstwa oraz kidnappingu, które Rosja prowadzi na terenie Ukrainy oraz powołania specjalnego trybunału i możliwości zawarcia porozumienia kończącego wojnę. Dyskutowano również o prawnym i politologicznym podejściu do zbrodni ludobójstwa i możliwościach zrekonstruowania zamiaru.

Nadia Gergało-Dąbek

Fot. Joanna Kukier

Kolejne spotkanie projektowe w ramach REINITIALISE

REINITIALISE – Ochrona podstawowych praw przy wykorzystywaniu technologii cyfrowych „w usługach e-zdrowia” (z ang. Preserving Fundamental Rights in the use of Digital Technologies for e-Health Services) to tytuł projektu realizowanego w ramach Programu Horyzont 2020.

Projekt ten, który wspiera integrację nauk społecznych, humanistycznych oraz technologii, otrzymał finansowanie na kwotę prawie 900 tys. euro ze środków Unii Europejskiej. Uzyskanie takiego finansowania było możliwe dzięki medioznawcom z Instytutu Nauk o Komunikacji Społecznej i Mediach UMCS pracującym pod kierunkiem prof. dr hab. Ilony Biernackiej-Ligięzy.

REINITIALISE ma charakter międzynarodowy i interdyscyplinarny. Uczestniczą w nim jednostki zagraniczne: wydziały Katolickiego Uniwersytetu w Leuven (Belgia) i Uniwersytetu w Maceracie (Włochy) oraz polskie: Instytut Informatyki UMCS i Instytut Socjologii UMCS. Współpraca ta była możliwa dzięki przedstawicielom z Eurocentro. W celu uzyskania lepszych wyników powołano konsorcjum naukowe i kolegia nadzorujące: Radę Naukową i Radę ds. Innowacji. W ostatniej wymienionej radzie aktywny jest Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego i Klaster Lubelska Medycyna. Opracowano kompleksowy plan działań, w ra-

mach którego uwzględniono aktywne angażowanie różnych interesariuszy i środowiska biznesowego oraz zwrócenie uwagi na wzmocnienie zdolności myślenia strategicznego UMCS.

Naszym celem jest podkreślenie jakości badań i potencjału innowacyjnego na UMCS w zakresie projektowania i korzystania z cyfrowych technologii informacyjno-komunikacyjnych. Mam na myśli zarówno media cyfrowe, jak i spersonalizowane urządzenia czy aplikacje. Zajmujemy się również analizami pod kątem prawnym, społeczno-ekonomicznym czy etycznym – mówi prof. dr hab. Ilona Biernacka-Ligięza.

Inicjatywa ta daje również możliwość wymiany wiedzy i interdyscyplinarnych doświadczeń między uczestnikami projektu oraz wyjazdów badawczych. Naukowcy z uczelni partnerskich przygotowują wspólne artykuły naukowe i planują dalsze działania po zakończeniu projektu.

Współpracujemy z Katedrą Neuroinformatyki i Inżynierii Biomedycznej UMCS. Staramy się wyodrębnić odpowiednie cyfrowe markery biologiczne z EEG, przeznaczone dla różnych chorób, takich jak autyzm – stwierdza Bart Vanrumste z Wydziału Technologii Inżynierskich z KU Leuven.

W ramach projektu zorganizowano m.in. warsztaty dotyczące tworzenia projektów unijnych i zarządzania funduszami unijnymi, sześć spotkań projektowych, Zimową Szkołę Innowacji czy tzw. Elevator Pitch i Venture Labs. Doktoranci z UMCS otrzymali także możliwość skorzystania z programów mobilności dla początkujących naukowców.

Spędziłem dwa miesiące w Belgii, na Uniwersytecie KU Leuven. Zdobyłem nową wiedzę i doświadczenie, które chciałbym wykorzystać w pracy naukowej i dydaktycznej, nawiązałem kontakty i rozpocząłem współpracę

z międzynarodowym zespołem – mówi mgr Filip Postępski z Katedry Neuroinformatyki i Inżynierii Biomedycznej.

Warto dodać, że w dn. 19–20 czerwca na Uniwersytecie KU Leuven odbyło się szóste spotkanie projektu. Pierwszego dnia miały miejsce: Venture Lab session, Steering Commite meeting oraz Booster session. Drugiego dnia podsumowano aktualny stan publikacji naukowych, do których napisania zobligowali się uczestnicy projektu. UMCS reprezentowali: dr hab. Katarzyna Marzęda-Młynarska, prof. UMCS, dr Justyna Kięczkowska, dr Kamil Fil, mgr Joanna Kukier (Wydział Politologii i Dziennikarstwa), dr Michał Nowakowski (Wydział Filozofii i Socjologii), dr inż. Piotr Schneider (Wydział Matematyki, Fizyki i Informatyki), mgr Wioletta Ostrowska (Centrum Transferu Wiedzy i Technologii), mgr Diana Szczepeńska (Centrum Współpracy Międzynarodowej).

Zbliża się zakończenie projektu, aktualnie badamy doskonałość naukową na rynku. Chcemy kontynuować transfer wiedzy oraz pracujemy nad wykorzystaniem wyników strategicznych w środowisku społeczno-ekonomicznym – powiedziała na spotkaniu prof. Benedetta Giovanola z Uniwersytetu w Maceracie.

Grant przewidziano na 3 lata, potrwa do grudnia. Konferencja podsumowująca projekt odbędzie się w dn. 21–22 października w Lublinie. Na realizację działań projektowych przeznaczono 898 712,50 euro, co w dziedzinie nauk społecznych jest rekordem finansowym. Z tej sumy naukowcy z UMCS mogą wykorzystać 278 tys. euro. Źródło finansowania to program Twinnig, w ramach umowy 952356.

Więcej informacji na temat projektu można znaleźć na stronie: www.reinitalise.eu.

Joanna Kukier

Erasmus Coordinators' Network Meeting – Lublin 2023

W dn. 15–17 czerwca Wydział Politologii i Dziennikarstwa odwiedzili koordynatorzy programu Erasmus+ Student Mobility z dziedziny: nauki o polityce i administracji. Wśród przybyłych gości znaleźli się reprezentanci z Uniwersytetów w Konstancji, Tuebingen, Zurychu, Lille oraz Leuven, z którym ostatnio podpisano umowę w ramach programu.

Spotkanie zostało zorganizowane przez władze WPiD przy wsparciu władz rektorskich i zostało objęte patronatem honorowym prezydenta Lublina dr. Krzysztofa Żuka.

Głównym celem wydarzenia było omówienie najważniejszych wyzwań stojących przez koordynatorami programu Erasmus+, szczególnie w kontekście kwestii związanych z rzeczywistością zdominowaną przez problemy wynikające ze społecznych i ekonomicznych skutków pandemii.

Fot. Ihor Koloschenko

W trakcie wydarzenia obecna była też przedstawicielka Urzędu Miasta Lublin, która opowiedziała o współpracy pomiędzy miastem a Uniwersytetem. Dodatkowo uczestnicy wzięli udział w sesji *sneak tourism*.

Podczas spotkania omówiono szereg możliwych inicjatyw (zarówno w ramach programu, jak i poza nim), które będą realizowane w przyszłym roku akademickim.

Adrian Szumowski

Śniadanie prasowe na Wydziale Politologii i Dziennikarstwa

Pobudzenie rozwoju przedsiębiorczości, wzmocnienie pozycji uczelni jako partnera w inicjatywach biznesowych oraz pomoc różnym grupom związanym z Uniwersytetem w rozwijaniu ich pomysłów na biznes – to tylko kilka zagadnień, o których dyskutowano podczas śniadania prasowego na Wydziale Politologii i Dziennikarstwa.

Spotkanie z dziennikarzami, które poprowadził dr Kamil Mazurek z Katedry Komunikacji Politycznej, odbyło się 5 lipca i zorganizowano je w celu przedstawienia założeń i omówienia realizacji międzynarodowego projektu AccEnt – Accelerating Innovation and Entrepreneurial Excellence in Higher Education Institutes (pol. Przyspieszenie innowacji i doskonałości przedsiębiorczej w szkołach wyższych).

W wydarzeniu wzięła udział prof. dr hab. Iwona Hofman, dyrektor Instytutu Nauk o Komunikacji Społecznej i Mediach, która na wstępie powiedziała, że zorganizowane śniadanie prasowe pełni rolę anonsującą i sprawozdawczą projektu naukowego realizowanego w Instytucie Nauk o Komunikacji Społecznej i Mediach w międzynarodowym konsorcjum partnerów jednostek uniwersyteckich (...). Cieszę się, że możemy porozmawiać o tym projekcie, biorąc pod uwagę dwa aspekty. Jednym z nich jest konieczność współpracy międzynarodowej (...). Drugi aspekt to znaczenie jego realizacji w związku z trzecim kryterium ewaluacji jednostek, które akcentuje przede wszystkim społeczny wymiar nauki (...). W najnowszych dokumentach wytyczających kierunki polityki naukowej państwa do 2030 r. społeczne oddziaływanie nauki jest priorytetem. Tym bardziej chcę podkreślić wielowymiarowość, innowacyjność i oryginalność omawianego przedsięwzięcia w tym zakresie.

Trzy kluczowe aktywności, na jakich bazuje projekt, to: studenci (pobudzanie ich przedsiębiorczości i kreatywności), wydziały, instytuty i naukowcy (współpraca środowiska akademickiego i biznesu) oraz ekosystemy (otwarte innowacje). Jednym z głównych celów tego przedsięwzięcia jest wsparcie minimum 50 start-upów.

Podczas spotkania głos zabrała również Olga Dziezic, która wzięła udział w pierwszej turze szkoleń wzmacniających kompetencje w zakładaniu i roz-

Fot. Bartosz Profil

Fot. Bartosz Profil

woju wspomnianych start-upów: *Szkolenia z zakresu przedsiębiorczości rozpoczynaliśmy z naszym pomysłem na biznes, który mogliśmy rozwijać pod okiem profesjonalistów i ekspertów. Efektem uczestnictwa w szkoleniu był film promocyjny całego programu, który stworzyłam razem z Leną Tytułą. Cieszę się, że mogłam być częścią tak prestiżowego i międzynarodowego projektu. To szczególnie cenne doświadczenie.*

Kierownikiem zespołu jest prof. dr hab. Ilona Biernacka-Ligęza. Tworzą go: dr Magdalena Pataj, dr Ilona Dąbrowska, dr Olga Pliszczyńska-Mokijewska, mgr Diana Szczepańska, mgr Joanna Kukier, mgr Joanna Bartnik, dr Michał Nowakowski oraz dr Kamil Mazurek. Projekt realizuje konsorcjum, które skupia następujące podmioty: Aristotle University of Thessaloniki – koordynator (Grecja), KU Leuven (Belgia), Maria Curie-Skłodowska University (Polska), Thomas More (Belgia), Pablo de Olavide University (Hiszpania), Fontys University of Applied Sciences (Holandia), University of Macerata (Włochy).

Magdalena Wołoszyn-Mróż

Fot. Bartosz Proń

II edycja Gali Organizacji Studenckich UMCS

15 czerwca w Akademickim Centrum Kultury i Mediów UMCS Chatka Żaka odbyła się II edycja Gali Organizacji Studenckich UMCS. Wydarzenie stanowiło finał plebiscytu, w ramach którego zostały wręczone nagrody dla najlepszych organizacji studenckich, ich opiekunów oraz najaktywniejszych członków, a także dla najlepszego projektu. Przedsięwzięcie zorganizowało Biuro Promocji i Popularyzacji Nauki.

Koniec roku akademickiego jest dobrym momentem na podsumowanie działalności organizacji studenckich oraz wyróżnienie tych najlepszych i najbardziej aktywnych, które skutecznie angażują się w inicjatywy naukowe, kulturalne czy sportowe, jednocześnie biorąc udział w tworzeniu kultury studenckiej, rozwoju nauki oraz promocji Uczelni.

Obecnie na UMCS funkcjonuje ponad 100 organizacji studenckich i doktoranckich, zrzeszając łącznie ok. 2500 osób, w tym 4 organizacje ogólnouczelniane oraz 4 rejestrowe, działające na arenie ogólnopolskiej i międzynarodowej, które posiadają lokalne oddziały na naszej Uczelni. Część z nich została nagrodzona podczas tegorocznej gali.

W finale zostali wyróżnieni zwycięzcy w trzech kategoriach: Najaktywniejszy członek organizacji studenckiej,

Najlepszy opiekun organizacji studenckiej oraz Najlepszemu organizacja studencka. Dodatkowo kapituła konkursu wyróżniła najlepszy projekt organizacji studenckiej UMCS, zrealizowany w roku akademickim 2022/2023.

W trzech kategoriach plebiscytu po główne nagrody sięgnęli przedstawiciele Koła Naukowego Badaczy Społecznych, działającego na Wydziale Filozofii i Socjologii. Laur najaktywniejszego członka organizacji studenckiej powędrował w ręce Mykhaila Kutkoviya, a tytuł najlepszego opiekuna do dr Małgorzaty Dziekanowskiej.

W konkursie na najlepszy projekt zwyciężyło Koło Naukowo-Artystyczne „Printmaking” pod opieką dr hab. szt. Alicji Snoch-Pawłowskiej, prof. UMCS, dziekan Wydziału Artystycznego.

Podczas gali uczestnicy wysłuchali prelekcji pt. *Psychologia sukcesu* Małgorzaty Fryszkiewicz, psycholożki, trenerki, doradczynie personalnej Europejskiego Instytutu Psychologii Biznesu i absolwentki naszej Uczelni, oraz wystąpienia Pauliny Jamrozik, przewodniczącej Zarządu Uczelnianego Samorządu Studentów UMCS, która przybliżyła działalność tej organizacji. Na zakończenie wydarzenia sceną zawładnęli Natalia Wilk i Tomasz Momot, którzy poprzez rozrywkowy repertuar zachęcili publiczność do wspólnej zabawy.

Patryk Grzegorzczak

Ogólnopolski Finał VI Wielkiego Testu Języka Angielskiego „Challenge Accepted”

6 czerwca w Auli Uniwersyteckiej na Wydziale Prawa i Administracji odbył się finał VI Wielkiego Testu Języka Angielskiego „Challenge Accepted”, organizowanego przez Biuro Promocji i Popularyzacji Nauki oraz Centrum Nauczania i Certyfikacji Języków Obcych. Konkurs oficjalnie zainaugurowali: dr hab. Zbigniew Pastuszek, prof. UMCS – prorektor ds. rozwoju i współpracy z gospodarką, prof. dr hab. Anna Przyborska-Klimczak – dziekan Wydziału Prawa i Administracji, mgr Wirginia Gieryng-Wójtowicz – dyrektor Centrum Promocji oraz mgr Piotr Kaczmarzyk – dyrektor CNIcJO.

W tegorocznej edycji wydarzenia chęć podjęcia wyzwania i sprawdzenia swoich umiejętności językowych zgłosiło niemal 300 uczniów szkół ponadpodstawowych oraz studentów. Ostatecznie do testu przystąpiło 180 uczestników z całej Polski, w tym m.in. z Babina, Białej Podlaskiej, Białegostoku, Biłgoraja, Boguchwały, Chełma, Garwolina, Kijan, Kolbuszowej, Komarówki Podlaskiej, Konopnicy, Krosna, Krakowa, Lublina, Lubonia, Milejowa, Nałęczowa, Ostrowca Świętokrzyskiego, Opoczna, Parczeva, Puław, Radomia, Rzeszowa, Stalowej Woli, Świdnika, Tomaszowa Lubelskiego, Torunia, Turki, Warszawy, Włodawy i Żabiej Woli.

Test multimedialny składał się z 80 pytań zamkniętych jednokrotnego wyboru z zakresu znajomości języka angielskiego minimum na poziomie B2/C1 oraz

wiedzy dotyczącej kultury krajów anglosaskich. W trakcie sprawdzania prac przez Komisję Konkursową uczniowie mieli możliwość wysłuchania prelekcji Pauliny Dzierżak oraz Doroty Marniak na temat programu Camp Leaders: Work and Travel w USA 2023, a także wzięcia udziału w warsztatach tańca irlandzkiego, prowadzonych przez Krzysztofa Nowackiego – przedstawiciela lubelskiego oddziału Fundacji Kultury Irlandzkiej.

Finalistami VI Wielkiego Testu Języka Angielskiego „Challenge Accepted” zostali: Mateusz Stawecki – student I roku bezpieczeństwa międzynarodowego na Wydziale Politologii i Dziennikarstwa UMCS (63 pkt.), Alicja Podpora – uczennica I Liceum Ogólnokształcącego im. Stefana Czarnieckiego w Chełmie (61 pkt.) oraz Adrian Chmielowiec – uczeń I Liceum Ogólnokształcącego im. Komisji Edukacji Narodowej w Stalowej Woli (58 pkt.). Zwycięzcy otrzymali dyplomy i atrakcyjne nagrody rzeczowe – wysokiej jakości elektronikę (laptop, tablet, słuchawki bezprzewodowe, sprzęt gamingowy) oraz materiały promocyjne naszej Uczelni. Uroczystego wręczenia nagród dokonali dr hab. Zbigniew Pastuszek, prof. UMCS, mgr Wirginia Gieryng-Wójtowicz oraz mgr Maja Szafarzyńska (koordynatorka Wielkiego Testu Języka Angielskiego „Challenge Accepted” z ramienia CNIcJO). Ze strony Biura Promocji i Popularyzacji Nauki organizację konkursu koordynowała dr Monika Baczevska-Ciupak.

Fot. Bartosz Proń

↑ Uczestnicy konkursu

Fot. Bartosz Proń

↑ Laureaci konkursu

Wydarzenie patronatem honorowym objęli: Jarosław Stawiarski – marszałek województwa lubelskiego, dr Krzysztof Żuk – prezydent Lublina oraz prof. dr hab. Radosław Dobrowolski – rektor UMCS. Patronat medialny sprawowali: Akademickie Radio Centrum i Telewizja Akademicka TV UMCS. Fundatorem nagród był Camp Leaders Poland.

W skład Komisji Konkursowej weszli pracownicy CNI-CJO oraz Katedry Lingwistyki Stosowanej: mgr Piotr Kaczmarzyk, mgr Agnieszka Różycka, mgr Maja Szarfarczyńska, mgr Wiesław Dacka, mgr Ziemowit Janiak, mgr Anna Jodłowska, mgr Wojciech Kłoda, mgr Anna Krajka, mgr Agnieszka Mizera, mgr Rita Nykiel, dr Magdalena Okła, mgr Kazimiera Siedlaczek, mgr Aleksandra Patryn, mgr Natalia Rola, mgr Magdalena Stafińska, mgr Paweł Staniewski, mgr Małgorzata Szymańska, mgr Tomasz Trautman i mgr Katarzyna Zalewska.

Za obsługę administracyjno-logistyczną wydarzenia odpowiadali studenci Wydziału Filozofii i Socjologii: Magdalena Głós, Katarzyna Kamionka, Aleksandra Kaźmierak, Alicja Kijak, Amelia Krupa, Jagoda Milewska, Oliwia Okoniewska, Julia Magoń, Blanka Rzepicka, Jakub Sikorski, Klaudia Stoń, Daryna Volianiuk oraz Adrian Popiołek.

Szczególne podziękowania za pomoc w organizacji przedsięwzięcia składam pracownikom Wydziału Prawa i Administracji: mgr Agnieszce Michalczyk, Ewie Olszak i inż. Kamilowi Chacewiczowi, a także dr. Krzysz-

Fot. Bartosz Proń

↑ Warsztaty tańca irlandzkiego

tofowi Rojkowi z WFiS, mgr Agnieszce Gałczyńskiej i inż. Magdalenie Drwal z Biura Projektów Promocyjnych oraz mgr. Boguszowi Malcowi z Sekcji ds. Systemów Centralnych UMCS.

Uczestnikom z kolei dziękuję za obecność i już teraz serdecznie zapraszam do udziału w kolejnej edycji tego wydarzenia, która odbędzie się w czerwcu 2024 r.

Monika Baczewska-Ciupak

Archiwum Studenckiego Koła Naukowego Rusycystów

Delegacja Wydziału Filologicznego w Woli Uhruskiej

Obchodzony 1 czerwca Międzynarodowy Dzień Dziecka był okazją do spotkania pracowników i studentów Wydziału Filologicznego UMCS z nauczycielami i uczniami z Zespołu Szkół w Woli Uhruskiej oraz przedstawicielami lokalnej społeczności. W skład 21-osobowej delegacji z ramienia naszej Uczelni weszli: dr hab. Joanna Tarkowska, prof. UMCS; dr hab. Ewa Białek; dr Beata Maksymiuk-Pacek; dr Swietłana Szaszkowa oraz studenci reprezentujący cztery kierunki i trzy koła naukowe: Magdalena Banaszczuk, Karolina Czerska, Marharyta Lihmanouskaya, Anna Marchyk, Agnieszka Raczyńska, Dagmara Sokołowska, Mateusz Koszeluk, Mateusz Krupski, Adrian Wasilewski (rusycystyka, Studenckie Koło Naukowe Rusycystów), Daria Sanderska, Wanesa Zielonka, Daniel Żółkiewski (kulturoznawstwo, Studenckie Koło Naukowe Kultury i Sztuki), Małgorzata Adamczyk, Dawid Kobylański, Klaudia Korpysa, Julia Pietras, Tomasz Sokołowski (polonistyka, produkcja medialna, Studenckie Koło Naukowe Etnolingwistów).

Uczniowie wzięli udział w Wielkiej Grze Terenowej zorganizowanej przez ZS w Woli Uhruskiej we współpracy z partnerami: Urzędem Gminy w Woli Uhruskiej, 19. Nadbużańskim Batalionem Obrony Terytorialnej w Chełmie, Placówką Straży Granicznej w Woli Uhruskiej, Placówką Straży Granicznej w Zbereżu, Posterunkiem Policji w Woli Uhruskiej, OSP Wola Uhruska, GOSiR w Woli Uhruskiej, LKS Vitrum w Woli Uhruskiej, Cementem „Gryf” Chełm, Nadleśnictwem Sobibór, Kołem Wędkarskim PZW w Woli Uhruskiej, Radą Rodziców przy ZS w Woli Uhruskiej, Wydziałem Filologicznym UMCS, Biblioteką Gminną w Woli Uhruskiej, Parafią Rzymskokatolicką pw. Ducha Świętego w Woli Uhruskiej, Powiatową Stacją Sanitarно-Epidemiologiczną we Włodawie.

Gra obejmowała XI Stacji Zadaniowych i odbyła się pod patronatem wójta gminy Wola Uhruska. Uczniowie podzieleni na trzy kategorie wiekowe (klasy I–III, IV–VI, VII–VIII) odwiedzali kolejno wszystkie stacje, zdobywając zaliczenie za wykonywane zadania. Malowniczo położoną nad Bugiem Stację Zadaniową UMCS odwiedziło ponad 100 uczniów. Zadania przygotowali studenci pod kierunkiem dr hab. Ewy Białek, dr Beaty Maksymiuk-Pacek oraz dr hab. Joanny Szadury, prof. UMCS. Na uczniów czekały zagadki, rymowanki, ciekawostki dotyczące języka polskiego i rosyjskiego oraz kultury polskiej, a także pytania na temat naszej Uczelni i jej patronki. Najmłodsi uczniowie z grup Bystrzaki, Koniki Polne, Świerszcze śpiewali też piosenki. Spotkania odbywały się w atmosferze sprzyjającej

nauce i zabawie. Wszyscy uczestnicy otrzymali upominki w postaci gadżetów z logo UMCS.

Z kolei uczniowie klas starszych wzięli udział w krótkich warsztatach z języka rosyjskiego prowadzonych przez Annę Marchyk i Mateusza Koszuluka, studentów rusycystyki (przygotowanie materiałów: dr Katarzyna Oszust-Polak i dr Dorota Głuszak, koordynator Zespołu ds. Współpracy ze Szkołami na kierunku rusycystyka). Uczniowie otrzymali także materiały informacyjne UMCS dotyczące oferty kształcenia.

Kolejnym punktem programu było oficjalne podpisanie porozumień o współpracy naukowej i dydaktycznej między ZS w Woli Uhruskiej a Katedrą Językoznawstwa Słowiańskiego, Katedrą Literaturoznawstwa

Słowiańskiego oraz Instytutem Nauk o Kulturze. Na temat dotychczasowej wieloletniej już współpracy szkoły ze slawistami i kulturoznawcami wypowiedziały się dr hab. Joanna Tarkowska, prof. UMCS oraz dr Beata Maksymiuk-Pacek. W dalszej części wydarzenia odbyło się podsumowanie wyników Wielkiej Gry Terenowej. W dyskusji głos zabrali przedstawiciele instytucji współorganizujących, którzy podkreślali zalety tego nowatorskiego projektu edukacyjnego umożliwiającego współdziałanie różnych środowisk. Na zakończenie wójt gminy Wola Uhruska Jan Łukasik wręczył współorganizatorom pamiątkowe medale oraz dyplomy z podziękowaniami.

Ewa Białek

Konkurs z Historii Doktryn Politycznych i Prawnych

2 czerwca na Wydziale Prawa i Administracji odbył się II etap konkursu z Historii Doktryn Politycznych i Prawnych, zorganizowany przez Koło Doktryn Politycznych i Prawnych we współpracy z egzaminatorem przedmiotu – dr. hab. Grzegorzem Ławnikowiczem, prof. UMCS. Pierwszy etap konkursu miał miejsce 26 maja w formie pisemnej. Piętnastu studentów z najwyższymi wynikami zakwalifikowało się do drugiego etapu, który miał formę ustną. Zadaniem uczestników było udzielenie odpowiedzi na pytania komisji, która poza dr. hab. G. Ławnikowiczem, prof. UMCS i dr. Pawłem Lesińskim składała się z członków koła. Decyzją komisji tytuł laureatów konkursu otrzymało *ex aequo* troje studentów I roku prawa: Emilia Zarzycka, Julia Dyś i Grzegorz Ossor. Oprócz nagród książkowych zwycięzcy otrzymali gwarancję otrzymania oceny bardzo dobrej z przedmiotu historia doktryn politycznych i prawnych. Komisja przyznała także wyróżnienia Maciejowi Teresińskiemu i Karolowi Górze. Dostali oni gwarancję oceny 4,5. Pozostali finaliści otrzymają ocenę dobrą.

Jakub Karpiński

Dzień z Fizyką

2 czerwca na Wydziale Matematyki, Fizyki i Informatyki zorganizowano Dzień z Fizyką. Blisko 100 licealistów wzięło udział w zajęciach, których celem było ukazanie atrakcyjności nauk ścisłych oraz ich znaczenia w technologicznie rozwijającym się społeczeństwie. Dzień rozpoczął wykład z demonstracjami *Światło i oko* przygotowany przez dr. hab. Zbigniewa Surowca i inż. Wojciecha Kowalskiego. Uczniowie mieli okazję obejrzeć doświadczenia, które rzadko są możliwe do wykonania w warunkach szkolnych. Kolejne trzy godziny uczestnicy spędzili w laboratoriach Instytutu Fizyki, zarówno tych studenckich, jak i naukowych. Sześć małych, ok. 16-osobowych grup uczestniczyło w warsztatach z optyki (dr Monika Zubik), mechaniki (dr Agnieszka Stępiak-Dybała) oraz elektryczności (dr hab. Andrzej Pelc, prof. UMCS). Licealiści mieli też możliwość odwiedzenia Pracowni: Obrazowania Molekularnego, Optometrii, Fizyki Medycznej, Fizyki Jądrowej, Fizyki Współczesnej oraz kompleksu Pracowni Mikro-

pii i Spektroskopii Elektronowych. Ostatnim punktem programu był wykład popularnonaukowy *Energetyka jądrowa* wygłoszony przez dr. hab. Radosława Zaleskiego, prof. UMCS. Aktualna tematyka wykładu oraz dawka specjalistycznej, przekazanej przystępnym językiem wiedzy z obszaru pozyskiwania energii z jąder atomowych wprowadziła licealistów w atmosferę wykładów akademickich.

Dzień z Fizyką został pozytywnie oceniony przez uczniów i nauczycieli. Uczestnicy podkreślali wysoką jakość realizowanych zajęć, właściwy dobór tematyczny wykładów, ale przede wszystkim unikalną możliwość wizyty w pracowniach naukowych i studenckich. Inicjatywa będzie kontynuowana, ponieważ następny Dzień z Fizyką zaplanowany jest już w przyszłym semestrze, a kolejne dwa tego rodzaju spotkania w 2024 r.

Dzień z Fizyką został zorganizowany przez Instytut Fizyki w ramach realizacji projektu pt. „Ucz się z MaFi-ą 3” nr SONP/SP/548749/2022, finansowanego przez Ministerstwo Edukacji i Nauki z Programu Społeczna Odpowiedzialność Nauki, moduł: Popularyzacja nauki i promocja sportu.

Bożena Zgardzińska

Spotkanie „Ramzes był... z Lublina!”

31 maja parking przed wejściem do budynku Wydziału Historii i Archeologii wypełnił się dostawczymi samochodami marki Żuk. Wszystko za sprawą panelu dyskusyjnego, którego celem było nie tylko przypomnienie tradycji przemysłowych Lublina, nierozdzielnie związanych z marką Fabryki Samochodów Ciężarowych, lecz przede wszystkim zwrócenie uwagi na społeczny aspekt historii zakładu – przybliżenie sylwetek osób, których działanie zagwarantowało Lublinowi czołowe miejsce w historii polskiej motoryzacji.

Spotkanie pod hasłem „Ramzes był... z Lublina!” stało się obiektem dużego zainteresowania odwiedzających, wśród których nie zabrakło uczniów szkół średnich, studentów i mieszkańców miasta, ale przede wszystkim byłych pracowników fabryki. Dodatkową atrakcją stanowiła wystawa unikatowych zdjęć przedstawiających linię produkcyjną żuka, kolejne modyfikacje furgonetki, a także prototypowe pojazdy, jakie skonstruowane zostały za bramami lubelskiej FSC.

Poza kawalkadą żuków wyroby dawnej lubelskiej fabryki samochodów reprezentowane były przez pierwszy model ciężarówki, jaki produkowano w naszym mieście – Lublin Gaz-51, który został udostępniony przez Zakłady Perła Browary Lubelskie S.A. Wystawę pojazdów urozmaiciła również dobrze utrzymana Syrena 101 – jeden z najstarszych samochodów tej marki z 1960 r. Pojawienie się tych „wehikułów czasu” na parkingu przed budynkiem wydziału było przyczynkiem do wspomnień, wymiany poglądów i doświadczeń związanych z eksploatacją zabytkowych samochodów.

Licznie przybyłych gości, w tym uczniów lubelskich szkół średnich, przywitani organizatorzy wydarzenia: dyrektor Instytutu Historii dr hab. Dariusz Słapek, prof. UMCS; dyrektor Centrum Badań nad Historią Regionalną i Lokalną dr hab. Wiesław Bondyra, prof. UMCS; prezes Lubelskiego Towarzystwa Historii Przemysłu, pomysłodawca akcji „Ratujmy Żuki – Zostały Ostatnie Sztuki” dr. inż. Leszek Gardyński, prof. PL oraz student z Wydziału Politologii i Dziennikarstwa Piotr Jarecki, licencjat historii.

Dużym zainteresowaniem cieszyła się druga część spotkania – panel dyskusyjny poświęcony wspomnieniom z okresu pracy w FSC oraz dywagacjom na temat słuszności losu, jaki spotkał ten największy we wschodniej Polsce zakład pracy.

Swoimi przeżyciami podzielili się dwaj pracownicy FSC Lublin: inż. Zenon Nieścior, który dumnie określił

fabrykę swoim „drugim domem” oraz inż. Jan Wielgus – dawny dyrektor Ośrodka Badawczo-Rozwojowego FSC, główny technolog produkcji.

Wydarzenie zwieńczyło wystąpienie Marka Kuca – autora książek poświęconych polskiej motoryzacji, w tym monografii o historii lubelskiej fabryki samochodów pt. *Samochody z Lublina 1951–2014*.

Piotr Jarecki

Fot. Piotr Jarecki

Fot. Piotr Jarecki

Fot. Michał Zambrycki

Wizyta gości z Niemiec na WNoZiGP

W dni. 4–9 czerwca na Wydziale Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej realizowano międzynarodowy projekt dotyczący uwarunkowań rozwoju turystyki kulinarnej na terenie Małopolskiego Przełomu Wisły. Partnerem był Instytut Geografii w Osnabrueck University w Niemczech.

Celem wizyty grupy studentów oraz ich opiekunów: prof. dr. Kima Schumachera oraz dr. Thomasa Neisego było rozpoznanie geograficznych uwarunkowań (tzw. *terroir*) dynamicznego rozwoju winnic i upraw

winorośli oraz enoturystyki. Wśród różnych form turystyki kulturowej wydzielonych przez Światową Organizację Turystyki Narodów Zjednoczonych (UNWTO) znalazła się właśnie turystyka kulinarna i winiarska.

W ramach tej inicjatywy dr Andrzej Tucki oraz grupa studentów kierunku turystyka i rekreacja uczestniczyli w badaniach terenowych na obszarze winnic zrzeszonych przy Stowarzyszeniu Winiarzy Małopolskiego Przełomu Wisły. Prace terenowe obejmowały inwentaryzację winnic oraz wywiady pogłębione z ich właścicielami. Dodatkowo prowadzone były badania ankietowe wśród enoturystów.

Pobyty przedstawicieli z Niemiec był także okazją do rozmów z dziekan dr Jolantą Rodzoś, prof. UMCS i dyrektorem Instytutu Geografii Społeczno-Ekonomicznej i Gospodarki Przestrzennej dr. hab. Wojciechem Janickim, prof. UMCS o możliwości dalszej współpracy w zakresie dydaktyki i badań naukowych.

Andrzej Tucki

Ogólnopolska Konferencja Naukowa „Film w kulturze”

5 czerwca Studenckie Koło Naukowe Kultury i Sztuki, działające pod opieką dr Magdaleny Grabias, zorganizowało Ogólnopolską Konferencję Naukową „Film w kulturze”. Wydarzenie odbyło się w ramach cyklu działań naukowych koła pt. „Kultura cię szuka!”. Podczas konferencji zaprezentowano 20 wystąpień o tematyce filmowej i przeprowadzono panel ekspercki.

Komitet Naukowy stanowili pracownicy Wydziału Filologicznego: dr Michał Bobrowski, dr Magdalena Grabias, dr hab. Katarzyna Smyk, prof. UMCS, dr hab. Rafał Szerbakiewicz, prof. UMCS oraz dr hab. Aleksander Wójtowicz, prof. UMCS.

Tematyka referatów obejmowała zagadnienia filmoznawcze postrzegane przez pryzmat kulturoznawstwa, historii, antropologii, socjologii i psychologii. Uczestnicy wysłuchali też prelekcji ekspertów filmoznawców: dr Magdaleny Grabias nt. hollywoodzkiego kina wampirycznego, dr. Michała Bobrowskiego o obrazie Rosjan, Ukraińców i Polaków w sowieckiej propagandzie filmowej w latach 1939–1941 oraz Mateusza Szałkowskiego nt. przekraczania granic moralnych w kinie.

Dominika Łukijaniuk

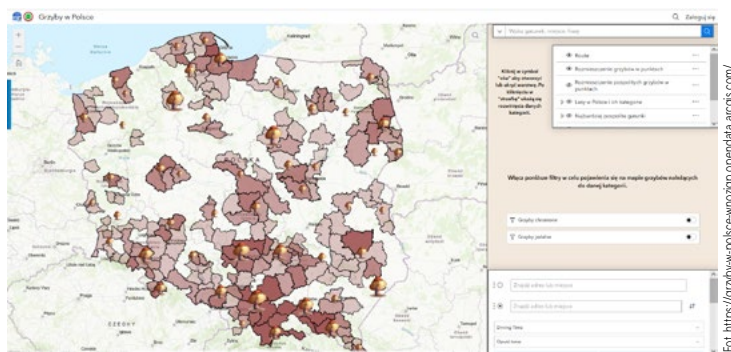
Aplikacja „Grzyby w Polsce”

Aplikacja „Grzyby w Polsce” to projekt naukowy zrealizowany przez Studenckie Koło Naukowe Geoinformatyków „GeoIT” (działające na Wydziale Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej) oraz Studenckie Koło Naukowe Biotechnologów „Mikron” (funkcjonujące na Wydziale Biologii i Biotechnologii). Główną ideą było dostarczenie wiedzy na temat różnych gatunków grzybów, ich lokalizacji i związanych z nimi informacji, a także budowanie świadomości potencjalnego niebezpieczeństwa, jakie mogą niesieć za sobą grzyby i ich spożywanie.

Dane wykorzystane do stworzenia aplikacji pochodziły z wiarygodnych źródeł, opartych na wieloletnich badaniach mikologicznych, np. ze stron internetowych: grzybiarze.eu, ekologia.pl, grzybofil.pl, nagrzyby.pl, a także z literatury przedmiotu (m.in. B. Gumińska, W. Wojewoda, *Grzyby i ich oznaczanie* czy *Checklist of Polish Larger Basidiomycetes pol.* Krytyczna lista wielkoowocnikowych grzybów podstawkowych Polski, red. W. Wojewoda).

Aplikacja zawiera informacje dotyczące występowania różnych gatunków grzybów na terenie Polski. Powiązania te zostały zobrazowane i można je sprawdzić na stronie internetowej z atlasem grzybów. Zamieszczono tam też np. informacje o tym, który grzyb jest najczęstszym powodem zatrucia oraz o liczbie grzybów objętych ochroną. Aplikacja jest przeznaczona dla wszystkich, bez względu na to, czy są biologami, entuzjastami grzybów, czy uczestnikami grzybobrania.

Studenci z SKN Biotechnologów „Mikron” podjęli się zadania selekcji danych, by wyłonić najistotniejsze informacje. Przeprowadzili analizę i wybrali kluczowe cechy oraz najlepsze zdjęcia. Z kolei studenci z SKN Geoinformatyków „GeoIT” zajęli się aspektem technicznym, dodając odniesienie przestrzenne do danych opisowych. Przy użyciu platformy ArcGIS Online stworzyli aplikację Web-GIS, zawierającą interaktywną mapę, przedstawiającą zestawienie wszystkich warstw.

Fot. <https://grzyby-w-polsce-wnozign.opendata.arcgis.com/>

Przedstawicielki obu kół wypowiadają się o projekcie w bardzo pozytywny sposób. Sandra Chrustowska, studentka III roku I stopnia geoinformatyki z SKN Geoinformatyków „GeoIT” stwierdziła: *Podsumowując te kilka miesięcy, mogę szczerze powiedzieć, że trafiliśmy na wspa- niałe osoby w naszym gronie, a grupa projektowa urosła aż do 35 osób. Dzięki temu, że każdy z nas wywiązywał się z obowiązków i chętnie sobie pomagaliśmy, mogli-*

śmy szybko zrealizować zamierzone cele i zdobyć nie tylko nowe umiejętności techniczne, ale również rozwinąć kompetencje miękkie. Stosowaliśmy tzw. knowledge sharing – robiliśmy spotkania, by przekazywać własne podejścia do przetwarzania danych, digitalizacji

i kwestii technicznych odnośnie funkcjonalności witryny. Tego rodzaju współpraca jest bardzo owocna, ponieważ uczy innego spojrzenia na nasze dziedziny nauki. Bardzo się cieszę, że mogłam kierować tym projektem i poszerzyć swoje horyzonty.

Podobnego zdania jest Aleksandra Król, studentka drugiego roku pierwszego stopnia biotechnologii, reprezentująca SKN Biotechnologów „Mikron”, która stwierdziła: *Mimo że w dzisiejszych czasach w teorii wszystkie informacje na temat grzybów dostępne są na wyciągnięcie ręki, to i tak często zdarza się, że zbieramy grzyby nieodpowiedzialnie, co może być tragiczne w skutkach. Cieszę się, że zrealizowaliśmy projekt, bo powstała aplikacja, która będzie przydatna dla niejednego grzybiarza lub osoby zaczynającej przygodę z grzybami. Mam nadzieję, że nasza aplikacja spopularyzuje grzybobranie wśród młodych ludzi, którzy będą czerpać z niej wiedzę. Współpraca z kołem „GeoIT” była owocna, dlatego w przyszłości liczymy na współtworzenie jeszcze wielu projektów.*

Aplikacja „Grzyby w Polsce” dostępna jest pod adresem: <https://grzyby-w-polsce-wnozign.opendata.arcgis.com/>.

Magdalena Wołoszyn-Mróz

Konkurs „Rok przed Maturą – Fizyka”

6 czerwca na Wydziale Matematyki, Fizyki i Informatyki odbył się finał kolejnej edycji konkursu „Rok przed Maturą – Fizyka”, adresowanego do uczniów przedostatnich klas szkół ponadpodstawowych. Ma on na celu m.in.: zachęcenie młodzieży do zdobywania wiedzy oraz rozwijania zainteresowań, integrację środowiska młodych pasjonatów tego przedmiotu oraz zapoznanie uczniów i nauczycieli z potencjałem naukowym i dydaktycznym Instytutu Fizyki UMCS.

Pierwszy etap konkursu odbył się 13 kwietnia w 34 szkołach województw: lubelskiego, podkarpackiego i mazowieckiego. Do finału zakwalifikowało się 104 uczniów. Podczas zmagania finałowych młodzi pasjonaci fizyki zmierzli się z arkuszem zadań konkursowych, zbliżonym formą do arkusza maturalnego. Po czasie przeznaczonym na rozwiązywanie zadań finaliści

oraz ich nauczyciele zwiedzili laboratoria IF oraz wysłuchali wykładu pt. *Efekt fotoelektryczny w praktyce, czyli jak obserwować elektrony w kryształach z całkiem sporej odległości*, który wygłosił dr Marek Kopciuszynski.

Zwycięzcami tegorocznej edycji konkursu „Rok przed Maturą – Fizyka” zostali: Mikołaj Litwin z III Liceum Ogólnokształcącego im. Unii Lubelskiej w Lublinie (uczeń Reginy Zawiszy-Winiarczyk) oraz Jacek Winiarczyk z I Liceum Ogólnokształcącego im. Stanisława Staszica w Lublinie, reprezentant Otwartego Koła Olimpijskiego (podopieczny Piotra Kononowicza).

Dla 11 laureatów oraz ich nauczycieli przygotowano cenne nagrody: słuchawki, gry planszowe, pomoce dydaktyczne i książki. Nagrodą specjalną uhonorowano Ogólnokształcące Liceum Lotnicze w Dęblinie – szkołę, w której w I etapie konkursu wzięło udział aż 49 uczestników.

Konkurs był dofinansowany przez Ministerstwo Edukacji i Nauki w ramach programu Społeczna Odpowiedzialność Nauki. Popularyzacja nauki i promocja sportu, projekt nr SONP/SP/548749/2022 „Ucz się z MaFiI-ą 3”.

Małgorzata Wiertel

Turniej badmintonu gier podwójnych

3 czerwca w Centrum Kultury Fizycznej UMCS odbył się turniej badmintonu gier podwójnych zorganizowany przez Zarząd Uczelniany Samorządu Studentów przy wsparciu CKF, AZS UMCS oraz Biura Promocji i Popularyzacji Nauki.

W rozgrywkach wzięło udział ponad 30 zawodników z lubelskich uczelni. Po zaciętej rywalizacji, w trakcie której rozegrano blisko 50 meczów, wyłoniono 3 najlepsze pary w każdej z kategorii: gra podwójna kobiet, gra podwójna mężczyzn oraz gra mieszana. Wśród laureatów przodowali zawodnicy UMCS oraz Uniwersytetu Medycznego.

Zwycięzcy odebrali zasłużone medale i nagrody, które obejmowały akcesoria do gry w badmintonu, a także gadżety ZUSS i UMCS. Wręczenie nagród odbyło się w obecności prorektora ds. ogólnych dr. hab. Arkadiusza Berezy, prof. UMCS, który osobiście pogratulował medalistom.

Kacper Iwaszek

Fot. Michał Mikulski

Fot. Michał Mikulski

Wręczono Studenckie Stypendia Marszałka Województwa Lubelskiego

Za nami gala wręczenia studenckich stypendiów przyznawanych przez Marszałka Województwa Lubelskiego. Na ten cel z budżetu województwa przeznaczono ok. 800 tys. zł. Podczas uroczystości wręczenia stypendiów, która odbyła się 6 czerwca w Lubelskim Centrum Konferencyjnym, władze naszej Uczelni reprezentowała dr Jolanta Rodzoś, prof. UMCS, dziekan Wydziału Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej.

Samorząd województwa lubelskiego już po raz 20. nagrodził najwybitniejszych studentów. W tym roku do rozpatrzenia wpłynęły 393 wnioski, na podstawie których przyznano 298 stypendiów. Studenci zostali nagrodzeni za wysokie wyniki w nauce i osiągnięcia w różnego rodzaju działalności, np. naukowo-badawczej, popularnonaukowej, artystycznej, sportowej, za pracę w kołach naukowych, wolontariat itp.

Największe grono stypendystów stanowią studenci UMCS. Aż 111 żaków naszej Alma Mater otrzymało stypendium. Pozostali stypendyści reprezentują: Uni-

wersytet Medyczny (99 osób), Uniwersytet Przyrodniczy (47 osób), Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II (10 osób), Akademię Białą Nauk Stosowanych im. Jana Pawła II (9 osób), Akademię Wychowania Fizycznego w Warszawie – Filię w Białej Podlaskiej (6 osób), Politechnikę Lubelską (3 osoby), Uniwersytet Rzeszowski (3 osoby), Lotniczą Akademię Wojskową w Dęblinie (2 osoby), Politechnikę Warszawską (2 osoby), Warszawski Uniwersytet Medyczny (2 osoby), Gdański Uniwersytet Medyczny (1 osoba), Państwową Akademię Nauk Stosowanych w Chełmie (1 osoba), Uniwersytet Jagielloński (1 osoba), Uniwersytet Warszawski (1 osoba).

Kwota stypendium to 450 zł brutto miesięcznie. Jest ono przyznawane na okres od stycznia do czerwca. Od 2019 r. Stypendium Marszałka Województwa Lubelskiego wręczono już 1354 studentom.

Wszystkim nagrodzonym serdecznie gratulujemy i życzymy dalszych sukcesów.

Magdalena Wołoszyn-Mróż

Fot. Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego

Fot. Magdalena Mielbiew

Oskary UMCS rozdane

19 czerwca w małej Sali Widowiskowej Akademickiego Centrum Kultury i Mediów UMCS Chatka Żaka odbył się drugi przegląd twórczości anglojęzycznej studentów produkcji medialnej. Projekt otrzymał zaszczytną nazwę Oskary UMCS, a całość wydarzenia nabrała charakteru prawdziwej hollywoodzkiej gali.

Ponownie, po 4-letniej przerwie lektorat języka angielskiego zwieńczyło ogólnouczelniane przedsięwzięcie prezentujące niebywałe talenty artystyczne studentów pierwszego i drugiego stopnia na Wydziale Politologii i Dziennikarstwa.

Pomysłodawcami Oskarów UMCS są mgr Aleksandra Szymanek i mgr Barbara Kulicka, godnie reprezentujące Centrum Nauczania i Certyfikacji Języków Obcych. Obie panie obdarzyły swoich studentów ogromnym zaufaniem, powierzając im rozmaite zadania, od których pomyślności zależał przebieg całej imprezy i jej odbiór wśród społeczności akademickiej. Przegląd miał więc nie tylko pokazać, jak zdolnych studentów kształci nasz Uniwersytet, ale przede wszystkim pozwolić im samym stać się częścią

wydarzenia, które już wpisało się w coroczny dorobek artystyczny Uczelni.

By tradycji stało się zadość, publiczność wybrała trzy najlepsze prace, które zostały nagrodzone statuetkami. Podczas liczenia głosów salę wypełniły dźwięki przepięknie wykonanych piosenek anglojęzycznych, umilając tym samym publiczności czas przerwy. W rolę piosenkarzy wcielili się studenci I roku produkcji medialnej: Jacek Sobiesiak, Angelina Prychynets oraz Darya Zhuk.

Laureatami tegorocznej edycji Oskarów UMCS w poszczególnych kategoriach zostali:

- Visual Illustration of Poetry (I stopień): Jakub Szpyra, Aliona Tolstenko, Veronika Vatsko, Stanisław Wierzchowski;
- Visual Illustration of a Song (I stopień): Damian Bartosiewicz, Wojciech Ciecierski, Krzysztof Galas, Alex Hubejko, Cezary Mańturzyk, Oskar Paprota, Weronika Szatan;
- Film Satire (II stopień): Jakub Adamski, Weronika Chołojczyk, Julia Dolak, Zuzanna Domagała, Weronika Gola, Kamila Hryciuk, Agata Kaźmierczak, Wojciech Lutomski, Katarzyna Żuk.

Tegorocznym sponsorem zewnętrznym gali była firma Hestus Nieruchomości, która wspólnie z Centrum Promocji UMCS zapewniła nagrody i materiały promocyjne.

Aleksandra Szymanek

Symulacja mediacji w sprawie rodzinnej (o ustalenie kontaktów z dziećmi)

Żyjemy w społeczeństwie, które w założeniu jest świadome swoich praw i obowiązków, a przejawem tej świadomości jest udział w decyzjach, które nas dotyczą. Otaczająca rzeczywistość jest jednak na tyle skomplikowana, że niektóre z tych decyzji prowadzą do sporu (konfliktu). Dziś wiemy, że sytuacja sporu jest częścią naszego życia i każdy może być jej uczestnikiem, a konflikt traktowany jest jako zjawisko, którego nie unikniemy. Jednocześnie duża część życia jest prawnie regulowana przepisami np. prawa rodzinnego, cywilnego i administracyjnego. Istnieje prawdopodobieństwo, że spór przyjmie charakter sporu prawnego. Reakcja na tego rodzaju spór w społeczeństwie rozwiniętym powinna przebiegać w sposób umożliwiający jego jak najwcześniejsze zakończenie przy jak najmniejszych kosztach dla osób w nim uczestniczących. Pierwszym typem reakcji na spór są negocjacje, drugim mediacje, zaś trzecim – sąd.

15 czerwca studenci Uniwersyteckiej Studenckiej Poradni Prawnej na Wydziale Prawa i Administracji przeprowadzili symulację mediacji w sprawie rodzinnej dotyczącej ustalenia kontaktów małoletnich dzieci

z babcią. W symulacji występowały studentki: Aleksandra Sawczuk (jako matka dzieci), Katarzyna Łukijaniuk w roli pełnomocniczki strony w mediacji, Aleksandra Sołtys (jako babcia dzieci), Emilia Hanc (jako mediatorka). Symulacja powstała pod kierunkiem dr. Pawła Kłosa, mediatora Akademickiego Centrum Mediacji UMCS. W wydarzeniu uczestniczyli uczniowie klasy II d o profilu społeczno-prawniczym III Liceum Ogólnokształcącego im. Unii Lubelskiej w Lublinie oraz studenci i pracownicy WPiA.

Wydarzenie miało na celu zaznajomienie uczestników z instytucją prawną mediacji jako reakcją na spór prawny, w której strony w sposób dobrowolny i poufny oraz przy pomocy bezstronnego mediatora próbują go rozwiązać. Dzięki przedstawionej symulacji pokazaliśmy, że wejście na drogę rozwiązań prawnych nie musi oznaczać „czegoś złego”, a skorzystanie z mediacji to droga budowy zaufania i radzenia sobie z trudną sytuacją. W mediacji bowiem wypracowujemy odpowiednie rozwiązania, a w razie potrzeby korzystamy z porad prawnych lub psychologicznych.

Paweł Kłosa

Warsztaty jako forma promocji archiwistyki

Zakład Archiwistyki i Nauk Pomocniczych Historii, wchodzący w skład Instytutu Historii, w tym roku akademickim zorganizował cykl zajęć dla uczniów szkół średnich. Miały one na celu promocję studiów licencjackich i magisterskich w ramach kierunku archiwistyka i nowoczesne zarządzanie zapisami informacyjnymi. Zajęcia te miały charakter praktyczny, a ich celem stało się pogłębianie zainteresowań historycznych uczestników. Organizatorom zależało na przekazaniu młodzieży podstawowej wiedzy o archiwach jako miejscu pracy.

W tym roku kalendarzowym odbyły się kolejne zajęcia z tego cyklu adresowane do uczniów dwuletniej Szkoły Policealnej, kształcącej także archiwistów i stanowiącej część Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego dla Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnych im. prof. Zofii Sękowskiej w Lublinie. W trakcie nauki w studium młodzież z różnym rodzajem niepełnosprawności poznaje tajniki zawodu archiwalnego, a po jej ukończeniu otrzymuje świadectwo technika-archiwisty i może podejmować pracę w archiwach zakładowych lub składnicach akt w urzędach, przedsiębiorstwach, instytucjach czy organizacjach społecznych.

7 czerwca grupa 16 uczniów tej szkoły razem z trzema nauczycielami wzięła udział w zajęciach warsztatowych. Ich organizatorami byli prof. dr hab. Janusz Łosowski oraz dr Robert Stępień. W trakcie zajęć prowadzący starali się ukazać propagandową zmianę obrazu II wojny światowej na przykładzie rosyjskiego filmu *T-34*, wyreżyserowanego przez Aleksieja Sidorowa. Ten sprawnie zrealizowany obraz filmowy stał się środkiem kształtowania bardziej pozytywnego obrazu Niemców. Jego premiera miała miejsce w 2019 r., czyli w dobie wspólnej polityki energetycznej Rosji i Niemiec, która miała ułatwić tym krajom realizację planów politycznych, przekreślonych jednak przez agresję rosyjską na Ukrainę.

Zajęcia polegały na zaprezentowaniu uczestnikom trzech wybranych fragmentów filmu oraz ich analizie. Należało wskazać różne niezgodności zachodzące pomiędzy szczegółami filmowymi a realiami historycznymi. Prowadzonym zależało też na ustaleniu funkcji dokonanych w filmie deformacji warstwy historycznej. Polegały one na ukazaniu heroizmu sowieckich żołnierzy w skali przekraczającej racjonalne granice oraz ociepleniu wizerunku ich przeciwnika, jakim stali się żołnierze agresora, a więc niemieckiego Wehrmachtu.

Zdjęcie: Instytucja/PhotoBay

Symbolem tego stała się scena uściśnięcia ręki przeciwnika przez dowódcę załogi sowieckiego czołgu po decydującym starciu. Oczywiście zakończyło się ono zwycięstwem sowieckich bohaterów wbrew logice wydarzeń przedstawionych w tym filmie.

W drugiej części uczestnicy zwiedzili Archiwum UMCS, po którym oprowadzała ich jego pracowniczka – mgr Anna Romanowska. Uczniowie dowiedzieli się o miejscu archiwum w strukturze Uczelni, jego zadaniach oraz funkcjach, a następnie obejrżeli pracownię naukową i znajdujące się w niej pomoce informacyjne. Potem mieli możliwość zwiedzenia nowoczesnie wyposażonych magazynów archiwalnych, a także zapoznali się z treścią typowych akt, a więc teczek studentów i pracowników oraz organów kolegialnych działających w naszym Uniwersytecie. Mgr Anna Romanowska zademonstrowała również sprawność systemu informacyjnego swojej placówki, wyszukując w ciągu kilku minut teczkę studencką matki jednego z uczniów uczestniczących w tym pokazie, która ukończyła UMCS kilkadziesiąt lat wcześniej. W tym celu wykorzystywała jedynie informacje dotyczące jej nazwiska oraz wydziału, na którym studiowała.

Pytania zadawane przez uczniów świadczyły o ich zainteresowaniu zajęciami. Warsztaty zostały również pozytywnie ocenione przez nauczycieli towarzyszących zwiedzającym. Te fakty skłaniają nas do kontynuowania współpracy z wymienionym ośrodkiem oraz częstszego wykorzystywania warsztatów jako efektywnej formy dydaktycznej, która wspomaga promocję studiów archiwalnych.

Janusz Łosowski

Koncepcja zagospodarowania przestrzennego miejscowości Niemce

21 czerwca inż. Anna Puchacz, absolwentka studiów I stopnia na kierunku gospodarka przestrzenna zaprezentowała przed Radą Gminy Niemce projekt zagospodarowania centrum miejscowości oraz koncepcję kształtowania struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy. Projekt był elementem jej pracy inżynierskiej pt. *Koncepcja zagospodarowania miejscowości Niemce jako ośrodka satelitarnego aglomeracji lubelskiej* przygotowanej pod kierunkiem dr inż. Anny Polskiej i obronionej w lutym 2023 r.

W ramach pracy inżynierskiej autorka dokonała oceny obecnego zagospodarowania gminy i miejscowości Niemce, ustaliła najważniejsze przestrzenne problemy i potencjały rozwojowe oraz zaproponowała własną koncepcję przekształceń struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy. Wskazała na konieczność ograniczenia rozpraszania zabudowy, koncentrację funkcji usługowych i nierolniczych w wybranych ośrodkach oraz zachowanie drożności korytarzy ekologicznych. Zwróciła również uwagę na konieczność przygotowania przestrzeni pod rozwój bazy ekonomicznej, podniesienie poziomu obsługi ludności i kluczową dla dalszego rozwoju rolę miejscowości gminnej. Dla tej ostatniej przygotowała szczegółową koncepcję zmiany struktury funkcjonalno-

-przestrzennej oraz projekt zagospodarowania centrum. Za priorytetowe uznała kształtowanie kompaktowej formy miejscowości o czytelnej urbanistyce i wysokiej jakości przestrzeni publicznych, a także nadrzędność ruchu pieszego nad samochodowym. Wskazała również na konieczność koncentracji funkcji usługowych na relatywnie zwartym obszarze możliwym do wygodnej eksploatacji pieszej, tworzenie zwartych pierzei kształtujących miejski wizerunek ośrodka i nasycenie centrum zielenią.

Planowana na najbliższe lata budowa obwodnicy Niemiec na trasie drogi S19 pociągnie za sobą uspokojenie ruchu tranzytowego w samej miejscowości. Autorka dostrzegła w tej sytuacji unikalną szansę na przekształcenie i wzbogacenie przestrzeni publicznych ośrodka gminnego oraz stworzenie czytelnego centrum oferującego wysoką jakość obsługi gospodarstw domowych, przedsiębiorców i turystów. W zaproponowanej wizji pojawił się pieszy pasaż usługowy otoczony zwartymi pierzejami, do którego przylegają dwa place – handlowo-usługowy i rekreacyjny. Najważniejsze obiekty użyteczności publicznej byłyby dostępne pieszo bezpośrednio z przestrzeni publicznych, podobnie jak różnorodne usługi, obiekty kultury i rozrywki. Autorka położyła szczególny nacisk na udogodnienia dla ruchu pieszego w ścisłym centrum, nie zapominając o transporcie zbiorowym, jak i odpowiedniej liczbie miejsc parkingowych rozmieszczonych w osłoniętych zielenią niewielkich zgrupowaniach.

Koncepcja inż. Anny Puchacz została przyjęta przez członków rady i władze gminy Niemce z dużym zainteresowaniem. Radni z uwagą wysłuchali prezentacji i podjęli dyskusję nad zaprezentowanymi rozwiązaniami, gdyż niekomercyjne opracowania koncepcyjne są relatywnie rzadką praktyką na rynku planistycznym. Przynoszą one jednak samorządom mnóstwo korzyści. Podsuwają lokalnym decydom wiele innowacyjnych wizji zagospodarowania, wizualizują i ukonkretniają istniejące już wstępne pomysły i idee, dają możliwość porównania wariantowych rozwiązań.

Projekt, jak również oferta dalszej współpracy zostały przychylnie przyjęte przez samorządowców, co w przyszłości może zaowocować kolejnymi inicjatywami promującymi naszych studentów i absolwentów.

Anna Polska

Fot. Anna Polska

Projekt zazieleniania Podstrefy Lublin na finiszu

5 lipca w Urzędzie Miasta Lublin odbyła się prezentacja projektu zazieleniania Podstrefy Lublin – Specjalnej Strefy Ekonomicznej Euro-Park Mielec. Jest to pierwszy projekt zagospodarowania przestrzeni publicznych opracowany w konsorcjum, które tworzą: UM Lublin, trzy lubelskie uczelnie oraz lokalne firmy.

W spotkaniu uczestniczyli studenci i ich opiekunowie merytoryczni z Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, Uniwersytetu Przyrodniczego i Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II oraz przedstawiciele urzędu, firmy Intrograf-Lublin S.A. i Rady Dzielnicy Felin. UMCS reprezentowali dr Dagmara Kociuba z Katedry Gospodarki Przestrzennej oraz inż. Anna Puchacz z inż. Patryk Pawluczuk z SKNP „SmartCity”.

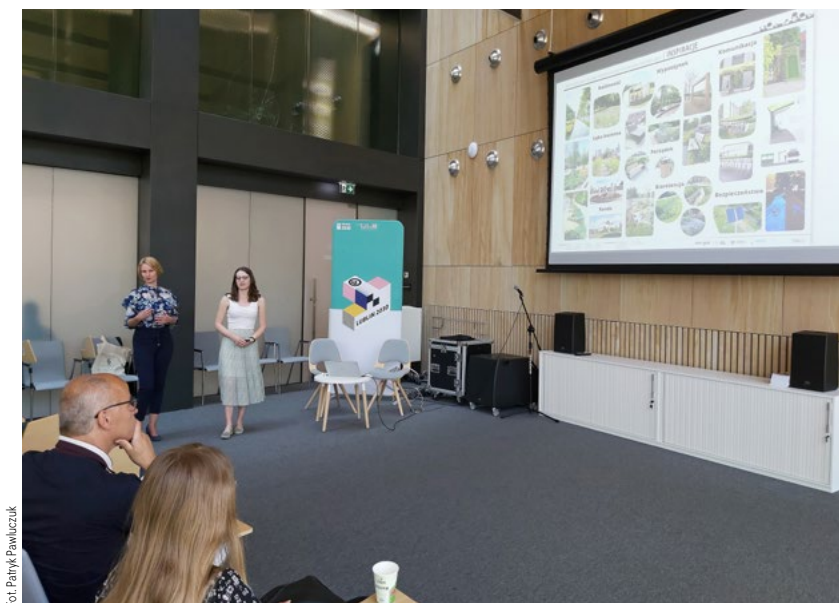
Założeniem projektu jest stworzenie koncepcji zazieleniania terenów miejskich przylegających do istniejących ciągów komunikacyjnych, zarówno na potrzeby zlokalizowanych w tym obszarze przedsiębiorstw, jak i przylegających do strefy obszarów zabudowy mieszkaniowej.

Spotkanie rozpoczęła Katarzyna Bujan z Wydziału Strategii i Przedsiębiorczości UM Lublin, która omówiła główne założenia projektu. Następnie głos zabrał Piotr Taracha – prezes zarządu firmy Intrograf-Lublin S.A., pomysłodawca projektu, który nakreślił jego ideę przewodnią. Potem nastąpiła prezentacja poszczególnych etapów prac projektowych, począwszy od inwentaryzacji przyrodniczo-urbanistycznej, poprzez wyniki analiz przedprojektowych oraz badań glebowych i fitosocjologicznych. W dalszej kolejności zaprezentowano dobór inspiracji oraz poszczególne elementy koncepcji zazieleniania w postaci sześciu przystanków tematycznych. Na koniec przedstawiono szczegółową propozycję nasadzeń przy ul. Vetterów, która stanowi inspirację dla wprowadzania zieleni urządzonej wzdłuż kolejnych ulic Podstrefy Lublin.

Dr Dagmara Kociuba i inż. Anna Puchacz omówiły zagadnienia związane z prowadzeniem inwentaryzacji i przełożeniem jej wyników na dobór inspiracji projektowych w wybranych aspektach: wypoczynek, sport, roślinność, adaptacja do zmian klimatu, w tym biorentencja, bezpieczeństwo, porządek oraz komunikacja ze

Fot. Patryk Pawluczuk

Fot. Patryk Pawluczuk

szczególnym zwróceniem uwagi na potencjał zagospodarowania rond jako przyszłych wizytówek (znaków rozpoznawczych) Podstrefy Lublin. Wizualizacje rozwiązań projektowych wykonała inż. Partycja Adamczyk.

Zgodnie z deklaracją inicjatorów projektu – firmy Intrograf-Lublin S.A. – jego realizacja zostanie sfinansowana ze środków przedsiębiorstw, które zadeklarowały swoje uczestnictwo w przedsięwzięciu. Realizacją projektu są również zainteresowane władze Rady Dzielnicy Felin. Zgodnie z ustaleniami koncepcja zostanie zrealizowana w całości do połowy 2024 r.

Projekt zazieleniania Podstrefy Lublin był realizowany od maja 2022 r. Ze strony UMCS w pracach projektowych brali udział studenci gospodarki przestrzennej z SKNP „SmartCity”: inż. Patrycja Adamczyk, Rafał Burek, inż. Patryk Pawluczuk, Radosław Poszytek, inż. Konrad Pucek, inż. Anna Puchacz pod opieką merytoryczną dr Dagmary Kociuby.

Dagmara Kociuba

Moja przygoda z krajką

Przygodę z tkaniem rozpoczęłam trzy lata temu podczas szukania swojej osobistej części archeologicznej pasji. W trakcie zgłębiania wiedzy na temat dziejów tkactwa moją uwagę przykuły krajki. Zarówno proces wykonania, jak i ich końcowy wygląd skłoniły mnie do stworzenia swojego pierwszego tkanego paska.

Zacznijmy od tego, czym jest krajka. To kilku- lub kilkunastocentymetrowy barwny pasek, tkany przy użyciu przyboru zwanego bardkiem bądź wykonywany techniką tkania tabliczkowego. Taśma posiada dwa rodzaje nici: osnowę przewlekaną przez otwory w tabliczce lub w bardku; oraz wątek – nici poprzeczne do nici osnowy, które przekłada się przez przesmyk tkacki tworzone przez osnowę. Dawniej krajki wykonywano z wełny, jedwabiu, lnu, konopi. Jednak kwaśne środowisko powoduje szybszy rozkład włókien roślinnych, przez co dominującymi znaleziskami archeologicznymi są taśmy, które mają w składzie włókna zwierzęce. Dobremu zachowaniu tkanin sprzyjają także metale, w szczególności brąz i srebro, które mają właściwości konserwujące („oddają rdzę”), dlatego też krajki częściej znajdują się w grobach bogatych w przedmioty metalowe. Do jednych z najstarszych należą znaleziska z kurhanu 8 z Kolodyste (Ukraina) i kurhanu 2 w Nowoswobodnaja (Rosja) datowane na epokę kamienia¹.

Krajki miały trzy funkcje. Stanowiły tzw. trzeci brzeg – brzeg początkowy tkaniny, który zabezpiecza ją przed zniszczeniem. Co ciekawe, wątek tego paska mógł być równocześnie osnową zabezpieczonej tkaniny i widać to na przykładzie taśmy odnalezionej w jednym z góckich grobów w Odrach (II w. po Chr.)².

Krajka miała też indywidualną funkcję użytkową – była używana jako różnego rodzaju troczki, sznurki i wiązania. Mogła być także wykorzystana jako fragment uprząży i czapraka lub juki dla konia, co pokazuje XIV-wieczna taśma wraz z zachowaną tapiserią z Siewierza. Krajka stanowiła przede wszystkim ozdobę i była symbolem statusu. Oszacowano, że w VII w. tkany jedwabny pas o szerokości zaledwie 2 cm mógł w przybliżeniu kosztować tyle, co stalowy hełm, kolczuga i miecz

Fot. Weronika Czajka

w opasaniu³. Zdecydowanie zarówno ozdobną, jak i drogą tkaniną była XIII-wieczna, broszowana krajka ze Starogo Brześcia. Wyróżniający ją element stanowiła użyta złota nić, tworząca jej unikatowy, geometryczny wzór.

Tkactwem zajmowały się przede wszystkim kobiety, w każdym gospodarstwie domowym znajdował się warsztat tkacki. W średniowieczu zawód ten uległ dużej profesjonalizacji. Pomimo powstających rzemiosł i cechów tworzenie ozdobnych pasów pozostawało w kobiecych rękach do XVI w. Z czasem i na tym polu mężczyźni zaczęli je zastępować. Przełom XVI i XVII w. przyniósł zupełną nowość, zaczęły powstawać pierwsze maszyny pasamonicze. Starano się jednak temu zaradzić, niekiedy w dość brutalny sposób. Znany jest przypadek Antona Möllera, wynalazcy maszyny do tkania 4–6 wstążek na raz, którego utopiono w Mołtawie w Gdańsku⁴.

Pomimo postępującej mechanizacji proste techniki tkackie przetrwały na wsiach i w kulturze ludowej. Tabliczki niezależnie od rozproszenia obecne są m.in. na terenach Białorusi, Słowacji czy na Bałkanach. W Polsce dominowała przede wszystkim bardka, choć na niektórych terenach występowały zupełnie inne sposoby wykonywania krajek, np. ciekawą formę obrano na Podlasiu, gdzie wykonywano krajki „wybierane” tkane na nodze.

Opanowanie podstaw tkania krajek jest dosyć proste, wymaga jedynie odrobiny skupienia oraz cierpliwości. Jednakże opracowanie wzoru, tak aby wyglądał dobrze, a krajka na całej swojej długości była równa, wymaga czasu oraz wprawy, którą pozyskuje się poprzez praktykę.

Weronika Czajka

1 T. J. Chmielewski, *Po nitce do kłębka... O przędzalnictwie i tkactwie młodszej epoki kamienia w Europie Środkowej*, Warszawa 2009.

2 J. Maik, *Wyroby włókiennicze na Pomorzu z okresu rzymskiego i ze średniowiecza*, „Acta Archaeologica Lodziensia”, nr 34/1988, s. 7–206.

3 W. Nowosad, M. Grupa, M. Nowak, *Kobiece ozdoby w Płonkowie*, w: *Historia kościoła św. Oswalda w Płonkowie*, M. Grupa, K. Jarzęcki, W. Nowosad (red.), t. 2, Płonkowo 2018, s. 81–92.

4 M. Grupa, D. Grupa, *Wstążki, wstążeczki z krypt kościoła pw. Imienia NMP w Szczuczynie (cz. 1)*, w: *Tajemnice szczuczynskich krypt. Materiały z konferencji naukowej Szczuczyn 21 IX 2013 r.*, M. Grupa, T. Dudziński (red.), t. 1, Grajewo 2013, s. 41–52.

Prof. dr hab. Jan Lewandowski (1944–2023)

19 czerwca zmarł prof. dr hab. Jan Lewandowski, wieloletni pracownik Instytutu Historii, dwukrotny jego wicedyrektor i dyrektor, pełnił też funkcję kierownika Zakładu Historii Polski XIX w.

Profesor pracował w wielu instytucjach naukowych, m.in. w Wojewódzkiej i Miejskiej Bibliotece Publicznej im. Hieronima Łopacińskiego, Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej w Chełmie, Wyższej Szkole Gospodarki Krajowej w Kutnie. Był wykładowcą historii i literatury polskiej na Uniwersytecie w Tartu (Estonia) i Uniwersytecie Pedagogicznym w Tallinie. W Lubelskim Towarzystwie Naukowym był przewodniczącym Komisji Historycznej, a następnie Wydziału Humanistycznego. Sprawował funkcję wiceprzewodniczącego Zarządu Głównego Polskiego Towarzystwa Studiów Żydowskich, był członkiem Rady Naukowej w Instytucie Europy Środkowo-Wschodniej w Lublinie oraz przewodniczącym Komisji Historycznej przy Lubelskim Oddziale PAN i redaktorem naczelnym „Teki Komisji Historycznej”.

Zainteresowania badawcze Profesora koncentrowały się wokół trzech głównych tematów. Pierwszym z nich była kwestia polska w ujęciu polityki austro-węgierskiej w okresie I wojny światowej. Badania te zaowocowały publikacją cenionych monografii: *Królestwo Polskie pod okupacją austriacką 1914–1918* (1980), *Królestwo Polskie wobec monarchii austrowęgierskiej w latach 1914–1918* (1983) oraz *Królestwo Polskie wobec Austro-Węgier: 1914–1918* (1986). Drugi obszar jego zainteresowań stanowi-

Archiwum Janusza Wrony

ła historia Estonii i związków polsko-estońskich, co umożliwiło publikację monografii: *Uniwersytet w Tartu a Polacy. Rola doradczyków w polskiej nauce, kulturze i polityce XIX i XX w.* (współautor i współredaktor z S. G. Isakowem, 1999), *Estonia* (2001) i *Historia Estonii* (2002). Natomiast trzecim obszarem zainteresowań badawczych Profesora była historia lokalna ze szczególnym uwzględnieniem Podlasia i historii Kościoła unickiego. W tej tematyce opublikował monografie: *Na pograniczu. Polityka władz państwowych wobec unitów Podlasia i Chełmszczyzny 1772–1875* (1996) oraz *Lubelskie kartki z wojny 1920 r.* (2020).

Prof. J. Lewandowski był autorem ponad 300 publikacji naukowych, popularnonaukowych

i publicystycznych wydanych w czasopiśmie krajowych i zagranicznych oraz w pracach zbiorowych opublikowanych w Polsce, Austrii, Niemczech, na Węgrzech i Białorusi. Za swoją działalność naukową był wielokrotnie wyróżniany. Otrzymał m.in.: Złoty Krzyż Zasługi (w 1989 r.), Order Białej Gwiazdy V kl. (w Estonii w 2002 r.), Medal Komisji Edukacji Narodowej (w 2002 r.), Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski (w 2005 r.), medal „Societas Scientiarum Lublensis – Meritus” (w 2006 r.), medal „Mickiewicz-Puszkina” (w 2007 r.). Profesor wykształcił 19 doktorów i liczne grono magistrów oraz licencjuszy, przyczyniając się do rozwoju naukowego młodej kadry.

Żegnamy cenionego naukowca, wykładowcę i współpracownika.

Dyrekcja Instytutu Historii

Jubileusz 70. urodzin prof. dr. hab. Leszka Leszczyńskiego

Prof. dr. hab. Leszek Leszczyński to wybitny polski prawnik, sędzia Naczelnego Sądu Administracyjnego w stanie spoczynku oraz dyrektor Instytutu Nauk Prawnych i kierownik Katedry Teorii i Filozofii Prawa UMCS. 2 czerwca świętował jubileusz 70-lecia urodzin. W uroczystościach wzięli udział pracownicy naszej Alma Mater, przedstawiciele lubelskiej praktyki prawniczej oraz rodzina i przyjaciele Jubilata.

Jubileusz rozpoczął się od oficjalnych uroczystości w Auli Uniwersyteckiej Wydziału Prawa i Administracji. Przemówienia okolicznościowe wygłosili prorektor ds. ogólnych dr hab. Arkadiusz Bereza, prof. UMCS oraz dziekan WPIA prof. dr hab. Anna Przyborowska-

-Klimczak. W dalszej kolejności głos zabrali: ks. prof. dr hab. Andrzej Szostek – wiceprezes Lubelskiego Towarzystwa Naukowego i prof. dr hab. Kamil Zeidler – przewodniczący Sekcji Polskiej IVR (International Association of Legal and Social Philosophy).

Kolejnym punktem uroczystości była laudacja, którą wygłosił wychowanek prof. Leszczyńskiego dr hab. Bartosz Liżewski, prof. UMCS. Laudację dopełniło wystąpienie prezesa Stowarzyszenia Naukowego Pro Scientia Iuridica mec. Piotra Sendeckiego.

Następnie odczytano listy gratulacyjne, które przesłali kierownicy katedr teorii i filozofii prawa z większości polskich ośrodków akademickich, wybitni przedstawiciele

Fot. Klaudia Olsender

Fot. Klaudia Olsender

Fot. Klaudia Olander

środowiska teoretyków prawa, a także prezes Naczelnego Sądu Administracyjnego Jacek Chlebny i byli prezesi NSA (Roman Hauser i Marek Zirk-Sadowski). Odczytano również listy ze Stanów Zjednoczonych, Japonii, Niemiec i Słowenii.

Wyrazy szacunku i serdeczne życzenia złożył prezydent Lublina dr Krzysztof Żuk. Podkreślił rolę prof. Leszczyńskiego jako człowieka zasłużonego w kształtowaniu środowiska akademickiego Lublina i w uznaniu zasług wręczył Profesorowi medal „Zasłużony dla miasta Lublin”.

Kulminacją uroczystości było wręczenie Jubilatowi dwóch ksiąg. Katedra Teorii i Filozofii Prawa przekazała księgę jubileuszową pt. *Omnia sunt interpretanda. Teoria i dogmatyka prawnicza*. Natomiast Stowarzyszenie Naukowe Pro Scientia Iuridica uhonorowało Prof. L. Leszczyńskiego reprintem jego rozprawy habilitacyjnej pt. *Klauzule generalne w stosowaniu prawa*.

Jubileusz uświetnił występ Natalii Wilk przy akompaniamencie fortepianowym Tomasza Momota. Tę

część uroczystości zakończyło emocjonalne wystąpienie Jubilata.

Po przerwie odbyła się konferencja naukowa nawiązująca do tytułu księgi jubileuszowej. W pierwszej sesji referaty wygłosili samodzielni pracownicy naukowcy Katedry Teorii i Filozofii Prawa (dr hab. Andrzej Korybski, prof. UMCS; dr hab. Bartosz Liżewski, prof. UMCS; dr hab. Wojciech Dziedziak, prof. UMCS i dr hab. Małgorzata Stefaniuk, prof. UMCS). W kolejnej sesji praktycy i dogmatycy prawa przedstawili referaty na temat związków teorii prawa z praktyką i poszczególnymi dyscyplinami dogmatycznoprawnymi. Referentami byli: mec. Piotr Sendecki; prof. dr hab. Marek Kulik; prof. dr hab. Andrzej Jakubecki; prof. dr hab. Marian Zdyb; dr hab. Sławomir Patyra, prof. UMCS i dr hab. Anna Przyborowska-Klimczak, prof. UMCS.

Organizatorami wydarzenia byli Katedra Teorii i Filozofii Prawa oraz Stowarzyszenie Naukowe Pro Scientia Iuridica.

Bartosz Liżewski

Uroczyste obchody 70. urodzin prof. dr. hab. Janusza Golca

5 czerwca odbyła się uroczystość wręczenia tomu dedykowanego prof. dr. hab. Januszowi Golcowi z okazji jego 70. urodzin. Monografia *Narrative der Grenze. Die Etablierung und Überschreitung von Grenzen*, która ukazała się pod redakcją Anny Pastuszki i Jolanty Pacyniak w wydawnictwie Vandenhoeck & Ruprecht, jest wyrazem hołdu dla wybitnego germanisty literaturoznawcy, pełniącego przez wiele lat funkcję dyrektora Instytutu Germanistyki (i Lingwistyki Stosowanej), a następnie kierownika Katedry Germanistyki.

Jako współtwórca germanistyki na UMCS, autor książek i wielu artykułów naukowych, współredaktor monografii wieloautorskich, współwydawca serii „Lubliner Beiträge zur Germanistik und Angewandten

Linguistik”, a także znakomity wykładowca, recenzent prac doktorskich i habilitacji oraz promotor wielu licencjatów, prac magisterskich i kilku prac doktorskich prof. Golec kształtował strukturę organizacyjną lubelskiej germanistyki oraz wywarł intelektualny wpływ na wielu absolwentów.

Na UMCS Jubilat zdobywał kolejne stopnie i tytuły naukowe, zajmując się szczególnie literaturą epoki ekspresjonizmu i Republiki Weimarskiej, literaturą austriacką, pogranicza i nieistniejących już krajobrazów kulturowych (Prusy Wschodnie, Galicja, Bukowina). Tematyka granic, ich ustanawiania i przekraczania w literaturze stała się nieprzypadkowo ideą przewodnią tomu wydanego dla uczczenia 70. urodzin Profesora w sierpniu 2022 r.

W jubileuszu wzięli udział goście z uczelni oraz z zaprzyjaźnionych ośrodków akademickich w kraju i za granicą, pracownicy Katedry Germanistyki i germanistki z Katedry Lingwistyki Stosowanej oraz rodzina. Gościem honorowym był prof. Hartmut Eggert, emerytowany wykładowca Freie Universität Berlin, profesor honorowy UMCS, który wspominał ożywioną współpracę obu ośrodków naukowych – FU Berlin i UMCS oraz przyjacielskie kontakty z Jubilatem, którego na mniej oficjalnych spotkaniach poznał również jako obdarzonego pięknym barytonem wykonawcę pieśni. Gratulacje prof. Golcowi złożyli w imieniu władz dziekańskich prodziekan Wydziału Filologicznego ds. studenckich dr hab. Joanna Szadura, prof. UMCS oraz prof. dr hab. Arkadiusz Bağajewski, dyrektor Instytutu Językoznawstwa i Literaturoznawstwa. Sylwetkę naukową Jubilata przedstawiła dr hab. Anna Pastuszka, dedykowany mu tom omówiła dr hab. Jolanta Pacyniak, zaś sam Jubilat wygłosił wykład o podróżach po Galicji Karla Emila Franzosa, austriackiego pisarza i twórcy osławionej relacji z podróży *Aus Halb-Asien. Culturbilder aus Galizien, der Bukowina, Südrußland und Rumänien* (1889).

Na zakończenie dr hab. Marek Jakubów, prof. KUL zaprezentował swój artykuł z tomu o doświadczaniu granic w powieści *Przewóz* Andrzeja Stasiuka. Uroczystość odbywała się w języku niemieckim z tłumaczeniem symultanicznym na język polski.

Drogiemu Jubilatowi życzymy dużo zdrowia, siły i energii do realizacji marzeń.

Anna Pastuszka

Fot. Konrad Tyjak

Fot. Konrad Tyjak

Promocja książki Grażyny Pomian pt. *Bierut i jego partia*

15 czerwca na Zamku Lubelskim odbyła się uroczysta promocja książki Grażyny Pomian pt. *Bierut i jego partia* wydanej nakładem Wydawnictwa UMCS jako XXIX tom serii „W kręgu paryskiej «Kultury»”.

Gospodarzem wydarzenia była dr Katarzyna Mieczkowska, dyrektor Muzeum Narodowego w Lublinie wraz z prof. dr hab. Iwoną Hofman, dyrektor Instytutu Nauk o Komunikacji Społecznej i Mediach UMCS. W powitaniu podkreślono istotną rolę Pracowni Badań nad Instytutem Literackim w Paryżu UMCS w promowaniu twórczości osób z kręgu „Kultury”.

Wydarzenie uświetnili swoją obecnością: Krzysztof Pomian (mąż autorki), Joanna Pomian (córka), rektor UMCS prof. dr hab. Radosław Dobrowolski, prof. dr hab. Marian Harasiumiuk, rektor UMCS w latach 1999–2005, Anna Bernhardt, prezes Stowarzyszenia Instytut Literacki „Kultura” z Paryża, prof. dr hab. Jan Pomorski, Zygmunt Nasalski oraz wielu przedstawicieli nauki, instytucji kultury i sympatyków paryskiej „Kultury”.

Prof. Radosław Dobrowolski zwrócił uwagę na przyznawaną przez nasz Uniwersytet Nagrodę im. Jerzego Giedroycia, a także na fakt, że prof. Krzysztof Pomian otrzymał godność doktora *honoris causa* UMCS. Szczególne słowa uznania padły pod adresem byłego rektora prof. Mariana Harasimiuka. Następnie Andrzej Pečiak przypomniał historię wydawanych przez Grażynę Pomian publikacji. Autorka, która zmarła w 2019 r., opublikowała m.in. takie książki jak *Wizja Polski na łamach „Kultury” 1947–1976* oraz *Polska „Solidarności”*, a także wraz z prof. K. Pomianem współtworzyła wstęp do katalogu *Kultura i jej krąg*.

Dyskusja o biografii jednego z czołowych przedstawicieli aparatu władzy odbyła się przy współudziale znamienitych naukowców i ekspertów: prof. dr hab. Andrzeja Friszkego, prof. dr hab. Roberta Traby, prof. dr hab. Rafała Wnuka oraz dr. Łukasza Bertrama. Panieliści zwracali uwagę na socjologiczny wymiar książki. Poszukiwali w niej odpowiedzi na pytania m.in. o przyczyny kariery Bieruta, stosunek do religii, umiejętność budowania relacji z osobami z jego otoczenia, w tym poszukiwania autorytetów oraz naturę kształ-

Fot. Agnieszka Bolechowska (materiały prasowe Muzeum Narodowego w Lublinie)

Fot. Agnieszka Bolechowska (materiały prasowe Muzeum Narodowego w Lublinie)

Fot. Agnieszka Bolechowska (materiały prasowe Muzeum Narodowego w Lublinie)

towania się umysłów komunistycznych. Prof. Rafał Wnuk zauważył, że Grażyna Pomian, podejmując wysiłek zgłębienia procesów ewolucyjnych w biografii Bieruta, zachowała jednocześnie dyskrecję w kontekście życia prywatnego. Ponadto przywołano wątki związane z Lublinem z tego okresu. W podsumowaniu prof. Traba zaznaczył, że biografia nie oskarża, wyłamując się z czarno-białych schematów opisywania powojennej rzeczywistości. Książka jest dobrym przykładem studium krytycznego myślenia nad niechcianym dziedzictwem Polski Ludowej.

Justyna Magus

„Drzewa bursztynem płały” i „Lubelski bursztyn” – wystawy w Dworku Kościuszków

29 maja w Dworku Kościuszków odbył się wernisaż wystaw „Drzewa bursztynem płały” i „Lubelski bursztyn”, zorganizowany przez Uniwersytet Dziecięcy i Ogród Botaniczny UMCS. Wydarzenie składało się z wystawy malarstwa „Drzewa bursztynem płały” – obrazów inspirowanych bursztynem autorstwa wybitnej lubelskiej malarki Krystyny Rudzkiej-Przychody oraz wystawy kolekcji „Lubelski bursztyn” dr. Lucjana Gazdy – naukowca, geologa i kolekcjonera bursztynu.

Wystawy są wynikiem ich wieloletniej współpracy opartej na fascynacji bursztynem. Debiutem była wystawa „Zapamiętać las” w 2013 r. na Zamku w Janowcu. Tu został wystawiony obraz Krystyny Rudz-

Archiwum Ogródu Botanicznego UMCS

kiej-Przychody „Bursztynowy las”. Janowiec, w sąsiedztwie którego przypuszczalnie przebiegała granica morza eoceńskiego i rosnących dalej na zachód żywicujących lasów *Pinus succinifera*, nieprzypadkowo stał się areną światowej premiery bursztynu z Lubelszczyzny. Od tego czasu odsłanianie tajemnic eoceńskiego, słonecznego kamienia i zielonych glaukonitów ziemi lubartowskiej nabrało tempa, a nazwa „lubelski bursztyn” ugruntowała się w świadomości mieszkańców regionu lubelskiego i całej Polski.

Wystawy zostały przygotowane w ramach projektu dofinansowanego ze środków budżetu państwa z programu Ministra Edukacji i Nauki pod nazwą „Złoto Lubelszczyzny – Lubelski Bursztyn”, umowa nr SONP/SP/549629/2022 z dn. 28 grudnia 2022 r. (program MEiN „Społeczna odpowiedzialność nauki – Popularyzacja nauki i promocja sportu”).

Edyta Karczmarska-Greguła

6. Międzynarodowe Biennale Plakatu Lublin 2023

17 czerwca w Centrum Spotkania Kultur odbył się wernisaż 6. Międzynarodowego Biennale Plakatu Lublin 2023. Tegoroczne biennale to przegląd najlepszych dokonań plakacistów z lat 2021–2023. Na wystawie zgromadzono ponad 360 prac twórców profesjonalnych oraz studentów wyższych szkół artystycznych niemal z całego świata.

Ekspozycja prezentuje prace zgłoszone w trzech kategoriach głównych: profesjonalnej, studenckiej i TXT + EXPERIMENT oraz dwóch kategoriach dodatkowych: 80 lat powołania Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej 1944–2024 i Translacore. Na wystawie pokazano również fragment The Beijing Opera Art Poster Biennial, międzynarodowego konkursu poświęconego ukształ-

towanej w XIX w. formie chińskiej opery mającej rangę klasycznego teatru narodowego.

Kuratorami wystawy, która będzie czynna do 8 października, są: dr szt. Sebastian Smit i dr szt. Lech Mazurek. Komitet organizacyjny: mgr Dorota Lis, mgr Paweł Łuciuk, dr szt. Jacek Wierzchoś.

Wydarzenie zostało objęte patronatem honorowym Marszałka Województwa Lubelskiego, Rektora UMCS oraz Prezydenta Miasta Lublin.

Julia Maj

Fot. Julia Maj

I Ogólnopolskie Forum Szkół Partnerskich UMCS, 6 czerwca 2023 r.

Fot. Bartosz Proll

Gala podsumowująca drugą edycję projektu „Przedsiębiorcza młodzież”, 16 czerwca 2023 r.

Fot. Bartosz Proll

UMCS

UNIWERSYTET MARII CURIE-SKŁODOWSKIEJ

**DOŁĄCZ
DO NAS!**

www.rekrutacja.umcs.pl